

ΤΟ ΓΛΩΣΣΑΡΙ ΤΟΥ

MEDIA

ΟΙ ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΟΙ ΠΙΟ ΕΥΧΡΗΣΤΟΙ ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Aa

Above the line costs *Δαπάνες πάνω από τη γραμμή* Στον προϋπολογισμό της παραγωγής ταινιών, το κόστος παραγωγής όσον αφορά τα βασικά και κυρίως «δημιουργικά» στοιχεία για την παραγωγή μιας ταινίας (απόκτηση των πνευματικών δικαιωμάτων, αμοιβή του σκηνοθέτη, του παραγωγού, του σεναριογράφου και των ηθοποιών που κρατούν τους πρωταγωνιστικούς ρόλους). Βλ. επίσης *Below the line costs*

Academy leader *Αμόρσα* Φιλμ που προηγείται της πρώτης εικόνας ή του πρώτου ήχου μιας ταινίας και περιλαμβάνει σημάδια για τον συγχρονισμό μεταξύ ήχου και εικόνας, καθώς και ανάποδη μέτρηση από το 8 έως το 2.

Adaptation *Προσαρμογή* Λογοτεχνικό, θεατρικό ή άλλο πρωτότυπο έργο που γίνεται σενάριο και μεταφέρεται στη μεγάλη οθόνη ή σε άλλο οπτικοακουστικό μέσο. Βλ. επίσης *Derivative work, Original work*

Adaptation right *Δικαίωμα διασκευής* Το δικαίωμα για την προσαρμογή, τη διασκευή ή οποιαδήποτε άλλη αλληλαγής ενός πρωτότυπου (λογοτεχνικού ή θεατρικού κατά κύριο λόγο) έργου με σκοπό τη μεταφορά του σε σενάριο. Το δικαίωμα αυτό δίνεται μέσω νομικού εγγράφου από τον συγγραφέα στον παραγωγό ή τον σεναριογράφο. Βλ. επίσης *Rights*

ADR - Automatic Dialogue Replacement *Ντουμπλάζ* Η διαδικασία της ηχογράφησης νέων διαλόγων σε στούντιο με ελεγχόμενες συνθήκες, η οποία συνήθως γίνεται σε περιπτώσεις όπου ο πρωτότυπος διάλογος δεν έχει ηχογραφηθεί καθαρά ή έχει άλλου είδους προβλήματα («θόρυβο», κακή απόδοση κ.ά.).

Advance *Προκαταβολή* Προκαταβολική πληρωμή έναντι κάθε μελλοντικού εισοδήματος από την εκμετάλλευση, την οποία κατά κανόνα ο διανομέας ή ο υπεύθυνος πωλήσεων συμφωνεί να πληρώσει στον παραγωγό, συνήθως κατά την παράδοση της ταινίας έναντι των κερδών είσπραξης του παραγωγού και η οποία επιστρέφεται στην περίπτωση που η ταινία αποφέρει κέρδη – αντίθετα με την εγγύηση.

Advertising *Διαφήμιση* Όλες οι μορφές δημοσιοποίησης και προβολής ενός προϊόντος επί πληρωμή, είτε πρόκειται για μετάδοση μηνυμάτων από τηλεόραση, ραδιόφωνο, διαδίκτυο κ.λπ., είτε πρόκειται για καταχώριση σε εφημερίδες, περιοδικά ή άλλου είδους έντυπα.

Advertorial Συνδυασμός διαφημιστικής καταχώρισης και άρθρου δημοσιογράφου (η λέξη προέρχεται από το advertisement και το editorial), που σκοπό έχει την προώθηση ενός συγκεκριμένου προϊόντος. Ο χώρος στο έντυπο χρεώνεται άμεσα ή έμμεσα σε εκείνον που επωφελείται.

AFI - American Film Institute *Αμερικανικό Ινστιτούτο Κινηματογράφου*

AIDAA - Association Internationale des Auteurs de l'Audiovisuel *International Association of Audiovisual Writers and Directors - Διεθνής Ένωση Δημιουργών Οπτικοακουστικών Έργων*

Amortization of negative cost or of the cost of production

Απόσβεση κόστους παραγωγής Λογιστική διαδικασία για να χρεωθεί το κόστος της παραγωγής μιας ταινίας –δηλαδή όλες οι δαπάνες που απαιτείται να γίνουν μέχρι την παραγωγή του αρνητικού– έναντι των εσόδων της ταινίας, με σκοπό την απόσβεση αυτού του κόστους. Βλ. επίσης *Negative cost, Cost of production*

AMPAS - Academy of Motion Pictures Arts and Sciences
Αμερικανική Ακαδημία Κινηματογράφου

Analogue *Αναλογικός* Αυτός που αποθηκεύεται ή/και μεταδίδεται με τη μορφή συνεχών φυσικών μεταβλητών σε αντιπροβολή με αυτόν που αναπαρίσταται με τη μορφή αριθμητικών στοιχείων (ψηφιακός). Τα αναλογικά συστήματα είναι επιρρεπή σε αλλοιώσεις και παράσιτα, ενώ τα ψηφιακά είναι περισσότερο αξιόπιστα ως προς τη συντήρηση και τη διάρκεια ζωής τους. Βλ. επίσης *Digital*

Anamorphic *Αναμορφική εικόνα* Εικόνα συμπιεσμένη πλευρικά έτσι ώστε η σχέση μεταξύ πλάτους και ύψους να ελαττώνεται. Βλ. επίσης *CinemaScope*

Ancillary market *Δευτερεύουσες αγορές* Όλα τα βοηθητικά, μη κινηματογραφικά, στάδια εκμετάλλευσης ενός οπτικοακουστικού προϊόντος, όπως το DVD, το βίντεο, η συνδρομητική τηλεόραση, η τηλεόραση κ.λπ.

Ancillary rights Όλα τα δικαιώματα εκμετάλλευσης ενός οπτικοακουστικού προϊόντος εκτός από τα κινηματογραφικά. Αναφέρονται στις δευτερεύουσες αγορές και συνήθως περιλαμβάνουν το DVD, το βίντεο, τη συνδρομητική τηλεόραση, τις πωλήσεις σε πανεπιστήμια, βιβλιοθήκες κ.λπ.. Βλ. επίσης *Theatrical distribution rights*

Angle of acceptance *Οπτικό πεδίο* Το πεδίο, δηλαδή η εικόνα, που «βλέπει» ο φακός της μηχανής λήψης. Το οπτικό πεδίο του ευρυγώνιου φακού είναι μεγαλύτερο από αυτό του τηλεφακού.

Angle of light-incidence Βλ. *Light source directionality*

Animation *Κινούμενο σχέδιο* Η δημιουργία της ψευδαίσθησης της κίνησης μέσω της κινηματογράφησης σειρών ακίνητων εικόνων που σταδιακά αλληλάζουν, διαφοροποιούμενες ελάχιστα η μία από την άλλη, και η οποία επιτυγχάνεται με τη χρήση τόσο με παραδοσιακών τρόπους, όσο και με τη χρήση νέων τεχνολογιών.

Announcing ad *Διαφημιστική ανακοίνωση* Η πρώτη διαφήμιση στην κινηματογραφική αγορά που ανακοινώνει την έναρξη ή την ολοκλήρωση του γυρίσματος ή άλλου είδους πληροφορία για την παραγωγή μιας κινηματογραφικής ταινίας.

Anonymous work *Ανώνυμο έργο* Έργο που εκδίδεται/παράγεται χωρίς την ένδειξη του ονόματος ή του ψευδώνυμου του συγγραφέα/δημιουργού.

Answer print *Αρνητικό μάστερ* Το πρώτο τύπωμα του αρχικού αρνητικού μιας ολοκληρωμένης κινηματογραφικής ταινίας από το εργαστήριο, που ενσωματώνει όλες τις φωτιστικές ή άλλου είδους αλλαγές που έχουν γίνει από τον σκηνοθέτη ή/και την εταιρεία παραγωγής.

Aperture *Διάφραγμα* Το άνοιγμα του φακού ή της κάμερας μέσω του οποίου το φως φτάνει στο φιλμ.

Archetype *Αρχέτυπο* Ως προς τους χαρακτήρες και τα θέματα μίας αφήγησης, είναι το βασικό μοντέλο από το οποίο παράγονται αντίγραφα. Τα θεμελιώδη γεγονότα της ανθρώπινης ύπαρξης είναι αρχετυπικά: η γέννηση, η ανάπτυξη, η αγάπη, η οικογένεια, ο θάνατος, τα προ-

βλήματα μεταξύ γονέων και παιδιών, ο αδελφικός ανταγωνισμός, ο ήρωας, ο κακός, ο κοινωνικά επιτυχημένος. Επί πλέον, υπάρχουν θέματα που θεωρούνται αρχετυπικά, όπως η υπερνίκηση εμποδίων, η κάθοδος στον Άδη, η επίμονη αναζήτηση.

Art house *Αίθουσα τέχνης* Κινηματογραφική αίθουσα όπου παίζονται «καλλιτεχνικές» ταινίες μη ευρείας κατανάλωσης, οι οποίες συνήθως προέρχονται από ανεξάρτητους παραγωγούς.

ASA rating Το επίσημο και διεθνώς αναγνωρισμένο αμερικανικό σύστημα μέτρησης της φωτογραφικής ταχύτητας, δηλαδή του βαθμού ευαισθησίας του φιλμ.

Aspect ratio Η αναλογία των οριζόντιων διαστάσεων του φιλμ και της οθόνης ως προς τις κάθετες (1:1.33, 1:1.66, 1:1.85).

Assembly Η πρώτη προσπάθεια τοποθέτησης όλων των πλάνων μιας ταινίας σε σεναριακή σειρά. Το πρώτο «χοντρό» μοντάζ.

Associate producer Βλ. *Producer*

Asynchronous *Ασύγχρονος* Ήχος που δεν βρίσκεται σε συγχρονισμό με την εικόνα μαζί με την οποία προβάλλεται.

Author's rights *Δικαιώματα του δημιουργού* Τα δικαιώματα του δημιουργού όπως αυτά ορίζονται από τον νόμο περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Ως «δημιουργοί» οπτικοακουστικών προϊόντων στην Ελλάδα (Ν. 2121/1993) αναγνωρίζονται ο σκηνοθέτης, ο σεναριογράφος, ο μουσικοσυνθέτης και ο στιχουργός. Βλ. επίσης *Rights*

Automatic support-Distribution *Αυτόματο σύστημα υποστήριξης-Διανομή* Προκήρυξη του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA για την ενίσχυση της κυκλοφορίας των οπτικοακουστικών έργων στις κινηματογραφικές αίθουσες της Ευρώπης. Πρόταση μπορούν να υποβάλουν εταιρείες διανομής για την προβολή ευρωπαϊκών μη εθνικών ταινιών, ανάλογα με τα εισιτήρια που αυτές πραγματοποιήσαν κατά το προηγούμενο έτος. Βλ. επίσης *MEDIA*

Available lighting *Διαθέσιμος φωτισμός* Ο υπάρχων φωτισμός (φυσικός ή τεχνητός) στον τόπο του γυρίσματος, χωρίς τη χρήση επιπλέον τεχνητού φωτισμού ειδικά για το γύρισμα.

Avid cinema goer Ο θεατής που πηγαίνει σινεμά τουλάχιστον δυο φορές την εβδομάδα και που θεωρείται ότι επηρεάζει σημαντικά, με τη διάδοση της θετικής ή αρνητικής άποψής του, την πορεία μιας ταινίας.

Axis of action *Ο άξονας* Ένας από τους βασικούς κανόνες της κλασικής σκηνοθεσίας, σύμφωνα με τον οποίο μια φανταστική γραμμή διέρχεται οριζόντια από το κέντρο της δράσης και η κάμερα πρέπει να κινείται σε γωνία 180° από τη μια πλευρά της γραμμής στη διάρκεια του γυρίσματος μιας σκηνής, έτσι ώστε να μην αποπροσανατολίζεται ο θεατής. Βλ. επίσης *Vector line, Z-Axis*

Bb

B movies Ταινίες «B' διαλογής» που συνήθως γίνονται με χαμηλό προϋπολογισμό και χρησιμοποιούν «δευτεροκλασάτους» ηθοποιούς. Συνήθως εξασφαλίζουν διανομή από τηλεοπτικούς σταθμούς ή προορίζονται για την αγορά DVD ή/και βίντεο. Κάποιες από αυτές, ωστόσο, αποτελούν αντικείμενο «ηλατρείας» για μια ιδιαίτερη κατηγορία κινηματογραφόφιλου κοινού, στην οποία ανήκει και συνεχίζει να ανήκει και ο σκηνοθέτης Κουεντίν Ταραντίνο. Κάποιοι από τους δημιουργούς τους, άλλωστε, έχουν καταφέρει μέσω αυτών των ταινιών να αναδειχθούν σε «ηρωτοκλασάτους» συντελεστές μεγάλων παραγωγών του παγκόσμιου κινηματογράφου ή/και του Χόλιγουντ, μεταξύ των οποίων και ο σκηνοθέτης Τζον Γου.

Back end Συμμετοχή στο καθαρό κέρδος από την εκμετάλλευση μιας κινηματογραφικής ταινίας, δηλαδή συμμετοχή στα κέρδη από τη στιγμή που το κόστος παραγωγής και διανομής έχουν αποσβεσθεί. Βλ. επίσης *Front end*

Back light Φως που τοποθετείται πίσω από το πρόσωπο ή το θέμα που κινηματογραφείται με σκοπό να του προσδώσει όγκο. Επίσης, *Kicker* και *Rim light*. Βλ. επίσης *Background light*, *Set light*, *Key light*

Back projection Παλιά τεχνική κινηματογράφησης, κατά την οποία η προβολή μιας εικόνας από φιλμ ή βίντεο χρησιμοποιείται ως φόντο μπροστά από το οποίο κινούνται και δρουν τα πρόσωπα. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η εντύπωση ότι η σκηνή διαδραματίζεται στον τόπο που προβάλεται στο φόντο. Επίσης, *Plate* και *Rear projection*

Background light Φως που φωτίζει το φόντο ενός πλάνου και συσχετίζεται με την ένταση του βασικού φωτός (βλ. *fl. Key light*). Επίσης, *Set light*. Βλ. επίσης *Back light*, *Fill light*

Barney Λεπτό κάλυμμα –όπως για παράδειγμα μια κουβέρτα– που συνήθως τοποθετείται πάνω στην κινηματογραφική μηχανή και χρησιμοποιείται για να ελαττώσει τον θόρυβο από τη λειτουργία της. Η τεχνική χρησιμοποιείται σε παλαιότερα μοντέλα κινηματογραφικών μηχανών.

Base Βάση Ένα από τα υλικά από τα οποία παρασκευάζεται το φιλμ, και συγκεκριμένα η βάση από υλικό σελιλλόιντ πάνω στην οποία επιστρώνεται από τη μία πλευρά το φωτοευαίσθητο υλικό (η «εμουλσιόν»). Η άλλη πλευρά του σελιλλόιντ παραμένει λεία και γυαλιστερή, ενώ η πλευρά της εμουλσιόν γίνεται θαμνή και κήως κολλώδης. Βλ. επίσης *Film*

Basher Βλ. *Roving fill*

Bayonet mount Μέθοδος προσαρμογής του φακού πάνω στην κινηματογραφική μηχανή.

Below the line costs Δαπάνες κάτω από τη γραμμή Στον προϋπολογισμό της παραγωγής ταινιών, το κόστος παραγωγής όσον αφορά τα «τεχνικά» στοιχεία για την παραγωγή μιας ταινίας. Περιλαμβάνει τις αμοιβές για όλο το συνεργείο και τους ειδικευμένους καλλιτεχνικούς και τεχνικούς συντελεστές (διευθυντής φωτογραφίας, σκηνογράφος, ενδυματολόγος, ηχοηχητής κ.λπ., αλλά και ηλεκτρολόγους, μακινίστες, φροντιστές κ.λπ.), το κόστος του τεχνικού εξοπλισμού (κάμερα, φώτα κ.λπ.) και των υλικών (φιλμ, σκηνικά, κοστούμια, μακιγιάζ κ.λπ.), τις αμοιβές του εργαστηρίου για την εμφάνιση του φιλμ και γενικά όλο το κόστος για την οργάνωση και τη διεξαγωγή των γυρισμάτων μέχρι το στάδιο που ξεκινά το post-production (βλ. *fl.*). Βλ. επίσης *Above the line costs*

Beneficiary Δικαιούχος Η εταιρεία που έχει επιλεγεί από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA για να ενισχυθεί, έτσι όπως αναφέρεται στα συμβόλαια με το πρόγραμμα. Βλ. επίσης *MEDIA*

Berne Convention Η Σύμβαση της Βέρνης Διεθνής συμφωνία μεταξύ 106 κρατών, η οποία επιβάλλει τη διεθνή προστασία των δικαιωμάτων του δημιουργού λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων.

Betacam Τίτλος που έδωσε η εταιρία Sony στην επαγγελματική της βιντεοκάμερα που χρησιμοποιεί βιντεοκασέτα μισής ίντσας. Στη συνέχεια καθιερώθηκε και πλέον αναφέρεται και στις αντίστοιχες επαγγελματικές βιντεοκάμερες άλλων εταιρειών.

Bidirectional microphone Μικρόφωνο με όμοιο βαθμό ευαισθησίας προς δύο αντίθετες κατευθύνσεις. Βλ. επίσης *Cardioid microphone*

Block-booking Πρακτική κατά την οποία οι μεγάλες εταιρίες διανομής εξασφαλίζουν για προβολή στους αιθουσάρχες ταινίες που αναμένεται ότι θα έχουν μεγάλη εμπορική επιτυχία, υπό τον όρο ότι αυτοί θα προβάλουν στις αίθουσές τους και ταινίες που αναμένεται ότι θα έχουν μικρότερη εμπορική επιτυχία.

Blocking Στη σκηνοθεσία, η τοποθέτηση των ηθοποιών και ο σχεδιασμός των κινήσεών τους στο πλάνο.

Blow-up Διαδικασία μεγέθυνσης ενός κινηματογραφικού φιλμ – συνήθως από 16mm σε 35mm.

Booker Το άτομο που είναι υπεύθυνο για την πρακτόρευση, τη διαπραγμάτευση και την εξασφάλιση κινηματογραφικών ταινιών με σκοπό την προβολή τους στις κινηματογραφικές αίθουσες μια συγκεκριμένη ημερομηνία.

Boominess Η ποιότητα μιας ηχογράφησης που αναδεικνύει τα μπάσα ή τις χαμηλές συχνότητες, έτσι ώστε ο διάλογος, για παράδειγμα, να υποβιβάζεται και να διακρίνεται λιγότερο.

Box-office receipts *Εισηράξεις ταμείων/Εισιτήρια* Τα χρήματα που καταβάλλονται στα ταμεία των κινηματογραφικών αιθουσών για την αγορά εισιτηρίων. Ο αιθουσάρχης είναι συνήθως υπεύθυνος για όλους τους φόρους επί των εισηράξεων των ταμείων και πρέπει στη συνέχεια να καταβάλει στον διανομέα το συμφωνημένο ποσοστό επί των εισηράξεων.

Break Η κυκλοφορία/το άνοιγμα μιας κινηματογραφικής ταινίας σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή (μία ή περισσότερες πόλεις, σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο).

Break even point *Ούτε κέρδος ούτε ζημία* Η στιγμή κατά την οποία όλα τα έξοδα που αφορούν την παραγωγή ή τη διανομή μιας ταινίας έχουν αποπληρωθεί και κατά την οποία ο παραγωγός ή ο διανομέας δεν έχουν ούτε κέρδος ούτε ζημία.

Break out Η ευρεία κυκλοφορία μιας κινηματογραφικής ταινίας, μετά από μια περίοδο περιορισμένης κυκλοφορίας. Στην περίπτωση αυτή, η ταινία βγαίνει αρχικά σε λίγες αίθουσες, διερευνώντας τις εμπορικές της δυνατότητες και, στη συνέχεια, στηριζόμενη στη θετική ανταπόκριση του κοινού, «απλώνεται» σε περισσότερες.

Bridging shot Πλάνο που χρησιμοποιείται για να «γεφυρώσει», δηλαδή να καλύψει, τη μετάβαση στον χρόνο ή/και τον χώρο ή να δώσει οποιαδήποτε άλλη λύση εξασφαλίζει την αφηγηματική συνέχεια.

Broadcasting *Μετάδοση* Η μετάδοση ήχου ή/και εικόνας από ραδιοφωνικό ή τηλεοπτικό σταθμό.

Broadcast standards Η υψηλή ποιότητα εγγραφής και αναπαραγωγής στον χώρο του επαγγελματικού βίντεο, που απαιτείται ώστε το προϊόν να πληροί τις τεχνικές προδιαγραφές των τηλεοπτικών σταθμών.

Budget *Προϋπολογισμός* Η λεπτομερής εκτίμηση του κόστους παραγωγής ενός οπτικοακουστικού προϊόντος.

Budget headings *Κατηγορίες δαπανών προϋπολογισμού*
Οι κατηγορίες των επιλέξιμων δαπανών που εμφανίζονται στον προβλεπόμενο προϋπολογισμό ενός έργου. Βλ. επίσης *MEDIA*

Budget sub-headings *Δαπάνες προϋπολογισμού* Αναλυτικά οι δαπάνες που εμφανίζονται κάτω από τις κατηγορίες των επιλέξιμων δαπανών στον προβλεπόμενο προϋπολογισμό ενός έργου. Βλ. επίσης *MEDIA*

Bumper issues *Έκτακτες εκδόσεις/Ειδικά αφιερώματα*
Εκδόσεις που κυκλοφορούν εκτάκτως από περιοδικά εξειδικευμένα στην εμπορική διάσταση του κινηματογράφου και περιλαμβάνουν καταλόγους των εταιρειών πωλήσεων μαζί με τις προς πώληση κινηματογραφικές ταινίες, γενικές αναλύσεις των τάσεων της αγοράς και άλλα συναφή θέματα που συνήθως αφορούν τους αγοραστές οπτικοακουστικών προϊόντων.

Burn-in Η προσθήκη ορατών αριθμών κωδικοποίησης χρόνου σε μια εγγραφή βιντεοκασέτας. Βλ. επίσης *Time code*

Buzz *Προφορικές φήμες/διαδόσεις* Αργκό για τη θετική ανταπόκριση του κοινού και τις θετικές φήμες για μια κινηματογραφική ταινία.

cc

Call of proposals *Προκήρυξη* Πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Βλ. επίσης *MEDIA*

Camera angle Η οπτική γωνία που δημιουργείται από τη θέση της κάμερας σε σχέση με το θέμα που κινηματογραφεί, με αποτέλεσμα μια σύνθεση με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Cap Το ανώτατο όριο του προκαθορισμένου ποσού που έχει συμφωνηθεί και αφορά τις δαπάνες ή/και αποζημιώσεις τρίτων στο πλαίσιο της παραγωγής ή/και της διανομής οπτικοακουστικών προϊόντων.

Cardioid Είδος μικροφώνου σε σχήμα καρδιάς με μεγαλύτερη ευαισθησία στο μπροστινό του μέρος και μικρότερη στο πίσω. Βλ. επίσης *Bidirectional microphone*

Casting director *Υπεύθυνος κάστινγκ* Πρόσωπο υπεύθυνο για την προεπιλογή, τις διαπραγματεύσεις και την πρόσληψη των ηθοποιών που πρόκειται να εμφανιστούν σε μια κινηματογραφική ταινία.

Cell animation Η τεχνική για τη δημιουργία κινουμένου σχεδίου όπου το θέμα ζωγραφίζεται σε διάφανο υλικό και, με τον τρόπο αυτό, μπορεί να κινείται πάνω σε ένα σταθερό φόντο.

CEPI - Co-ordination Européenne des Producteurs Indépendants *European Coordination of Independent Producers - Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Ανεξάρτητων Παραγωγών*

Character generator Συσκευή που χρησιμοποιείται για να αποτυπώνει γράμματα και αριθμούς πάνω σε υλικά οπτικοακουστικών προϊόντων, όπως, για παράδειγμα, τίτλους, γραφικά, κωδικοποίηση χρόνου κ.λπ. Βλ. επίσης *Time code*

Chroma key Ηλεκτρονική διαδικασία που συνδυάζει δύο ή περισσότερες εικόνες βίντεο και έχει ως αποτέλεσμα μια αειόπιστη σύνθετη μορφή.

Chrystal sync Μέθοδος συγχρονισμού της συσκευής εγγραφής του ήχου σε μαγνητική ταινία και του κινηματογραφικού φιλμ.

CinemaScope Σινεμασκόπ Σύστημα αναμορφικής κινηματογραφικής εικόνας ευρείας οθόνης που χρησιμοποιεί μια σταθερή τιμή συμπίεσης-αποσυμπίεσης μεταξύ 2:1 και 2.5:1. Βλ. επίσης *Anamorphic*

Clapper board Βλ. *Clapstick*

Clapper Βλ. *Clapstick*

Clapstick Κλακέτα Εργαλείο που παραδοσιακά αποτελείται από δύο κομμάτια εύλου, τα οποία ενώνονται σε ένα σημείο. Συνήθως την κλακέτα χρησιμοποιεί ο βοηθός σκηνοθέτη, ο οποίος γράφει πάνω σε αυτήν τις πληροφορίες για τη σκηνή και το πλάνο που πρόκειται να γυριστεί (αριθμός σκηνής, αριθμός λήψης κ.λπ.). Ακριβώς στην έναρξη κάθε λήψης, χτυπά το ένα κομμάτι πάνω στο άλλο. Η κάμερα και η συσκευή εγγραφής ήχου καταγράφουν τις πληροφορίες που αποτελούν οδηγό για το μοντάζ της ταινίας. Καταγράφουν επίσης το κλείσιμο και το χτύπημα και, με τον τρόπο

αυτό, δίνεται η δυνατότητα να συγχρονιστεί ο ήχος με την εικόνα, καθώς μόνο σε ένα καρέ ενώνονται για πρώτη φορά μεταξύ τους τα δύο κομμάτια και σε αυτό το ίδιο χρονικό σημείο ακούγεται και ο ήχος που παράγουν, ο οποίος έχει καταγραφεί σε ένα μοναδικό σημείο του ηχητικού μέσου. Επομένως, με τον τρόπο αυτό, δίνεται η δυνατότητα συγχρονισμού του φιλμ που έχει καταγράψει την εικόνα, με το μαγνητικό ή ψηφιακό μέσο που έχει καταγράψει τον αντίστοιχο ήχο. Από το σημείο αυτό και μετά, όλες οι εικόνες που ακολουθούν αντιστοιχούν σε όλους τους ήχους που ακολουθούν – στη διάρκεια φυσικά της ίδιας λήψης. Σήμερα, εκτός από τις παραδοσιακές κλακέτες, που συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται ευρέως, υπάρχουν και κλακέτες που λειτουργούν ηλεκτρονικά ή/και ψηφιακά. Επίσης, *Slate, Clapper board, Clapper*

Clip Κλίπ Μικρό διαφημιστικό απόσπασμα της ταινίας που χρησιμοποιείται για την προώθησή της.

Close-up Κοντινό πλάνο Κοντινή λήψη του θέματος – συνήθως πλάνο του κεφαλιού και των ώμων ενός ηθοποιού.

Coding Μέθοδος συσχέτισης της κόπιας εργασίας με το πρωτότυπο ή το μαγνητικό σάουντράκ μέσω της εκτύπωσης από τον κατασκευαστή μιας σειράς αριθμών κατά μήκος της άκρης του φιλμ, οι οποίοι εμφανίζονται κάθε 0,33 μέτρα (1 πόδι) στο φιλμ 35mm ή κάθε 6 ίντσες στο φιλμ 16mm και εκτελούν την ίδια λειτουργία με τον κωδικοποιητή χρόνου στο βίντεο. Επίσης, *Edge coding*. Βλ. επίσης *Time code*

Cold selling Διαδικασία πώλησης κατά την οποία ο πιθανός αγοραστής προσεγγίζεται για πρώτη φορά χωρίς προηγούμενη εισαγωγή στο αντικείμενο της πώλησης.

Collection agent *Υπεύθυνος εισπράξεων* Ανεξάρτητος αντιπρόσωπος ή πρόσωπο διορισμένο από τον παραγωγό, τον υπεύθυνο πωλήσεων και τους χρηματοδότες ενός έργου με σκοπό να συγκεντρώνει και να διανέμει τις εισπράξεις από την εκμετάλλευση της ταινίας.

Color balance *Χρωματική ισορροπία* Η έμφαση που δίνει μια φωτιστική πηγή σε ένα τμήμα του οπτικού φάσματος, το οποίο εκτείνεται από το κόκκινο έως το βιολετί. Για παράδειγμα, το γύρισμα ενός ηλιοβασιλέματος, θα ήταν ισορροπημένο περίπου με το κόκκινο χρώμα, ενώ το γύρισμα μιας νυχτερινής σκηνής κυρίως με το μπλε.

Color temperature *Θερμοκρασία χρώματος* Η μέτρηση της χρωματικής ισορροπίας μιας φωτιστικής πηγής, που γίνεται σε βαθμούς Κέλβιν, και επηρεάζει χρωματικά με διαφορετικό τρόπο (από πολύ θερμά έως πολύ ψυχρά χρώματα) το κινηματογραφικό φιλμ. Με βάση τη θερμοκρασία χρώματος, επιλέγεται και ο τύπος του φιλμ που θα χρησιμοποιηθεί στο γύρισμα. Βλ. επίσης *Daylight film, Tungsten film*

Commentary Βλ. *Narration*

Completion bond Μορφή ασφάλισης για τους επενδυτές η οποία, έναντι προκαθορισμένων ασφαλιστρών, εγγυάται την ολοκλήρωση μιας ταινίας σε περίπτωση που ο παραγωγός της υπερβεί τον προϋπολογισμό και δεν μπορεί να εξασφαλίσει επιπλέον χρηματοδότηση. Συνήθως, αποτελεί όρο συμβολαίου που θέτουν οι τράπεζες ή άλλοι χρηματοδότες, έτσι ώστε να είναι εξασφαλισμένα τα δάνεια και οι επενδύσεις σε κινηματογραφικές παραγωγές. Επίσης, *Completion guarantee*

Completion guarantor Το πρόσωπο ή η ασφαλιστική εταιρία που εγγυάται την ολοκλήρωση μιας ταινίας, έναντι προκαθορισμένου ποσού αποζημίωσης.

Composite print *Κόπια zero* Η πρώτη μορφή κινηματογραφικού φιλμ, πάνω στο οποίο η εικόνα και το (οπτικό) σάουντρακ είναι ενωμένα.

Contingency line *Ανρόβλητες δαπάνες* Ένα επιπλέον μέρος του προϋπολογισμού για την πρόβλεψη της υπέρβασης του προϋπολογισμού παραγωγής, όπως –για παράδειγμα– επιπλέον γυρίσματα. Συνήθως κυμαίνεται στο 10% του κόστους κάτω από τη γραμμή. Βλ. επίσης *Below the line cost*

Continuation spend Οι δαπάνες για τη συνέχιση της διαφημιστικής καμπάνιας μιας κινηματογραφικής ταινίας μετά από την ημερομηνία της κυκλοφορίας της. Βλ. επίσης *Release advertising*

Continuity *Συναχία* Η μη διάσπαση της αφηγηματικής δράσης σε μια σειρά από πλάνια.

Contrast *Κοντράστ* Η σχέση μεταξύ φωτεινών και σκοτεινών σημείων στην κινηματογραφική ή τηλεοπτική εικόνα. Μια εικόνα με υψηλό κοντράστ (high contrast) έχει πολλά φωτεινά και πολλά σκοτεινά σημεία και λίγους μεσαίους τόνους, ενώ μια εικόνα με χαμηλό κοντράστ (low contrast) έχει λίγα σκοτεινά και λίγα φωτεινά σημεία και πολλούς μεσαίους τόνους.

Conversion filter *Φίλτρο χρωματικής διάθραξης* Φίλτρο που χρησιμοποιείται για το γύρισμα εξωτερικών πλάνων με φιλμ ισορροπημένο σε τεχνητό φωτισμό (για παράδειγμα Wratten No. 85) ή για το γύρισμα εσωτερικών πλάνων με φιλμ ισορροπημένο σε φυσικό φωτισμό.

Co-op advertising Διαφήμιση κινηματογραφικής ταινίας, το κόστος της οποίας μοιράζεται μεταξύ του διανομέα και του αιθουσάρχη. Το είδος της διαφήμισης και ο τρόπος με τον οποίο θα μοιραστεί το κόστος συνήθως δεν είναι προκαθορισμένα, αλλά, ανάλογα με την ταινία και τη διάρκεια της προβολής της, αποτελούν αντικείμενα διαπραγμάτευσης.

Co-producer Βλ. *Producer*

Copyright *Κοπύράιτ* Το δικαίωμα των δημιουργών να ελέγχουν την έκθεση/προβολή/δημοσιοποίηση και την αναπαραγωγή του έργου τους. Στην Ελλάδα ορίζεται από τον Νόμο 2121 του 1993. Βλ. επίσης *Rights*

Cost of production *Κόστος παραγωγής* Το πραγματικό κόστος της παραγωγής μιας ταινίας μέχρι το σημείο που είναι έτοιμη για παράδοση στον κύριο διανομέα. Μπορεί να αναφέρεται επίσης και ως κόστος αρνητικού. Βλ. επίσης *Negative cost*

Costs off the top Έξοδα πριν από τον καταμερισμό των κερδών. Μέρος της εισίσωσης διανομής σύμφωνα με την οποία ο διανομέας αφαιρεί πρώτα τα έξοδα από το καθαρό μίσθωμα (δηλαδή τα ακαθάριστα έσοδα από εισιτήρια μείον το μερίδιο του αιθουσάρχη) και κατόπιν την αμοιβή διανομής. Τα εναπομείναντα κέρδη θα περιέλθουν ως πλεόνασμα στη δικαιοδόσά του και θα διανεμηθούν επιπλέον στον παραγωγό και/η τον πρόκλητορα πωλήσεων, αναλόγως με την προκαθορισμένη συμφωνία τους.

Counter programming Μέθοδος κινηματογραφικής διανομής ταινίας ή σχεδιασμού τηλεοπτικού προγράμματος. Η ταινία διανέμεται στις αίθουσες την ίδια χρονική περίοδο με κάποια άλλη ταινία διαφορετικού είδους, με σκοπό να προσφέρει μια εναλλακτική λύση στο κοινό. Στον προγραμματισμό ενός τηλεοπτικού σταθμού, ένα πρόγραμμα τοποθετείται την ίδια ώρα

«απέναντι» σε κάποιο διαφορετικού τύπου πρόγραμμα άλλου σταθμού, με σκοπό να διεκδικήσει ένα διαφορετικό μερίδιο του κοινού.

Countries with a low production capacity and/or restricted geographical and linguistic area *Χώρες με μικρή δυνατότητα παραγωγής και/ή περιορισμένη γεωγραφική και γλωσσική εμβέλεια* Για τους σκοπούς του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA, στο πλαίσιο του οποίου έχουν περισσότερα πλεονεκτήματα από τις υπόλοιπες, ως τέτοιες θεωρούνται οι εξής: Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Φινλανδία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Ολλανδία, Πορτογαλία και Σουηδία, καθώς και οι νέες χώρες Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Τσεχία, Βουλγαρία, Σλοβακία, Σλοβενία, Κύπρος και Ουγγαρία. Βλ. επίσης *MEDIA*

CPB - Corporation for Public Broadcasting Η δημόσια τηλεόραση των ΗΠΑ.

Creative documentary *Δημιουργικό ντοκιμαντέρ* Στις προκλήσεις Development του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA, οι παραγωγές που βασίζονται σε πραγματικά γεγονότα και θέματα, αλλά απαιτούν πρωτότυπη συγγραφή σεναρίου, η οποία μάλιστα εκφράζει την άποψη του σεναριογράφου σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα. Πρόκειται, δηλαδή, για ντοκιμαντέρ με στοιχεία μυθοπλασίας, με σεναριακό σχεδιασμό για την παραγωγή του και με σαφή όρια διαχωρισμού από το ρεπορτάζ, τα οποία αποτελούν το μόνο είδος ντοκιμαντέρ που μπορεί να υποστηριχθεί για ανάπτυξη από το MEDIA (ειδησιογραφικά προγράμματα, μαγκαζίνο, talk-shows, ριάλιτι, εκπαιδευτικά προγράμματα δεν εντάσσονται). Βλ. επίσης *Development, MEDIA*

Credits Ζεφρίκ Οι τίτλοι της αρχής ή του τέλους μιας ταινίας ή μιας τηλεοπτικής παραγωγής, όπου αναγράφονται τα ονόματα και οι ιδιότητες όλων όσοι εργάστηκαν για την πραγματοποίησή της – οι ηθοποιοί, οι καλλιτεχνικοί και τεχνικοί συντελεστές, οι παραγωγοί κ.λπ.

Crossborder films Κινηματογραφικές ταινίες που προβάλλονται και έξω από τη χώρα παραγωγής τους.

Cross-cut Παράλληλο μοντάζ/Παράλληλη δράση Μέθοδος μοντάζ κατά την οποία αναμειγνύονται πλάνο από δύο ή περισσότερες σκηνές. Η εναλλαγή των σκηνών συχνά υποδηλώνει μια σημαντική σχέση μεταξύ τους. Επίσης, *Intercutting*, *Parallel editing*

Cross-over film Κινηματογραφικές ταινίες που αρχικά προορίζονται για ένα ειδικό και περιορισμένο κοινό, αλλά τελικά επιτυγχάνουν να προσελκύσουν ευρύτερο κοινό. Βλ. επίσης *Day and date release*

Cut sequences Αποσπάσματα πρόχειρα μονταρισμένων σκηνών από τα καθημερινά γυρίσματα μιας ταινίας για παρουσίαση στον παραγωγό και τον σκηνοθέτη, στη διάρκεια της περιόδου που τα γυρίσματα δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί.

Cutaway Πλάνο που συνδέεται με την αφήγηση, όχι όμως απευθείας με τον κεντρικό της ιστό. Για παράδειγμα, ένα πλάνο αντίδρασης του κοινού σε μια ομιλία. Επίσης, *Insert*

Cutting print Βλ. *Workprint*

Dd

Dailies Στην αμερικανική παραγωγή, οι πρώτες εμφανίσεις/επεξεργασίες του φιλμ και του ήχου μιας κινηματογραφικής παραγωγής της οποίας τα γυρίσματα βρίσκονται σε εξέλιξη, με σκοπό τον έλεγχο του περιεχομένου και της ποιότητας των σκηνών που γυρίστηκαν την προηγούμενη ημέρα. Επίσης, *Rushes*

Day and date release Η ευρεία και ταυτόχρονη έναρξη της κινηματογραφικής διανομής μιας ταινίας σε μεγάλο αριθμό κινηματογραφικών αιθουσών σε ολόκληρη τη χώρα. Βλ. επίσης *Cross-over film*, *Platform release*

Day-for-night photography *Αμερικάνικη νύχτα* Η τεχνική του γυρίσματος στη διάρκεια της ημέρας με τέτοιο τρόπο ώστε το αποτέλεσμα στο φιλμ να μοιάζει σαν να έχει γυριστεί στη διάρκεια της νύχτας. Αυτό συνήθως επιτυγχάνεται με την υποέκθεση του φιλμ, την αποφυγή πλάνων του ουρανού και τον κατάλληλο φωτισμό, χαμηλότερο σε ένταση.

Daylight film Είδος έγχρωμου κινηματογραφικού φιλμ με θερμοκρασία χρώματος που ισορροπεί στον εξωτερικό φωτισμό της ημέρας (5500 K). Βλ. επίσης *Color temperature*

Decibel *Ντεσιμπέλ* Μονάδα μέτρησης της έντασης του ήχου. Ένα ντεσιμπέλ [db] φωνής είναι η μικρότερη μονάδα που αισθάνεται το ανθρώπινο αυτί.

Decryption decoder Η τεχνολογία που αποκωδικοποιεί, μετατρέπει και μεταγράφει το ψηφιακό οπτικοακουστικό περιεχόμενο, ώστε να προβάλ्लεται από ψηφιακό σύστημα προβολής.

Dedicated bank account *Ειδικός τραπεζικός λογαριασμός* Λογαριασμός που έχει ανοιχτεί και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τις ανάγκες της συνεργασίας των δικαιούχων με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου συμβολαίου μεταξύ τους. Βλ. επίσης *MEDIA*

Depth of field *Βάθος πεδίου* Η απόσταση μεταξύ του πιο κοντινού και του πιο μακρινού σημείου από την κάμερα και η απόλυτη ευκρίνεια της εικόνας σε όλα τα σημεία αυτού του πεδίου, δηλαδή γενικά και μακρινά πλάνο όλα τα σημεία των οποίων είναι απολύτως ευκρινή.

Derivative work *Παράγωγο έργο* Έργο που αποτελεί προσαρμογή, μετάφραση ή διασκευή κάποιου άλλου, προϋπάρχοντος. Αντίθετα, *Original work*

Development *Ανάπτυξη σχεδίου παραγωγής* Στάδιο της παραγωγής οπτικοακουστικών έργων που αναφέρεται σε όλες τις ενέργειες και διαδικασίες που απαιτούνται από τη στιγμή της σύλληψης μιας ιδέας μέχρι τη συμπλήρωση του χρηματοδοτικού πλάνου και την έναρξη της υλοποίησης μιας παραγωγής (έναρξη γυρισμάτων για κινηματογραφικές και τηλεοπτικές παραγωγές, έναρξη εφαρμογής του concept με σκοπό τη μαζική παραγωγή στα πολυμέσα). Το στάδιο αυτό συνήθως περιλαμβάνει απόκτηση δικαιωμάτων, έρευνα, συγγραφή και επιμέλεια σεναρίου, προετοιμασία προϋπολογισμού, χρηματοδοτικού πλάνου, φακέλου και προγραμματισμού παραγωγής, κάστινγκ, επαφές με πιθανούς συμπαραγωγούς, υποβολή προτάσεων σε χρηματοδοτικούς φορείς, σχεδιασμό μάρκετινγκ και πωλήσεων, σύναψη συμβολαίων, παραγωγή ντέμο και πιλότων κ.ά. Το στάδιο της ανάπτυξης θεωρείται σημα-

ντικό και απαραίτητο και είναι δυνατόν να οδηγήσει σε υλοποίηση ή μη της σχεδιαζόμενης παραγωγής. Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA, είναι στάδιο που ενισχύεται και αφορά την ανάπτυξη της παραγωγής κινηματογραφικών ή τηλεοπτικών ταινιών μεγάλου μήκους, δημιουργικών ντοκιμαντέρ, κινουμένων σχεδίων και πολυμέσων. Βλ. επίσης *Head of development, MEDIA*

Development budget *Προϋπολογισμός ανάπτυξης σχεδίου παραγωγής* Προϋπολογισμός που αναλύει όλα τα κόστη της ανάπτυξης σχεδίου παραγωγής, στα οποία περιλαμβάνονται η αγορά πνευματικών δικαιωμάτων, η συγγραφή και η επιμέλεια σεναρίου, οι μεταφράσεις, οι αμοιβές συνεργατών, τα έξοδα επικοινωνίας, μετακίνησης, διαμονής και διατροφής, η συμμετοχή των δημιουργικών συντελεστών σε σεμινάρια και διεθνείς αγορές κ.λπ. Βλ. επίσης *Development, MEDIA*

Development money *Χρήματα για την ανάπτυξη* Ο όρος συνήθως αναφέρεται στα χρήματα που δαπανούνται πριν από την έναρξη της υλοποίησης μιας οπτικοακουστικής παραγωγής. Τα χρήματα αυτά έχουν προϋπολογισθεί και αναλύονται στον σχετικό προϋπολογισμό ανάπτυξης.

DGA - Directors' Guild of America *Η Ένωση Αμερικανών Σκηνοθετών*

Difuse reflectance Βλ. *Reflectance*

Digital *Ψηφιακός* Αυτός που αποθηκεύεται ή/και μεταδίδεται με τη μορφή αριθμητικών στοιχείων σε αντιπαροβολή προς αυτόν που αναπαρίσταται με τη μορφή συνεχών φυσικών μεταβλητών (αναλογικός). Ενώ τα αναλογικά συστήματα είναι επιρρεπή σε αλλοιώσεις και παράσιτα, τα ψηφιακά είναι περισσότερο αξιόπιστα ως προς τη συντήρηση και τη διάρκεια ζωής τους. Βλ. επίσης *Analogue*

Digital cinema Ψηφιακός κινηματογράφος Η παραγωγή, διανομή και προβολή κινηματογραφικών ταινιών μέσω συστημάτων βασισμένων στις ψηφιακές τεχνολογίες. Τα συστήματα αυτά ενισχύονται οικονομικά από το πρόγραμμα MEDIA. Βλ. επίσης *Pilot projects, MEDIA*

Direct advertising Μέθοδος διαφημιστικής εκστρατείας που συνήθως στοχεύει σε εξειδικευμένο και προκαθορισμένο κοινό, κατά την οποία αποστέλλεται διαφημιστικό υλικό απευθείας στους πιθανούς καταναλωτές.

Discounting Η πρακτική της προκαταβολής χρηματοδότησης στον παραγωγό έναντι της αξίας διανομής ή κάποιας συμβολαίου προώθησης.

Display advertising Ευρεία διαφημιστική εκστρατεία μιας ταινίας, κυρίως με καταχωρίσεις σε εφημερίδες και περιοδικά.

Dissolve Είδος μοντάζ, όπου γίνεται σταδιακή συγχώνευση του τέλους ενός πλάνου με την αρχή κάποιου άλλου. Η συγχώνευση αυτή παράγεται από την τοποθέτηση ενός fade-in (βλ. λ.) επάνω σε ένα fade-out (βλ. λ.) με ίδια χρονική διάρκεια.

Distribution Διανομή 1. Επιχειρηματικό στάδιο που προηγείται της προβολής ενός οπτικοακουστικού προϊόντος από οποιοδήποτε μέσο —κινηματογραφική αίθουσα, τηλεοπτική ηλπατόρμα κ.ά.—, στο οποίο συμφωνούνται και ρυθμίζονται όλα όσα απαιτούνται για να επιτευχθεί η προβολή. 2. Σύμφωνα με τις οδηγίες του MEDIA για την υποβολή αιτήσεων, η δημόσια εμπορική διασπορά του έργου: κινηματογραφική διανομή, τηλεοπτική ή ηλεκτρονική μετάδοση, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για πρώτη προβολή ή αναμετάδοση/επανεκδοση. Βλ. επίσης *Distribution proof*

Distribution commission Βλ. *Distribution fee*

Distribution fee Προμήθεια διανομής Η αμοιβή που ζητά ο διανομέας για τη διανομή μιας ταινίας και που υπολογίζεται ως ποσοστό επί του ακαθάριστου κέρδους διανομής. Επίσης, *Distribution commission*

Distribution guarantee Βλ. *Minimum guarantee*

Distribution proof Έγγραφο προηγούμενης διανομής Αναπαιτήτο δικαιολογητικό για την υποβολή πρότασης για ενίσχυση ανάπτυξης σχεδίου παραγωγής στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA. Η εταιρεία παραγωγής που υποβάλλει αίτηση στο MEDIA-Development οφείλει να συμπεριλάβει στον φάκελό της έγγραφο που να αποδεικνύει τη διανομή/εμπορική εκμετάλλευση προηγούμενου έργου της, ίδιου είδους με αυτό για το οποίο υποβάλλει πρόταση, στην περίοδο των τελευταίων 18-24 μηνών (24 μηνών για τις χώρες με μικρή δυνατότητα παραγωγής και περιορισμένη γεωγραφική και γλωσσική εμβέλεια). Βλ. επίσης *Distribution, Development, MEDIA, Countries with a low production capacity and/or restricted geographical and linguistic area*

Distribution rights Δικαιώματα διανομής Τα δικαιώματα για τη διανομή ενός οπτικοακουστικού προϊόντος. Βλ. επίσης *Theatrical distribution rights, Non theatrical distribution, Ancillary rights*

Distributor Διανομέας Πρόσωπο υπεύθυνο για την αγορά δικαιωμάτων ταινιών με στόχο την κινηματογραφική, την τηλεοπτική αγορά ή/και την αγορά DVD και βίντεο. Ο διανομέας αποτελεί τον σύνδεσμο ανάμεσα στον παραγωγό και τον αισθυσάρχη και εξασφαλίζει την προβολή της ταινίας από διάφορα μέσα. Επιπλέον, ο διανομέας είναι υπεύθυνος για τη συγκέντρωση των εσόδων από μια ταινία και τη διανομή τους σε όσους εμπλέκονται στη χρηματοδότησή της. Τέλος, ο διανομέας είναι υπεύθυνος για το μάρκετινγκ και την προώθηση της ταινίας.

Dolby Σύστημα μείωσης του «θορύβου» του ήχου, δηλαδή στοιχείων που επηρεάζουν την καθαρότητά του, για μαγνητικές και φωτογραφικές εγγραφές ήχου.

Dolly shot Είδος πλάνου, το οποίο γυρίζεται από κινούμενη πλινθόδομη πάνω στην οποία έχει τοποθετηθεί η κάμερα. Βλ. επίσης *Tracking shot*

Dolly Είδος κινούμενης πλινθόδομης πάνω στην οποία τοποθετείται και εφαρμόζει η κάμερα, έτσι ώστε να ακολουθεί και να καταγράφει τη δράση που συμβαίνει μπροστά της.

Domestic rights Τα δικαιώματα διανομής μιας κινηματογραφικής ταινίας στη χώρα παραγωγής της. Βλ. επίσης *Theatrical distribution rights*

Double system Είδος συστήματος κινηματογράφησης και ηχογράφησης, όπου η εικόνα και ο ήχος καταγράφονται σε διαφορετικά μέσα. Αυτό το σύστημα επιτρέπει μεγαλύτερη ευελιξία με τον ήχο από το single system (βλ. λ.), στο οποίο η εικόνα και ο ήχος καταγράφονται στο ίδιο μέσο.

Double-perf film Είδος κινηματογραφικού φιλμ, το οποίο έχει «περφορασιόν» (βλ. λ. *perforation*), δηλαδή τρύπες κατά μήκος και των δύο του άκρων.

Dup Ως τηλεοπτικός όρος, η αντιγραφή μιας βιντεοκασέτας. Ως κινηματογραφικός, η ελεγχόμενη μείξη και σύνθεση του ήχου από διαφορετικές πηγές. Επίσης, *Dupe*

Duplicate negative Βλ. *Internegative*

Te

Edge coding Βλ. *Coding*

Edit controller Είδος ηλεκτρολογίου ή ποντίκι που χρησιμοποιείται για να μεταφέρει τις εντολές στον ηλεκτρονικό υπολογιστή ή το ηλεκτρονικό σύστημα μοντάζ.

Editing *Μοντάζ/συνάρμωση* Η διαδικασία επεξεργασίας που γίνεται μετά την ολοκλήρωση των γυρισμάτων, στο μετα-παραγωγικό στάδιο, κατά την οποία επιλέγονται και συνδυάζονται με διάφορους τρόπους οι ήχοι και οι εικόνες που θα αποτελέσουν την τελική μορφή του έργου. Βλ. επίσης *Montage*

EDL - Editing Decision List Λίστα που έχει προετοιμαστεί στο στάδιο της προεργασίας για το μοντάζ, με σκοπό να καθορίσει τη σειρά των πλάνων που θα χρησιμοποιηθούν στο μοντάζ. Η λίστα αναφέρεται στον κωδικοποιητή χρόνου και μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ηλεκτρονικό σύστημα μοντάζ. Βλ. επίσης *Editing*

EFP - Electronic Field Production Εξωτερικά γυρίσματα βίντεο με τη χρήση φορητών και ευέλικτων μηχανημάτων εγγραφής ήχου και εικόνας.

Eligible costs *Επιλέξιμες δαπάνες* Δαπάνες που έχουν εγκριθεί από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA και συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση ενός επιλεγμένου έργου από την εταιρεία που έχει υποβάλει την αντίστοιχη πρόταση. Βλ. επίσης *MEDIA*

Encryption Διαδικασία μέσω της οποίας διασφαλίζεται η προστασία του οπτικοακουστικού περιεχομένου με τη χρήση ενός ειδικού μαθηματικού κώδικα που είναι εξαιρετικά δύσκολο να ρυθμίζεται. Για τον ψηφιακό κινηματογράφο, αυτή η διαδικασία χρησιμοποιείται για να προστατευθεί από την «πειρατεία» το ψηφιακό κινηματογραφικό περιεχόμενο που μεταφέρεται μέσω ψηφιακού συστήματος διανομής, όπως είναι το DVD-RDM ή ο δορυφόρος.

ENG - Electronic News Gathering Δημοσιογραφικές αποστολές για ρεπορτάζ, στις οποίες χρησιμοποιείται φορητός και ευέλικτος ηλεκτρονικός εξοπλισμός εγγραφής ήχου και εικόνας.

EPK - Electronic Press Kit Η ραδιοφωνική ή βίντεο/CD video έκδοση του «δημοσιογραφικού φακέλου» μιας κινηματογραφικής ταινίας ή άλλου οπτικοακουστικού προϊόντος, που προορίζεται για τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς. Περιέχει μεγάλο μέρος του υλικού από το πακέτο έντυπης δημοσιογραφίας –δελητία τύπου, πληροφορίες για την ταινία και τους συντελεστές της, demo σε βίντεο κ.λπ.– μαζί με μαγνητοφωνημένες και βιντεασκοπημένες συνεντεύξεις του σκηνοθέτη και των πρωταγωνιστών. Βλ. επίσης *Press kit*

Equity investment Είδος επένδυσης που γίνεται σε κινηματογραφική ταινία ή τηλεοπτικό πρόγραμμα έναντι μεριδίου συμμετοχής στο καθαρό κέρδος.

Establishing shot Είδος κινηματογραφικού πλάνου. Συνήθως, ένα μακρινό πλάνο που χρησιμοποιείται στην αρχή μιας σκηνής για να θέσει το βασικό περιβάλλον και τις σχέσεις των στοιχείων που το αποτελούν. Κάποια από τα στοιχεία αυτά, θα δούμε αργότερα σε κοντινότερα πλάνα. Βλ. επίσης *Long shot*

European company *Ευρωπαϊκή εταιρεία* Εταιρεία εγγεγραμμένη σε ένα από τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του προγράμματος MEDIA, η οποία ανήκει και συνεχίζει να ανήκει εξ ολοκλήρου ή κατά πλειοψηφία σε υπηκόους αυτών των χωρών.

Exclusive opening Είδος διανομής κατά το οποίο η ταινία κάνει έναρξη σε έναν κινηματογράφο μιας μεγάλης πόλης, δίνοντας στον διανομέα την επιλογή να την κρατήσει για μακροχρόνια αποκλειστική προβολή ή να την προωθήσει και σε άλλες αίθουσες, ανάλογα με τον βαθμό της επιτυχίας της.

Executive producer *Εκτελεστής παραγωγός* Ένα από τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης μιας ταινίας και που, επιπλέον, εμπλέκεται στη δημιουργική διαδικασία της παραγωγής, έχοντας τη συνολική διοικητική της ευθύνη. Βλ. επίσης *Producer*

Exhibitor *Αιθουσάρχης* Ο παράγοντας (ιδιοκτήτης ή διαχειριστής ενός κινηματογράφου) στον οποίο ο διανομέας παρέχει το δικαίωμα να προβάλει μια κινηματογραφική ταινία ως αντάλλαγμα για τη συμφωνία μεριδίου (συνήθως 30%-50%) επί των εισπράξεων που λαμβάνει ο κινηματογράφος από την προβολή της ταινίας.

Exposure latitude Βλ. *Latitude*

Ff

Fade-in Η αρχή ενός πλάνου που ξεκινά από το σκοτάδι και σταδιακά αποκτά πλήρη φωτεινότητα. Βλ. επίσης *Dissolve*

Fade-out Η αρχή ενός πλάνου που ξεκινά από την πλήρη φωτεινότητα και σταδιακά καταλήγει σε μαύρο. Βλ. επίσης *Dissolve*

Feature film Κινηματογραφική ταινία μυθοπλασίας μεγάλου μήκους διάρκειας 90-180 λεπτών, που συνήθως προορίζεται για κινηματογραφική προβολή.

FERA - Fédération Européenne des Réalisateurs de l'Audiovisuel *Federation of European Film Directors - Ομοσπονδία των Ευρωπαίων Σκηνοθετών Κινηματογράφου*

Fill light Φως που χρησιμοποιείται για να ελέγχει τον βαθμό της σκοτεινότητας στις σκιερές περιοχές, κυρίως στα πρόσωπα. Επί της ουσίας, είναι «μαλακό» φως και χρησιμοποιείται για να «γεμίσει» τις σκιές που δημιουργεί το βασικό φως (βλ. π. *Key light*). Επίσης, *Filler*. Βλ. επίσης *Background light*, *Set light*

Film Φιλμ 1. Μεμβράνη από οξική κυτταρίνη ή πολυεστέρα, με επικάλυψη φωτοευαίσθητου γαλακτώματος, η οποία χρησιμοποιείται στις φωτογραφικές και κινηματογραφικές μηχανές για τη λήψη εικόνων. 2. Γενικά, το κινηματογραφικό έργο ανεξάρτητα από το υλικό πάνω στο οποίο γίνεται η λήψη, η επεξεργασία ή/και η προβολή του.

Film agent Κινηματογραφικός στζέντς Πράκτορας κινηματογραφικών ταινιών. Βλ. *Sales agent*

Film financier Χρηματοδότης/επενδυτής κινηματογραφικών ταινιών.

Final cut Η τελική μορφή (το τελικό μοντάζ) μιας ταινίας ή ενός τηλεοπτικού προγράμματος. Τα δικαιώματα τελικής έγκρισής του, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία (εκτός από τη νομοθεσία της Μ. Βρετανίας) περνάει πνευματικής ιδιοκτησίας, ανήκουν στον σκηνοθέτη, ενώ σύμφωνα με τη βρετανική και την αμερικανική (και οι δύο στηρίζονται στο αγγλοσαξονικό δίκαιο), στον παραγωγό.

Final report Τελική οικονομική αναφορά Αναφορά όλων των δραστηριοτήτων που έχουν γίνει από μια εταιρεία παραγωγής η οποία έχει ενισχυθεί οικονομικά από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA για την ανάπτυξη σχεδίων παραγωγής. Η αναφορά αυτή γίνεται το αργότερο 21 μήνες από την υπογραφή του συμβολαίου μεταξύ της εταιρείας παραγωγής και του MEDIA, αφορά συνολικά στην περίοδο της ανάπτυξης και περιγράφει αναλυτικά τις δραστηριότητες για την ανάπτυξη των έργων, καθώς και τις δαπάνες για αυτές τις δραστηριότητες, ενώ συνοδεύεται και από τα νόμιμα παραστατικά, όπου αυτό είναι δυνατό. Επίσης, ενδιάμεσες αναφορές όπως αυτές ορίζονται στα συμβόλαια των δικαιούχων με το πρόγραμμα MEDIA, στο πλαίσιο των διαφορετικών του προκηρύξεων. Βλ. επίσης *Development, MEDIA, Interim financial report*

Financial partner Οικονομικός συνεργάτης Κάθε δημόσιος ή ιδιωτικός οργανισμός που παρέχει οικονομική στήριξη στο επιλεγμένο εκπαιδευτικό έργο στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA. Βλ. επίσης *MEDIA, Training*

Financing plan Χρηματοδοτικό πλάνο Ο σχεδιασμός της κάλυψης των οικονομικών αναγκών μιας οπτικοακουστικής παραγωγής, στον οποίο αναφέρονται με ακρίβεια τα ποσά που απαιτούνται και ο φορέας ή ο τρόπος με τον οποίο θα καλυφθούν.

First generation Η πρωτότυπη ταινία βίντεο πάνω στην οποία εγγράφεται μια παραγωγή. Κάθε αναλογικό αντίτυπο της χάνει σε ποιότητα μια «γενιά», δηλαδή μειώνεται η ποιότητά του. Βεβαίως, αυτό δεν ισχύει στην ψηφιακή αναπαραγωγή, όπου η ποιότητα των αντιτύπων δεν αλλοιώνεται. Βλ. επίσης *Generation*

First look Είδος εμπορικής συμφωνίας μεταξύ εταιρείας παραγωγής και εταιρείας διανομής ή/και παραγωγής, που συνθίζεται κυρίως στις ΗΠΑ. Στο πλαίσιο μιας συμφωνίας παραγωγής με ένα αμερικανικό στούντιο, το τελευταίο παρέχει τα χρήματα για την ανάπτυξη ενός σχεδίου παραγωγής σε έναν ανεξάρτητο παραγωγό έναντι του δικαιώματος να επιλέξει πρώτο αν θα επενδύσει ή όχι στην ταινία, αφού εξετάσει το ολοκληρωμένο σχέδιο παραγωγής.

First money Τα πρώτα χρήματα που λαμβάνει ο παραγωγός από τη διανομή μιας ταινίας. Δεν πρόκειται για καθαρά κέρδη, αλλά για χρήματα που αποδίδονται σε επενδυτές μέχρι την απόσβεση της επένδυσής τους. Επίσης, μπορούν να δοθούν για χρέη παροχής υπηρεσιών, για παράδειγμα, σε τεχνικούς, ηθοποιούς, εργαστήρια κ.λπ.

Flashback Μια σκηνή που εκτυλίσσεται χρονικά νωρίτερα από την προηγούμενή της σκηνή.

Flat fee license agreement Είδος συμφωνίας διανομής κατά την οποία ο διανομέας καταβάλλει στον παραγωγό ένα καθορισμένο ποσό και δεν υποχρεούται να λογοδοτεί για περαιτέρω μερίδιο επί των ακαθάριστων εισπράξεων της ταινίας. Στο πλαίσιο μιας τέτοιας συμφωνίας, τα δικαιώματα διανομής της ταινίας πωλούνται ουσιαστικά μονομιάς για περιορισμένη χρονική περίοδο (συνήθως πέντε χρόνια). Επίσης, *Outright sale*

Floor Το ελάχιστο ποσοστό που λαμβάνει ο διανομέας από τις εισπράξεις του ταμείου της κινηματογραφικής αίθουσας (25%-70%, ανάλογα με τη συμφωνία), ανεξάρτητα από τα λειτουργικά έξοδα αυτής της κινηματογραφικής αίθουσας. Αποτελεί σύννηθες μέρος της συμφωνίας μεταξύ ενός διανομέα και ενός αιθουσάρχη και σταδιακά ελαττώνεται κάθε εβδομάδα προβολής της ταινίας.

Focus groups Ομάδες ατόμων που επιλέγονται για έρευνες αγοράς με βάση χαρακτηριστικά που καθορίζονται από τους υπεύθυνους μάρκετινγκ και προώθησης κινηματογραφικών ταινιών (και άλλων προϊόντων). Τα άτομα αυτά επιβλέπονται και οι αντιδράσεις τους καταγράφονται κατά τη διάρκεια της έρευνας αγοράς που σκοπό έχει την αξιολόγηση της μελλοντικής εμπορικής απόδοσης των κινηματογραφικών ταινιών πριν από την κυκλοφορία τους.

Footage Το μήκος μιας ταινίας σε μέτρα ή πόδια.

Force majeure *Ανώτερη βία* Σε συμβόλαιο, οι καταστάσεις που ενδέχεται να προκύψουν πέρα από τον έλεγχο κάποιου συμβαλλόμενου μέρους και οι οποίες θα εμποδίσουν την εκτέλεση των υποχρεώσεων που ορίζει το συμβόλαιο (για παράδειγμα φωτιά, ατύχημα, θύελλα, πόλεμος, απεργία, δικαστική εντολή κ.ά.). Κατά κανόνα, τέτοια γεγονότα αναστέλλουν ένα συμβόλαιο και, αν συνεχίσουν να ισχύουν για περισσότερο

από τη συμφωνημένη συνολική περίοδο, τότε το συμβόλαιο μπορεί να τερματιστεί αυτόματα.

Forecast budget *Προβλεπόμενος προϋπολογισμός* Ο λεπτομερής προϋπολογισμός ενός έργου που υποβάλλεται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA. Βλ. επίσης *MEDIA, Training*

Foreign sale Η πώληση των δικαιωμάτων μιας κινηματογραφικής ταινίας ή άλλου οπτικοακουστικού προϊόντος σε διάφορες περιοχές και με διαφορετικά μέσα διανομής, εκτός της χώρας παραγωγής.

Format *Φορμά* Είδος υλικού πάνω στο οποίο εγγράφεται οπτικοακουστικό υλικό, όπως για παράδειγμα το φιλμ 35 mm, 16 mm, 8 mm κ.λπ., το βίντεο Beta, VHS, super VHS, DV κ.λπ. Κάθε υλικό προσφέρει διαφορετικό ποιοτικό αποτέλεσμα και χρησιμοποιείται ανάλογα με τις ανάγκες, τους σκοπούς και τα μέσα διανομής μιας οπτικοακουστικής παραγωγής.

Four wall deal Είδος συμφωνίας μεταξύ αιθουσάρχη και διανομέα κατά την οποία ο διανομέας πληρώνει ένα καθορισμένο ποσό στον αιθουσάρχη ως αντάλλαγμα για το 100% των εισπράξεων των ταμείων. Ουσιαστικά, ο διανομέας ενοικιάζει την κινηματογραφική αίθουσα έναντι προκαθορισμένου ποσού, το οποίο καταβάλλεται στον αιθουσάρχη ανεξάρτητα με την εμπορική πορεία της ταινίας.

Frame rate Η ταχύτητα με την οποία το φιλμ ή το βίντεο διέρχεται από την κάμερα ή τη μηχανή προβολής. Για το φιλμ είναι 24 καρέ ανά δευτερόλεπτο. Για την τηλεόραση, στο ευρωπαϊκό σύστημα PAL, είναι 25 καρέ ανά δευτερόλεπτο, ενώ για το αμερικανικό NTSC 29-30 καρέ ανά δευτερόλεπτο.

Frame *Καρέ* Μια ακίνητη εικόνα που έχει τα χαρακτηριστικά της φωτογραφίας, και αποτελεί τη μικρότερη μονάδα του κινηματογραφικού φιλμ ή του βίντεο.

Freeze frame Σε ένα επιλεγμένο σημείο κάποιας σκηνής, το εφέ του «παγώματος» της δράσης. Επιτυγχάνεται με το επαναλαμβανόμενο τύπωμα ενός συγκεκριμένου καρέ.

Front end Η συμμετοχή στην επένδυση σε μια κινηματογραφική ταινία από το αρχικό στάδιο της παραγωγής της. Για παράδειγμα, ένα ποσό που πρέπει να καταβληθεί στο ξεκίνημα των γυρισμάτων. Αντίθετο, *Back end* (βλ. βλ.).

Full shot Είδος πλάνου στο οποίο ολόκληρο το άτομο ή το αντικείμενο είναι ορατό στο κάδρο.

Gg

Generation Γενιά Κάθε νέο αντίγραφο βιντεοκασέτας που παράγεται από πρωτότυπο ή προηγούμενο αντίγραφο με αναλογικό τρόπο και έχει επιπτώσεις στην ποιότητα. Βλ. επίσης *First generation, Analogue, Digital*

Grading Βλ. *Timing*

Grant Ενιδόμαν Οικονομική υποστήριξη που δίνεται στον δικαιούχο βάσει ενός έργου που υποβάλλεται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA. Βλ. επίσης *MEDIA, Training*

Gross deal Είδος συμφωνίας ανάμεσα στον παραγωγό και τον διανομέα κατά την οποία ο παραγωγός έχει δικαίωμα σε ένα ποσοστό επί των ακαθάριστων εισπράξεων του διανομέα πριν ο διανομέας αφαιρέσει οποιαδήποτε αμοιβή, προμήθεια ή δαπάνες.

Gross participation Είδος συμφωνίας μεταξύ παραγωγού και καλλιτεχνικών συντελεστών κατά το οποίο οι δημιουργικοί συντελεστές έχουν συμμετοχή στις ακαθάριστες εισπράξεις του διανομέα πέρα από την αμοιβή τους που περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό της ταινίας – για παράδειγμα ποσοστό επί των εσόδων της ταινίας πριν από την αφαίρεση των αμοιβών διανομής και των εξόδων.

Guarantee Χρηματικό ποσό που έχει συμφωνηθεί εκ των προτέρων και καταβάλλεται από τον διανομέα στον παραγωγό ανεξάρτητα από την εμπορική επιτυχία μιας κινηματογραφικής ταινίας.

Hh

Hard light *Σκληρός φωτισμός* Κατευθυνόμενος φωτισμός που δημιουργεί σκιές, περισσότερο μαύρες παρά γκρίζες, με ευδιάκριτο περίγραμμα και έντονη αντίθεση ανάμεσα στις σκοτεινές και τις φωτεινές περιοχές της σκηνής. Βλ. επίσης *Soft light*

HDTV - High Definition Television Τηλεοπτικό σύστημα υψηλής ευκρίνειας με 1.125 οριζόντιες γραμμές ανά δευτερόλεπτο.

Head of development *Υπεύθυνος ανάπτυξης* Το πρόσωπο που έχει τη συνολική ευθύνη του σταδίου της ανάπτυξης ενός έργου. Βλ. επίσης *Development*

High contrast Βλ. *Contrast*

High key lighting Συνολικά έντονος και ομοιόμορφος διάχυτος φωτισμός, με μικρή αντίθεση ανάμεσα στο φως και τη σκιά, που δημιουργεί ατμόσφαιρα φωτεινή, Ξεκάθαρη και χαρούμενη. Το αποτέλεσμα ενισχύεται συνήθως από φωτεινά κοστούμια και σκηνικά. Συνήθως, είναι φωτισμός με χαμηλό κοντράστ. Αντίθετα, *Low key lighting* (Βλ. λ.). Βλ. επίσης *Contrast*

Hold-over Είδος παράτασης της συμφωνίας μεταξύ διανομέα και αιθουσάρχη, σύμφωνα με την οποία ο αιθουσάρχης παρατείνει την προβολή μιας κινηματογραφικής ταινίας πέρα από την προκαθορισμένη ημερομηνία ως αποτέλεσμα της εμπορικής επιτυχίας της.

Hollywood majors Τα «μέιτζορ» Τα μεγάλα αμερικανικά στούντιο παραγωγής και εκμετάλλευσης κινηματογραφικών ταινιών, το μοντέλο λειτουργίας των οποίων αποτελεί το γνωστό «Χόλιγουντ»: MGM (Metro Golden Mayer), Paramount, Sony (Columbia Tri-Star), 20th Century Fox, Universal, Walt Disney και Warner Bros.

Home video Η διανομή μιας κινηματογραφικής ταινίας μέσω βιντεοκασετών ή νέων μέσων ψηφιακής εγγραφής που διανέμεται προς πώληση ή ενοικίαση για προβολή στο σπίτι.

House nut Τα εβδομαδιαία γενικά έξοδα μιας κινηματογραφικής αίθουσας στον υπολογισμό της κλίμακας ενοικίασης ταινιών από τους κινηματογράφους.

i2i Audiovisual Προκήρυξη (σε πειραματικό πλαίσιο εφαρμογής) του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA για την ενίσχυση της οικονομικής σταθερότητας μεγάλων και μικρότερων εταιρειών παραγωγής οπτικοακουστικών έργων, με βάση τη συνεργασία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, μέσω της οποίας παρέχονται στις εταιρείες τραπεζικά δάνεια και άλλα τραπεζικά προϊόντα για επενδύσεις υψηλού ρίσκου. Βλ. επίσης *MEDIA*

Incident method Βλ. *Reflected method*

Independent production company *Ανεξάρτητη εταιρεία παραγωγής* Εταιρεία της οποίας η κύρια δραστηριότητα είναι η παραγωγή οπτικοακουστικών ή πολυμεσικών έργων και την οποία δεν ελέγχει κατά πλειοψηφία κάποιος ραδιοτηλεοπτικός σταθμός, είτε ως μέτοχος είτε με εμπορικούς όρους. Πλειοψηφικός έλεγχος θεωρείται η κατάσταση κατά την οποία περισσότερο από το 25% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ανήκει σε έναν και μόνο ραδιοτηλεοπτικό σταθμό (50% όταν εμπλέκονται περισσότεροι από ένας σταθμοί) ή η κατάσταση κατά την οποία, σε μια περίοδο τριών ετών, περισσότερο από 90% του τζίρου της εταιρείας προέρχεται από τη συνεργασία με έναν και μόνο ραδιοτηλεοπτικό σταθμό.

Individual projects *Μεμονωμένα σχέδια παραγωγής*

Μεμονωμένα σχέδια παραγωγής για μία ταινία μυθοπλασίας ή ένα ντοκιμαντέρ ή ένα πολυμεσικό έργο ή ένα κινούμενο σχέδιο κ.λπ., τα οποία υποβάλλονται για υποστήριξη της ανάπτυξής τους στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA. Βλ. επίσης *Slate Funding, Development, MEDIA*

Initial vocational training *Αρχική εκπαίδευση*

Εκπαίδευση σχεδιασμένη για επαγγελματίες στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA. Βλ. επίσης *MEDIA, Training*

Insert Βλ. *Cutaway***Instantaneous editing** Βλ. *Switching***Intercutting** Βλ. *Cross-cut***Interim financial report** *Ενδιάμεση οικονομική αναφορά*

Αναφορά των δραστηριοτήτων που έχουν γίνει από μια εταιρεία παραγωγής η οποία έχει ενισχυθεί οικονομικά από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA για την ανάπτυξη σχεδίων παραγωγής. Η αναφορά αυτή γίνεται το αργότερο 9 μήνες από την υπογραφή του συμβολαίου μεταξύ της εταιρείας παραγωγής και του MEDIA, αφορά αυτή την περίοδο των 9 μηνών και περιγράφει αναλυτικά τις δραστηριότητες για την ανάπτυξη των έργων, καθώς και τις δαπάνες για αυτές τις δραστηριότητες, ενώ συνοδεύεται και από τα νόμιμα παραστατικά, όπου αυτό είναι δυνατό. Επίσης, ενδιάμεσες αναφορές όπως αυτές ορίζονται στα συμβόλαια των δικαιούχων με το πρόγραμμα MEDIA, γίνονται και στο πλαίσιο άλλων προκηρύξεων. Βλ. επίσης *Development, MEDIA, Final report*

Intermediary organization *Διαμεσολαβητικός οργανισμός*

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA, εταιρείες που υποδέχονται και αξιολογούν τις προτάσεις που υποβάλλονται στο πρόγραμμα και που

στη συνέχεια παρέχουν υπηρεσίες επικοινωνίας με τους αντισυμβαλλόμενους, παρακολούθησης της εξέλιξης της πορείας των εγκεκριμένων προτάσεων, ελέγχου τήρησης των όρων των συμβολαίων κ.λπ. Βλ. επίσης *MEDIA*

International distributor *Εταιρεία διεθνούς διανομής*

Εταιρεία που αγοράζει ταινίες από διεθνείς πράκτορες πωλήσεων, τις οποίες με τη σειρά της θα διανείμει σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές. Περιστασιακά, ο όρος αυτός χρησιμοποιείται για να περιγράψει γενικότερα ένα διεθνή πράκτορα πωλήσεων.

International sales agent *Διεθνής πράκτορας πωλήσεων*

Άτομο ή εταιρεία που πουλά ή χορηγεί άδειες πνευματικών δικαιωμάτων διεθνώς σε διανομείς.

Internegative

Αντίγραφο του αυθεντικού αρνητικού, με όλες τις φωτιστικές αλλαγές της αρχικής κόπιας, που χρησιμοποιείται για την παραγωγή πολλών αντιγράφων με σκοπό την κινηματογραφική διανομή. Επίσης, *Duplicate negative*. Βλ. επίσης *Interpositive*

Interpositive

Θετικό τύπωμα του αυθεντικού αρνητικού που χρησιμοποιείται ως ενδιάμεσο στάδιο για την παραγωγή του internegative (βλ. λ.).

Iris *Ίριδα*

Η οπή που σχηματίζεται από το ρυθμιζόμενο διάφραγμα από μεταλλικά φύλλα που ελέγχει την ποσότητα του φωτός που διαπερνά τον φακό.

Iris-in «Διακοσμητικό» fade-in (βλ. λ.) κατά το οποίο η

εικόνα εμφανίζεται σε σχήμα οβάλ.

Iris-out «Διακοσμητικό» fade-out (βλ. λ.) κατά το οποίο η

εικόνα εξαφανίζεται σε σχήμα οβάλ.

Jj

Kk

Jump cut Είδος «κοψίματος» στο μοντάζ που σπάει την αφηγηματική συνέχεια «πηδώντας» από το ένα τμήμα της δράσης σε κάποιο άλλο, το οποίο εμφανώς διαχωρίζεται από το προηγούμενο με χρονική διαφορά.

Key art *Βασικό δημιουργικό* Η βασική μακέτα που χρησιμοποιείται στις αφίσες και τις διαφημίσεις μιας κινηματογραφικής ταινίας.

Key cities Οι πόλεις με ισχυρό πολιτιστικό προφίλ που διαθέτουν σε διεθνές επίπεδο τις μεγαλύτερες και περισσότερο επικερδείς αγορές.

Key light Η κύρια/βασική φωτιστική πηγή (φυσική ή τεχνητή) που χρησιμοποιείται για να φωτίσει μια σκηνή. Συνήθως τοποθετείται σε γωνία 45 μοιρών από τον άξονα που δημιουργείται μεταξύ κάμερας και θέματος. Βλ. επίσης *Back light, Set light, Fill light*

Kicker Βλ. *Back light*

LL

Laboratory pledge holder's letter Επιστολή από το εργαστήριο στο οποίο γίνεται η επεξεργασία όλων των υλικών της ταινίας, συμπεριλαμβανομένων ιδιαίτερα του αρνητικού εικόνas και ήχου, η οποία απευθύνεται στους χρηματοδότες και επικυρώνεται με την υπογραφή του παραγωγού. Η επιστολή αυτή δηλώνει ότι το εργαστήριο συμφωνεί να διατηρήσει την κατοχή των υλικών της ταινίας, και να μην τα παραχωρεί παρά μόνο με τη γραπτή συγκατάθεση των χρηματοδοτών. Επίσης, η επιστολή αυτή συνήθως δηλώνει ότι το εργαστήριο δεν θα υπακούει σε εντολές του παραγωγού ή τρίτων για κάθε τύπωμα για την εμπορική κυκλοφορία ή εκμετάλλευση της ταινίας χωρίς τις γραπτές εντολές όλων των χρηματοδοτών.

Landscape Περιβάλλον χώρος Το περιβάλλον μέσα στο οποίο λαμβάνει χώρα η δράση, και όχι τόσο οι άνθρωποι που δρουν σε αυτό. Μπορεί να αναφέρεται στο ίδιο το σκηνικό –ο δρόμος μιας πόλης, βουνά, έρημος– ή και σε μια ευρύτερη εξωτερική ενέργεια, όπως μια τεράστια σκηνή μάχης, μια θεαματική σκηνή στο διάστημα κ.λπ. Σχετίζεται κυρίως με γεγονότα που συνήθως συμβαίνουν σε εξωτερικούς χώρους (για παράδειγμα μια καταδίωξη με αυτοκίνητα) και όχι τόσο γεγονότα που κατά κανόνα συμβαίνουν σε εσωτερικούς χώρους (για παράδειγμα άνθρωποι που εκφράζουν αγάπη ο ένας για τον άλλο).

Latitude Ο βαθμός ευαισθησίας ενός φιλμ, ο οποίος του επιτρέπει να προσαρμόζεται σε διαφορετικές φωτιστικές συνθήκες και να αναπαράγει ικανοποιητικές εικόνες. Ως παραδοσιακός όρος χρησιμοποιείται για να δηλώσει το μήκος της ευθείας γραμμής που περιέχεται μέσα στη «χαρακτηριστική καμπύλη». Επὶ της ουσίας, είναι αδόκιμος όρος διότι αφήνει να εννοηθεί ότι υπάρχει περιθώριο λάθους στο φως που δέχεται το φιλμ. Κάτι τέτοιο όμως δεν συμβαίνει, παρά μόνο στις περιπτώσεις που υπάρχει πολύ μικρή αντίθεση ανάμεσα στο φως και τη σκιά. Ο όρος δεν έχει στην πραγματικότητα σχέση με το περιθώριο λάθους, αλλά εκφράζει τις λογαριθμικές μονάδες $\log E$ που αντιστοιχούν σε τμήματα της χαρακτηριστικής καμπύλης και μεταφράζονται σε βαθμούς φωτεινότητας. Επίσης, *Exposure latitude*. Βλ. επίσης *Log E range of the straight line*

LCD - Liquid crystal display Μηχανισμός προβολής σε επίπεδη οθόνη που χρησιμοποιείται στους τηλεοπτικούς δέκτες.

Lead in Το ποσοστό τηλεθέασης που ένα πρόγραμμα παραδίδει σε αυτό που το ακολουθεί. Είναι ιδιαίτερης σημασίας στην περίπτωση που το τελευταίο είναι ίδιας κατηγορίας με αυτό άλλων ανταγωνιστικών σταθμών. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των κεντρικών δελητίων ειδήσεων, τα οποία έχουν την ίδια χρονική έναρξη, σε τηλεοπτική θέση βρίσκεται αυτό του οποίου προηγείται η εκπομπή με τη μεγαλύτερη τηλεθέαση.

Leadroom Ο χώρος που βρίσκεται μπροστά από ένα πρόσωπο ή ένα αντικείμενο, το οποίο κινείται προς την άκρη της οθόνης. Επίσης, *Noseroom*

Leitmotiv Κεντρικό θέμα Σύντομη μουσική φράση που δηλώνει ένα συγκεκριμένο γεγονός. Όταν επαναλαμβάνεται, δηλώνει κάτι που θα συμβεί. Δραματουργικά λειτουργεί ως υπαινιγμός (συσχέτιση).

Lens-generated image Η φωτογραφική εικόνα που αποτυπώνεται μέσω του φακού πάνω στο μέσο/υλικό εγγραφής εικόνας (φιλμ, βίντεο κ.λπ.).

Letter of credit Εγγυητική επιστολή Είδος εγγράφου που χορηγεί η τράπεζα με επιθυμία του πελάτη της (και με κατάθεση από αυτόν αντίστοιχου χρηματικού ποσού σε συγκεκριμένο τραπεζικό λογαριασμό) υπέρ κάποιου τρίτου (φορέα ή ιδιώτη) και με το οποίο αποδέχεται την πληρωμή σε αυτόν (τον τρίτο) ενός χρηματικού ποσού με την επίδειξή του σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία ή πριν από αυτή. Αποτελεί άριστο τρόπο εγγύησης για έναν χρηματοδότη και κατά κανόνα συντάσσεται για να διασφαλιστεί η πληρωμή κάποιου είδους εγγύησης που –συνήθως– απορρέει από σύμβαση.

Library shot Πλάνο αρχείου Πλάνο που χρησιμοποιείται σε μια ταινία χωρίς να έχει γυριστεί ειδικά γι' αυτήν. Συχνά, υπάρχουν σε αρχεία ιστορικά ή δημοσιογραφικά πλάνια, αλλά και πλάνια που γυρίζονται με σκοπό να χρησιμοποιηθούν σε διάφορες ταινίες ή προγράμματα έναντι οικονομικού αντιτίμου.

License agreement Συμφωνία ανάμεσα σε παραγωγό ή διανομέα και τηλεοπτικό σταθμό που, μεταξύ άλλων, καθορίζει κυρίως πόσες φορές μπορεί να προβληθεί μια ταινία ή μια τηλεοπτική εκπομπή μέσα σε μια δεδομένη χρονική περίοδο.

License Παραχώρηση δικαιωμάτων διανομής Η διαδικασία με την οποία ο παραγωγός ή ο πράκτορας πωλήσεων παραχωρεί (ενοικιάζει) σε ένα διανομέα το δικαίωμα να εκμεταλλεύεται μια κινηματογραφική ταινία με συγκεκριμένους τρόπους, για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή.

Light source directionality Η κατεύθυνση του φωτός σε ένα συγκεκριμένο σκηνικό, σε σχέση με τον νοητό άξονα που συνδέει την κάμερα με το θέμα. Αυτή η κατεύθυνση συνήθως εξαρτάται από τη θέση της βασικής φωτιστικής πηγής και επιδρά σημαντικά στην κατανομή φωτός και σκιάς μέσα στο κάδρο. Επίσης, *Angle of light-incidence*

Lighting contrast ratio Γενικός όρος που χρησιμοποιείται για να δηλώσει τις διάφορες αναλογίες στον φωτισμό του φιλμ την αναλογία φωτισμού του θέματος, την αναλογία θέματος/φόντου και την κλίμακα φωτεινότητας του θέματος. Σε όλες αυτές τις αναλογίες ενυπάρχει η έννοια της αντίθεσης, της σχέσης δηλαδή ανάμεσα στις υψηλότερες και χαμηλότερες βαθμίδες της κλίμακας φωτεινότητας. Ο όρος χρησιμοποιείται επίσης και για να δηλώσει συγκεκριμένα την αναλογία φωτισμού του θέματος. Βλ επίσης *Subject/background ratio*

Lighting Φωτισμός Ο έλεγχος του φωτός που επιδρά και αποσαφηνίζει τον τρόπο με τον οποίο προσλαμβάνεται ένα γεγονός. Από τεχνική άποψη, είναι η ρύθμιση της κλίμακας φωτεινότητας του θέματος. Ο συνδυασμός της φωτεινότητας του θέματος με την ευαισθησία του φιλμ στο φως, προσδιορίζουν τη φωτεινότητα της εικόνας. Από άποψη αισθητικής, είναι η χρήση του φωτός και της σκιάς, με σκοπό τη δημιουργία μιας εικόνας με συγκεκριμένη ατμόσφαιρα και σημασία.

Lightness Φωτεινότητα Η αντίληψη του πόσο ανοιχτόχρωμο ή σκουρόχρωμο είναι το θέμα (πρόσωπο, αντικείμενο κ.λπ.) στη σχετική κλίμακα που μετρά τον πραγματικό βαθμό αντανάκλασης του φωτός.

Limbo Οποιοσδήποτε χώρος που έχει ένα απλό, ανοιχτόχρωμο φόντο. Συχνά συγχέεται με τον ομοιόμορφο φωτισμό.

Limited-effects theory Θεωρία που υποστηρίζει ότι οι άμεσες και σημαντικές επιδράσεις των μέσων μαζικής ενημέρωσης στο κοινό είναι περιορισμένες. Βλ. επίσης *Specific-effects theory, Stimulation theory*

Line producer Βλ. *Producer*

Linear perspective Οι οριζόντιες γραμμές οι οποίες συγκλίνουν στο βάθος προς το σημείο συμβολής, που βρίσκεται στη γραμμή του ορίζοντα στο ύψος των ματιών, και καθορίζουν την προοπτική της εικόνας. Οι κάθετες γραμμές (όπως τα παράθυρα) συνωθούνται προοδευτικά, όσο πλησιάζουμε στο σημείο συμβολής. Επίσης, μια σημαντική τεχνική στο σχέδιο που αποσκοπεί στη δημιουργία της ψευδαίσθησης του τρισδιάστατου χώρου πάνω σε μια επιφάνεια δύο διαστάσεων.

Liner Φωτιστική πηγή που βρίσκεται στη μια πλευρά του θέματος και δημιουργεί ένα φωτεινό κύκλο, δίνοντας έτσι την εντύπωση τρισδιάστατης εικόνας.

Lip synch Συγχρονισμός ήχου Ο ακριβής συγχρονισμός του ήχου με την αντίστοιχη εικόνα. Ο όρος προέρχεται από τον συγχρονισμό των χειριών ενός ηθοποιού με τον ήχο της φωνής του που ακούγεται. Επίσης, *Sync*

Listing Καταχώριση Έντυπη προώθηση μίας κινηματογραφικής ταινίας σε εφημερίδα ή περιοδικό, συνήθως στη σελίδα όπου τυπώνεται το πρόγραμμα με τις ταινίες που προβάλλονται τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Literal sound Παραπαραγωγικός ήχος Ήχος που παραπέμπει πάντοτε στην πηγή προέλευσής του (ο ήχος του κλάματος ενός μωρού παραπέμπει στην εικόνα και την παρουσία του).

Live assist Είδος ραδιοφωνικής μετάδοσης, όπου οι εκπομπές παρουσιαστών και παραγωγών σε ραδιοφωνικούς σταθμούς τοπικής εμβέλειας, εναλλάσσονται με προγράμματα που προέρχονται από άλλους σταθμούς, μεγαλύτερης εμβέλειας.

Local origination program Πρόγραμμα παραγωγής τοπικού τηλεοπτικού σταθμού ή καλωδιακού δικτύου.

Location scouting *Πενεράζ* Η διερεύνηση για την εξεύρεση των χώρων που θα χρησιμοποιηθούν για τα γυρίσματα μιας κινηματογραφικής ή τηλεοπτικής παραγωγής.

Log E range of the straight line Η αντιστοιχία ανάμεσα στον λογαριθμικό άξονα και τον άξονα της ευθείας γραμμής που αποτελεί μέρος της «χαρακτηριστικής καμπύλης». Η αντιστοιχία αυτή μας επιτρέπει να υπολογίσουμε την ευαισθησία του φιλμ στο φως και τον βαθμό φωτεινότητας που μπορεί να απεικονίσει με ακρίβεια. Αυτήν την κλίμακα μπορούμε να μεταφράσουμε σε λογαριθμικές αξίες και αυτή μας επιτρέπει να σχεδιάσουμε τον φωτισμό, προκειμένου να πετύχουμε το επιθυμητό αποτέλεσμα, εφόσον μας δείχνει τον βαθμό της φωτεινότητας του θέματος, τον οποίο μπορεί το φιλμ να αναγάγει σε φωτεινότητα της εικόνας. Βλ. επίσης *Latitude*

Logline Ένα από τα βασικά κείμενα που δημιουργούνται στο στάδιο της ανάπτυξης ενός έργου. Απευθύνεται σε παραγωγούς, χρηματοδότες, συμπαραγωγούς, συνεργάτες κ.λπ. Έχει έναν σαφή προσορισμό σε σχέση με την πώληση και το μάρκετινγκ της ιστορίας, αλλά είναι επίσης πολύ χρήσιμο για να προσδιοριστεί η ραχοκακχλιά της ιστορίας. Αυτή η επεξεργασία είναι ωφέλιμη για όλες τις ιστορίες, ακόμα και γι' αυτές, όπου κάτι τέτοιο φαίνεται ανίθιανο.

LOM - Laser optical media Γενικός όρος που χρησιμοποιείται για τα CD, τα DVD και για όσες συσκευές «διαβάζουν» πληροφορίες με τη χρήση ακτινών λέιζερ.

Long shot *Μακρινό πλάνο* Είδος πλάνου, το οποίο είναι τραβηγμένο από μακρινή απόσταση και περιλαμβάνει πολλή στοιχεία. Συνήθως χρησιμοποιείται ως εισαγωγή σε μια σκηνή. Βλ. επίσης *Establishing shot*

Look Οι επιφανειακές ιδιότητες της κινηματογραφικής, βίντεο ή τηλεοπτικής εικόνας – το ιδιαίτερο ύφος της και η ατμόσφαιρα που απονέμει.

Loop *Λούνα* Φιλμ μικρής χρονικής διάρκειας, το οποίο προβάλλεται σε επανάληψη, χωρίς παύση μεταξύ αρχής και τέλους. Συνήθως χρησιμοποιείται για την εκ νέου καταγραφή των διαλόγων ή συγκεκριμένων ηχητικών εφές.

Loudness *Ένταση* Η φαινομενική ένταση ενός ήχου όπως τον αντιλαμβανόμαστε. Το μέγεθός του στον άξονα του ήχου. Τεχνικά, το μήκος του ηχητικού κύματος.

Low budget film Κινηματογραφική ταινία χαμηλού προϋπολογισμού.

Low contrast Βλ. *Contrast*

Low contrast (LC) filters *Φίλτρα χαμηλού κοντράστ* Μεμβράνη από ζελατίνη ή πλαστικό που τοποθετείται μπροστά στο φακό, προκειμένου να αμβλύνει την αντίθεση μεταξύ φωτός και σκιάς που υπάρχει στην εικόνα.

Low definition Εικόνα χαμηλής ανάλυσης (που αποτελείται από σχετικά λίγα pixels) ή ένας ήχος χαμηλής πιστότητας. Βλ. επίσης *Pixel*

Low key lighting Συνοδικά χαμηλός, αλλήλ και επιλεκτικός φωτισμός, με έντονη αντίθεση ανάμεσα στο φως και τη σκιά, με πολλές σκιές και πολλή σκούρα, που δημιουργεί ατμόσφαιρα σκοτεινή, μυστηριώδη και μελαγχολική. Το αποτέλεσμα ενισχύεται συνήθως από σκούρα κοστούμια και σκηνικά και, προκειμένου να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα, η σκηνή φωτίζεται επιλεκτικά από μια βασική φωτιστική πηγή (κατευθυνόμενο σκληρό φως που οξύνει την αντίθεση ανάμεσα στο φως και τη σκιά) και υπάρχει μειωμένος βοηθητικός φωτισμός (διάχυτο φως που αμβλύνει την αντίθεση ανάμεσα στο φως και τη σκιά). Συνήθως, είναι φωτισμός με υψηλό κοντράστ. Αντίθετα, *High key lighting* (βλ. λ.). βλ. επίσης *Contrast*

LPTV - Lowpower television Τηλεοπτικοί σταθμοί με περιορισμένη εμβέλεια που εκπέμπουν σε απόσταση μόνο 12-15 μιλίων.

Luminance Η ποσότητα του φωτός που μετρείται σε μονάδες φωτεινής ροής και αντανakλά ένα συγκεκριμένο αντικείμενο, όταν φωτίζεται από μια φωτιστική πηγή ορισμένης απόδοσης. Για παράδειγμα, όταν ένα αντικείμενο έχει ποσοστό αντανakλασης 90%, αν το φωτίσει μια φωτιστική πηγή με απόδοση 100 κηρίων, θα δώσει 90 μονάδες φωτεινής ροής. Σε τελική ανάλυση, το θέμα μιας φωτογραφίας δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια σειρά από ανακλαστικές φωτεινότητας, οι οποίες αποτυπώνονται στο φιλμ. Επίσης, ο βαθμός φωτεινότητας της τηλεοπτικής εικόνας.

Luminaries Στην κινηματογραφική βιομηχανία, οι διάφορες φωτιστικές πηγές, τα φώτα.

Luminous object Αντικείμενο με δικό του βαθμό φωτεινότητας, ανεξάρτητο από τον υπάρχοντα φυσικό ή τεχνητό φωτισμό ενός πλάνου. Πρόκειται κυρίως για φωτιστικές πηγές, για παράδειγμα φωτιές, ηλεκτρικοί λαμπτήρες, φωτισμοί με νέον, λάμπες φθορισμού και «λαμπερά αντικείμενα» όπως τηλεοπτικές συσκευές, οθόνες ηλεκτρονικών υπολογιστών κ.λπ. Το ίδιο ισχύει και για μεγάλες φωτεινές επιφάνειες μέσα στο πλάνο, όπως για παράδειγμα μεγάλα παράθυρα, βιτρώ, ντουζιέρες, καθρέφτες και αντανakλάσεις νερού. Η ύπαρξη αντικειμένων με δικό τους βαθμό φωτεινότητας επιδρά σημαντικά στο συνοδικό βαθμό φωτεινότητας της εικόνας και λαμβάνεται υπόψη από τον διευθυντή φωτογραφίας

Mm

Magic hour *Μαγική ώρα* Το ηλικάφως ή το χάρμα με τα ιριδίζοντα χρώματα, όπως χρησιμοποιείται για τις ανάγκες των γυρισμάτων – κυρίως ως προς τη φωτογραφία. Αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα που μεσοθαβεί από τη δύση του ήλιου μέχρι να σκοτεινιάσει ο ουρανός ή το αντίστροφο. Πρόκειται για ένα διάστημα 20-30 λεπτών περίπου, το οποίο κυμαίνεται ανάλογα με το γεωγραφικό πλάτος και την εποχή του χρόνου.

Magnetic film *Μαγνητικό φιλμ* Είδος υλικού πάνω στο οποίο μεταγράφεται ο ήχος. Έχει περφορασιόν (βλ. *λ. perforation*), δηλαδή τρύπες κατά μήκος των δύο άκρων, παρόμοια με αυτήν του φωτογραφικού φιλμ ώστε να μπορούν να συγχρονίζονται μεταξύ τους. Η πρωτότυπη μαγνητοταινία του ήχου μεταγράφεται σε μαγνητικό φιλμ για τους σκοπούς του μοντάζ.

Magnetic tape Η μαγνητική ταινία πάνω στην οποία καταγράφονται ηλεκτρονικά σήματα.

Magnetism of the frame Μεταφορικά, η δυναμική των τεσσάρων πλευρών της κινηματογραφικής ή τηλεοπτικής οθόνης και η «έλξη» που αυτές ασκούν στα αντικείμενα που βρίσκονται μέσα στο κάδρο (οθόνη).

Mainstream audience Το ευρύ, γενικό κοινό, που αποτελεί τον εμπορικό στόχο των περισσότερων κινηματογραφικών ταινιών. Βλ. επίσης *Mainstream film*

Mainstream film Μια κινηματογραφική ταινία που στοχεύει στην προσέλκυση μεγάλου αριθμού θεατών και σε τοπικό και σε διεθνές επίπεδο. Συνήθως, ο όρος αναφέρεται στις ταινίες του Χόλιγουντ. Βλ. επίσης *Mainstream audience*

Market Ayopá Ειδικές διοργανώσεις που συνήθως λειτούργούν στο πλαίσιο διεθνών κινηματογραφικών φεστιβάλ με σκοπό την αγορά και την πώληση οπτικοακουστικών προϊόντων και αποτελούν σημεία συναλλαγής μεταξύ πωλητών και αγοραστών οπτικοακουστικών έργων. Επίσης, οι συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές στις οποίες υπάρχουν αίθουσες όπου προβάλλονται κινηματογραφικές ταινίες ή όπου υπάρχουν ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί.

Marketability Ο έλεγχος της αποτελεσματικότητας των εργαλείων του μάρκετινγκ ενός προϊόντος – συμπεριλαμβανομένου του οπτικοακουστικού.

Mask Επιφάνεια που τοποθετείται μπροστά από την κάμερα για να κρύψει κάποιο τμήμα του οπτικού της πεδίου.

Mass marketing Μαζικό μάρκετινγκ Είδος εμπορικής προσέγγισης που εξασφαλίζει μεγάλη και ευρεία προώθηση ενός προϊόντος – συμπεριλαμβανομένου του οπτικοακουστικού – με πολλούς τρόπους και σε όλα τα μέσα.

Master Μάστερ/μήτρα Το πρώτο υλικό (φιλμ, CD, βίντεο κ.λπ.) στο οποίο είναι εγγεγραμμένο η τελική μορφή ενός οπτικοακουστικού έργου και βάσει του οποίου παράγονται αντίγραφα. Όταν το υλικό αυτό είναι ψηφιακό, κάθε ψηφιακό του αντίγραφο, είναι επί της ουσίας μάστερ, καθώς δεν υφίσταται αλλοιώσεις. Βλ. επίσης First generation, Generation.

Master shot Ενιαίο πλάνο μιας ολόκληρης σκηνής που δείχνει το μεγαλύτερο μέρος της και προσδιορίζει τη σχέση των χαρακτήρων μεταξύ τους, αλλά και με το περιβάλλον τους. Γυρίζεται αφενός για ασφάλεια και αφετέρου για να διευκολύνει το μοντάζ των επιμέρους πλάνων της ίδιας σκηνής.

Match cut Είδος μοντάζ κατά το οποίο το τέλος του ενός πλάνου οδηγεί λογικά και οπτικά στην αρχή του επόμενου. Για παράδειγμα, το πέρασμα από το πλάνο ενός χαρακτήρα που βγαίνει από τη δεξιά πλευρά της οθόνης, οδηγεί λογικά στο πλάνο του ίδιου χαρακτήρα που μπαίνει από την αριστερή πλευρά της οθόνης.

Match dissolve Είδος μοντάζ κατά το οποίο ένα αντικείμενο είναι ορατό σε διαφορετικά σημεία, διατηρεί όμως την ίδια θέση στην οθόνη καθ' όλη τη διάρκεια του dissolve (βλ. λ.).

Matte Είδος μηχανισμού που χρησιμοποιείται στην κάμερα ή κατά την εμφάνιση του φιλμ, ο οποίος καλύπτει κάποια σημεία του κάδρου, έτσι ώστε να μην φαίνονται στην εμφάνιση. Αυτά τα σημεία ενδέχεται να εμφανιστούν στο γύρισμα κάποιας άλλης σκηνής, αλληλάζοντας για παράδειγμα με αυτόν τον τρόπο το φόντο.

MD - Minidisk Μια πιο συμπαγής μορφή του CD. Το μέγεθός του είναι περίπου το ένα τέταρτο ενός συνηθισμένου CD.

Meat axe Στην καθαμιγούμενη, ένα είδος παραβάν που τοποθετείται μπροστά από τη φωτιστική πηγή, είτε για να κρύψει μέρος του θέματος, είτε για να δημιουργήσει σκιά.

MEDIA *Mesures pour Encourager le Développement de l'Industrie Audiovisuelle* Πρόγραμμα για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής βιομηχανίας. Υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση «Εκπαίδευση και Πολιτισμός» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στην Ελλάδα εκπροσωπείται από το MEDIA DESK Hellas. Το πρόγραμμα ξεκίνησε το 1991 και μέχρι σήμερα έχουν ολοκληρωθεί δύο φάσεις του, πενταετούς διάρκειας η κάθε μία. Το MEDIA I (1991-1995) με προϋπολογισμό 200 εκατομμύρια ευρώ και το MEDIA II (1996-2000) με προϋπολογισμό 310 εκατομμύρια ευρώ. Από το 2001 έχει ξεκινήσει η τρίτη φάση του, το MEDIA PLUS (2001-2005) με συνολικό προϋπολογισμό 400 εκατομμύρια ευρώ. Τον Μάιο του 2003 αποφασίστηκε η παράταση του MEDIA PLUS μέχρι το τέλος του 2006. Οι τρεις πυλώνες του προγράμματος είναι η Εκπαίδευση, η Ανάπτυξη και η Διανομή. Οι χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα MEDIA είναι τα μέλη της Ε.Ε. (Αγγλία, Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σουηδία και Φινλανδία), καθώς και οι χώρες με ειδική συμφωνία συμμετοχής στο πρόγραμμα (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία, Βουλγαρία, Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Σλοβακία, Σλοβενία).

Medium shot *Μεσαίο πλάνο* Είδος πλάνου με πιο ανοιχτό κάδρο από το κοντινό. Τα μεσαία πλάνο ενός χαρακτήρα, για παράδειγμα, περιλαμβάνει τα πάντα πάνω από τη μέση του.

Melody *Μελωδία* Σειρά από μουσικές νότες, που έχουν τοποθετηθεί η μία μετά την άλλη, ώστε να σχηματίζουν ένα σκοπό. Η μελωδία είναι ένας οριζόντιος άξονας ήχου.

Mental map Νοντός χάρτης που πληροφορεί τους θεατές πού είναι –ή πού θα έπρεπε να είναι– τα αντικείμενα στον εντός και εκτός πεδίου χώρο, δηλαδή εντός και εκτός κινηματογραφικού κάδρου.

Merchandising Εμπορικά είδη για τις παράπλευρες αγορές μιας κινηματογραφικής ταινίας: Η παραγωγή, διανομή, παραχώρηση δικαιωμάτων και πώληση αντικειμένων όπως μπλουζάκια, CD και παιχνίδια που χρησιμοποιούν τα ονόματα ή/και τους χαρακτήρες μιας κινηματογραφικής ταινίας.

Metric montage Είδος μοντάζ που δημιουργήθηκε από τον Σεργκέι Αϊζεναστάιν στη σοβιετική αβάν γκαρντ: Πλάνο με το ίδιο ή παρόμοιο μήκος δημιουργούν ένα ευδιάκριτο μέτρο στην τριτογενή κίνηση, ένα ρυθμό. Το μήκος των πλάνων είναι πιο σημαντικό σε αυτή την περίπτωση από το περιεχόμενό τους. Βλ. επίσης *Montage*

Mid density point *Σημείο μέσης φωτεινότητας* Στην εικονοληψία, το σημείο που βρίσκεται στο μέσο της απόστασης που ορίζεται από την προέκταση, σε οριζόντια διεύθυνση πάνω στον άξονα φωτεινότητας, των δύο άκρων της χαρακτηριστικής καμπύλης, τα οποία δείχνουν τον υψηλότερο και τον χαμηλότερο βαθμό φωτεινότητας της εικόνας για το συγκεκριμένο φιλμ. Σε αυτό το σημείο έχουμε φωτεινότητα ζώνης 5 και ποσοστό αντανάκλασης φωτός 18%. Βλ. επίσης *Midgray*

Midgray Στην εικονοληψία, ο μέσος όρος αντανάκλασης φωτός που βρίσκουμε στη φύση και είναι 18%, όπως τον υπολόγισαν οι Hurter και Driffeld. Αποτελεί τη βάση για τη φωτεινότητα της ζώνης 5. Βλ. επίσης *Mid density point*

Minimum guarantee Το συμφωνημένο ποσό που ένας διανομέας καταβάλλει προκαταβολικά στον παραγωγό ή τον πράκτορα πωλήσεων μιας κινηματογραφικής ταινίας έναντι συγκεκριμένων δικαιωμάτων διανομής πριν από την κυκλοφορία της. Επίσης, *Distribution guarantee*

Mix Μίξ Ο συνδυασμός μιας ποικιλίας διαφορετικών ήχων –διάλογοι, ήχοι περιβάλλοντος, μουσική κ.ά.– ή ο συνδυασμός διαφόρων σάουντρακ με στόχο μια τελική ενιαία σύνθεση.

Mixing console Κονσόλα μείξ Βασική συσκευή ελέγχου σε ένα στούντιο ήχου, που επιλέγει, ρυθμίζει και αναμειγνύει διάφορους ήχους.

MMDS - Multichannel, multipoint distribution system
Ασύρματο καλωδιακό σήμα Σύστημα αναμετάδοσης μικροκυμάτων, προκειμένου να φτάσει το καλωδιακό τηλεοπτικό σήμα σε αστικές περιοχές.

Modulation Κωδικοποίηση ενός σήματος με την αλληλαγών των χαρακτηριστικών του κύματος αναμετάδοσης.

Moire effect Μουαρέ Χρωματικές «δονήσεις» που συμβαίνουν όταν οι στενές ραβδώσεις ενός σχεδίου με αντίθετα χρώματα παρεμβαίνουν στις γραμμές αντίχρευσσης του συστήματος τηλεόρασης. Για τον λόγο αυτό, αποφεύγονται στην τηλεόραση ρούχα ή γραβάτες με έντονες ρίγες.

Montage Μοντάζ/Συνάρμωση 1. Γενικά, το μοντάζ [βλ. *fl. Editing*] από τον γαλλικό όρο. 2. Ειδικότερα για την αγγλική και αμερικανική βιβλιογραφία, η αντιπαράθεση δύο ή περισσότερων λεπτομερειών ενός γεγονότος, οι οποίες, αν συνδυαστούν, οδηγούν σε ένα ευρύτερο και πιο έντονο σύνολο – μια καινούργια έννοια. Ο όρος τέθηκε με αυτόν τον τρόπο από τον Σεργκέι Αϊζενστάιν και τη σοβιετική σχολή της αβάν γκαρντ. βλ. επίσης *Metric montage*

Moral rights Ηθικά δικαιώματα Αποτελούν το ένα από τα δύο μέρη των πνευματικών δικαιωμάτων του δημιουργού (το άλλο είναι το περιουσιακό), όπως ορίζονται από το νόμο 2121/93 περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα δικαιώματα αυτά δεν μεταβιβάζονται ούτε πωλούνται, αλλά ανήκουν στον δημιουργό και περνούν στους

κληρονόμους του για 70 χρόνια από τον θάνατό του, οπότε και απελευθερώνονται. βλ. επίσης *Rights*

Morning drive time Πρωινή ζώνη Η ώρα εκείνη της ημέρας που για το ραδιόφωνο είναι από 6:00 έως 10:00 π.μ., Δευτέρα έως Παρασκευή. Θεωρείται ελκυστική για τους διαφημιστές και κερδοφόρα για τους υπεύθυνους των σταθμών, καθώς είναι η ώρα που πολλοί άνθρωποι οδηγούν ακούγοντας ραδιόφωνο και προσφέρεται για την πώληση διαφημιστικού χρόνου και τη μετάδοση διαφημίσεων.

MOS - Mit Out Sound Γύρισμα κατά το οποίο εγγράφεται η εικόνα χωρίς ήχο.

Motion paradox Φαινόμενο που παρατηρείται στις κινηματογραφικές ταινίες, κατά το οποίο ένα αντικείμενο μπορεί να βρίσκεται σε κίνηση και ταυτόχρονα να εμφανίζεται για ελάχιστο χρονικό διάστημα ως ακίνητο. Επίσης, μπορεί να δίνεται η ψευδαίσθηση ότι κινείται η φιγούρα, ακόμη και αν στην πραγματικότητα κινείται το φόντο.

Motion vector Άξονας κίνησης Στη σκηνοθεσία, ο νοντός άξονας κατεύθυνσης της κίνησης, που δημιουργείται από ένα αντικείμενο το οποίο πραγματικά κινείται προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση, ή από ένα αντικείμενο το οποίο φαίνεται ότι κινείται μέσα στην οθόνη. Μια φωτογραφία ή ένα σκίτσο ενός αντικειμένου που βρίσκεται σε κίνηση απεικονίζει έναν άξονα ένδειξης, αλλά όχι έναν άξονα κίνησης.

Motivated lighting Ο φωτισμός που φαίνεται να προέρχεται από μια συγκεκριμένη φωτιστική πηγή, όπως για παράδειγμα ένα παράθυρο, ένα πορτατίφ ή ένα φωτιστικό που κρέμεται από το ταβάνι. Στην περίπτωση αυτή, ο ειδικός για το γύρισμα φωτισμός ακολουθεί τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης φωτιστικής πηγής και συνολικά ο φωτισμός της σκηνής είναι πιο ρεαλιστικός. Η φωτιστική πηγή βρίσκεται μέσα στο πλάνο ή γυρίζουμε την υπαρέθ της από πριν.

Move over Η μεταφορά της προβολής μιας κινηματογραφικής ταινίας από μια αίθουσα μεγάλης χωρητικότητας και δυναμικής σε μία μικρότερης. Αυτό μπορεί να γίνει μέσα σε έναν πολυκινηματογράφο από μια μεγαλύτερη αίθουσά του σε μια μικρότερη ή από έναν κεντρικό κινηματογράφο σε κάποιο περιφερειακό.

Moviola Μουβιόλα Μάρκα φορητού συστήματος κινηματογραφικού μοντάζ, η οποία τελικά επικράτησε ως όρος και είχε ευρεία χρήση μέχρι τη διάδοση των ψηφιακών συστημάτων μοντάζ. Βασίζεται στην ίδια τεχνική αρχή με τη μηχανή προβολής. Ο ήχος τρέχει ανεξάρτητα από την εικόνα, επιτρέποντας το μοντάζ καθενός ξεχωριστά ή και μαζί. Βλ. επίσης Editing

MSO - Multiple-system operator Εταιρεία που διαθέτει και διευθύνει περισσότερα από ένα καλωδιακά δίκτυα.

MTS - Multichannel television sound Τηλεοπτικό σήμα που το ηχητικό του μέρος περιλαμβάνει στερεοφωνικό ήχο και ένα δεύτερο κανάλι ήχου.

Multimedia Είδος οπτικοακουστικού έργου που συνδυάζει χαρακτηριστικά τηλεόρασης, ηλεκτρονικού υπολογιστή, αναπαραγωγής CD και τηλεφώνου. Εντάσσεται στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA, στο πλαίσιο του οποίου ενισχύεται η ανάπτυξη τέτοιου είδους έργων. Βλ. επίσης *MEDIA, Development*

Multiple z-axis blocking Στην τηλεοπτική σκηνοθεσία, η τοποθέτηση ανθρώπων και αντικειμένων κατά μήκος της νοητής γραμμής που εκτείνεται από τον φακό κάθε κάμερας μέχρι τον ορίζοντα (βλ. λ. *Z-Axis*), έτσι ώστε, όταν μεταπηδούμε από τη μια κάμερα στην άλλη, η κάθε μία να δείχνει έναν σαφώς ορισμένο άξονα βάθους.

Multiplex Πολυκινηματογράφος Χώρος προβολής κινηματογραφικών ταινιών που περιλαμβάνει δύο ή περισσότερες οθόνες σε διαφορετικές αίθουσες, οι οποίες χρησιμοποιούν τον ίδιο προθάλαμο και ταμείο. Συχνά βρίσκονται κοντά σε μεγάλα εμπορικά κέντρα ή δημιουργούνται μαζί με αυτά, παρέχοντας εύκολη πρόσβαση και επιτρέποντας στον καταναλωτή να συνδυάσει τον κινηματογράφο με άλλες –καταναλωτικές ή/και ψυχαγωγικές– δραστηριότητες. Τα τελευταία χρόνια η εξάπλωσή τους είναι μεγάλη σε ολόκληρο τον κόσμο.

Multiplexing Η αποστολή διαφορετικών σημάτων μέσα στο ίδιο κανάλι.

Multitiered audience Κοινό που αποτελείται από διαφορετικούς τύπους ανθρώπων που βρίσκουν μια ταινία ελκυστική για διαφορετικούς λόγους και οι οποίοι προσεγγίζονται με διαφορετικά είδη δημοσιότητας και διαφημιστικής προώθησης.

Multitrack Τεχνική καταγραφής του ήχου που χρησιμοποιεί ξεχωριστό κανάλι για κάθε πηγή ήχου, επιτρέποντας μεγαλύτερο έλεγχο στο μιξάζ.

Nn

NAB - National Association of Broadcasters Η Εθνική Ένωση Ραδιοτηλεοπτικών Σταθμών Αποτελεί τη σημαντικότερη επαγγελματική οργάνωση του ραδιοτηλεοπτικού χώρου στις ΗΠΑ.

Narration Σηκάζ Η περιγραφική ή επεξηγηματική αφήγηση που συνοδεύει μια ταινία – συνήθως ντοκιμαντέρ. Μπορεί να διευκολύνει το δέσιμο διαφορετικών σεκάνς, καθώς και να ξεκαθαρίσει τις αφηγηματικές προθέσεις της εικόνας. Επίσης, *Commentary, Voice-over*

National representative Φορέας ή πράκτορας που πουλάει χρόνο για διαφήμιση ενός τοπικού τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού σταθμού για μετάδοση διαφημίσεων σε εθνικό επίπεδο.

National spot sales Διαφημίσεις σε εθνικό επίπεδο που μεταδίδονται από επιλεγμένους σταθμούς σε όλη τη χώρα.

Natural dividing lines Γραμμικοί άξονες που χρησιμοποιούνται στη σκηνοθεσία και που διαχωρίζουν με φυσικό τρόπο τα μέλη του ανθρώπινου σώματος (οι οριζόντιες γραμμές που σχηματίζονται από τα μάτια, το κάτω μέρος της μύτης, το στόμα, το σαγόνι, τους ώμους, τη μέση, τα γόνατα, τους αστραγάλους κ.λπ.). Είναι τα σημεία τα οποία οι σκηνοθέτες αποφεύγουν να τοποθετούν στην άκρη του κάδρου με σκοπό να δημιουργείται στον θεατή η αίσθηση της συνέχειας στον εκτός πεδίου χώρο.

Natural light *Φυσικός φωτισμός* Για τους σκηνοθέτες και τους διευθυντές φωτογραφίας, η άποψη ότι τα πλάνα πρέπει να έχουν τον φωτισμό που συναντάμε στη φύση και την καθημερινή ζωή. Αυτή η προσέγγιση χρησιμοποιήθηκε ευρέως στις δεκαετίες του '60 και του '70 και εφαρμόστηκε με τη χρήση φακών μεγάλων ταχυτήτων και φιλμ με μεγάλη ευαισθησία στο φως, ενώ ξεκίνησε ως αντίδραση στον λαμπερό, εξεζητημένο φωτισμό των στούντιο, που είχε κυριαρχήσει στις δεκαετίες του '40 και του '50.

NCTA - National Cable Television Association Η σημαντικότερη επαγγελματική ένωση της καλωδιακής τηλεόρασης στις ΗΠΑ.

Negative cost Το κόστος παραγωγής μιας κινηματογραφικής ταινίας μέχρι το πρωτότυπο αρνητικό από το οποίο θα παραχθούν οι θετικές κόπιες-αντίτυπα, στο οποίο δεν περιλαμβάνεται το κόστος εκτύπωσης αντιτύπων ή τη διαφήμιση. Βλ. επίσης *Cost of production*

Negative cutting Το μοντάζ (κόψιμο) του πρωτότυπου αρνητικού φιλμ από τα γυρίσματα της ταινίας, με οδηγό τη θετική κόπια εργασίας που χρησιμοποιήθηκε για το μοντάζ.

Negative pick-up Μέθοδος ολικής ή μερικής χρηματοδότησης μιας ταινίας, στην οποία συνήθως ο διανομέας εγγυάται την καταβολή ενός συγκεκριμένου ποσού κατά την παράδοση του αρνητικού μιας ταινίας σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία, έναντι των δικαιωμάτων διανομής. Ο χρηματοδότης (δηλαδή ο διανομέας ή ο διεθνής πράκτορας πωλήσεων) δεν έχει προηγούμενη οικονομική ανάμειξη στην ανάπτυξη του έργου.

Negative volume Στη σκηνοθεσία, ο κενός χώρος, ο όγκος δηλαδή που αποτελείται από τον άδειο χώρο που περιβάλλει ή προσδιορίζεται από θετικούς όγκους. Για παράδειγμα, το εσωτερικό ενός δωματίου που προσ-

διορίζεται από τους τοίχους που το περιβάλλουν. Βλ. επίσης *Positive volume*

Negative Arvntikó Το αρνητικό φιλμ, το πρωτότυπο δηλαδή υλικό που χρησιμοποιείται για την καταγραφή της εικόνας. Οι τόνοι και τα χρώματα που καταγράφονται σε αυτό είναι αντίστροφα από τα πραγματικά.

Network compensation Τα χρήματα που πληρώνει ένα τηλεοπτικό κανάλι ή δίκτυο σε άλλα δίκτυα με τα οποία συνεργάζεται για την αναμετάδοση εκπομπών και διαφημίσεων.

Network programming Προγράμματα που χρηματοδοτούνται και μεταδίδονται από μεγάλα τηλεοπτικά δίκτυα.

Neutral density filters Άχρωμα φίλτρα κυμαινόμενου πάχους, που χρησιμοποιούνται για να περιορίζουν την ποσότητα του φωτός που δέχεται η κάμερα. Μπορούν να τοποθετηθούν μπροστά από τον φακό και χρησιμοποιούνται όταν ο φωτισμός είναι πολύ έντονος για το συγκεκριμένο φιλμ ή τον συγκεκριμένο φακό.

News consultants Εταιρείες έρευνας που παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς, με σκοπό την αύξηση της ακροαματικότητας/θεαματικότητας των ειδησεογραφικών τους εκπομπών.

Noise Θόρυβος Η ανεπιθύμητη παρεμβολή σε ένα οπτικό ή ακουστικό σήμα από τυχαίες δονήσεις του αέρα, αισθητές με την ακοή – «ήχοι» χωρίς κάποιο σκοπό επικοινωνίας. Επίσης, οποιοδήποτε τυχαίο σήμα σε ένα κύκλωμα, όπως θόρυβος της εικόνας (παρεμβολές).

Non linear editing Μη γραμμικό μοντάζ Είδος ψηφιακού μοντάζ που επιτρέπει στον μοντέρ να συνθέσει ή να αλλιάξει τμήματα του υλικού με οποιονδήποτε τρόπο. Βλ. επίσης, *Editing*

Non literal sound *Μη παραπεμπτικός ήχος* Ήχος που δεν παραπέμπει στην πηγή προέλευσής του. Το πιο συνηθισμένο παράδειγμα μη παραπεμπτικού ήχου είναι η μουσική, με την προϋπόθεση ότι η σκηνή δεν δείχνει την εκτέλεση του μουσικού κομματιού που ακούγεται την ίδια στιγμή.

Non theatrical distribution *Μη κινηματογραφική διανομή*

Διανομή εκτός κινηματογραφικών αιθουσών. Συνήθως, διανομή σε συγκεκριμένους χώρους για συγκεκριμένο κοινό όπως, για παράδειγμα, αεροπορικές εταιρίες, αεροπορικές εταιρίες, πανεπιστήμια, φυλακές, κ.λπ. *Βλ. επίσης Theatrical distribution rights, Distribution rights, Theatrical release*

Non-national participant *Μη-εθνικός συμμετέχων* Συμμετέχων «σπουδαστής» σε πρόγραμμα εκπαίδευσης/κατάρτισης που ενισχύεται από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA, ο οποίος προέρχεται από χώρα της Ε.Ε., διαφορετική από εκείνη του φορέα υλοποίησης (ο αιτών που έχει επιλεγεί). *Βλ. επίσης MEDIA, Training*

Nooklite Είδος λάμπας που είναι ειδικά σχεδιασμένη για να προσαρμόζεται σε γωνίες, τοίχους, οροφές κ.λπ., η οποία όμως συχνά χρησιμοποιείται και σε στούντιο.

Normal exposure *Φυσιολογική έκθεση* Από τεχνική άποψη, η φωτεινότητα της ζώνης 5 είναι η φυσιολογική φωτεινότητα της εικόνας στο φιλμ, δηλαδή η πιστή αναπαράσταση των μεσαίων τόνων. Για να επιτευχθεί αυτό το αποτέλεσμα, πρέπει να τοποθετηθεί η φωτεινότητα του αντικειμένου της ζώνης 5 στο σημείο μέσης φωτεινότητας της εικόνας πάνω στη χαρακτηριστική καμπύλη. Οι υπόλοιπες ζώνες τότε ξεκινούν από αυτό το βασικό σημείο και απομακρύνονται σταδιακά και οι ζώνες που αντιστοιχούν στα άκρα της χαρακτηριστικής καμπύλης είναι -φυσικά- αλλοιωμένες.

Noseroom *Βλ. Leadroom*

NTSC - National Television System Committee Η ομάδα που εισηγήθηκε στις ΗΠΑ τις ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές για την έγχρωμη τηλεόραση και είναι ακόμη αρμόδια για τις απαιτούμενες προδιαγραφές των τηλεοπτικών σταθμών της Βόρειας Αμερικής. Επίσης, το είδος του αμερικανικού τηλεοπτικού σήματος, του North American Television Standard, του τηλεοπτικού δηλαδή συστήματος των 525 οριζόντιων γραμμών ανά δευτερόλεπτο.

00

Obie Βλ. *Roving fill*

Object proportions Η διαδικασία κατά την οποία ο θεατής μετατρέπει νοερά τις εικόνες των αντικειμένων που εμφανίζονται στην οθόνη στο πραγματικό τους μέγεθος και αντιλαμβάνεται τη σχέση τους προς τον περιβάλλοντα χώρο.

Objective color perception Η διαδικασία κατά την οποία ο θεατής μετατρέπει νοερά τα χρώματα που βλέπει στην οθόνη, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται σε αυτά που υπάρχουν στην πραγματικότητα.

Objective time *Αντικειμενικός/ωρολογιακός χρόνος* Ο χρόνος που μετρά το ρολόι. Χρησιμοποιείται για να δηλώσει τις περιπτώσεις στις οποίες ο φιλικός χρόνος ανταποκρίνεται στον αντικειμενικό, δηλαδή τις περιπτώσεις που τα γεγονότα παρουσιάζονται στον κινηματογράφο στην πραγματική τους διάρκεια. Βλ. επίσης *Subjective time*

Off Hollywood Οι αμερικανικές ταινίες ανεξάρτητης παραγωγής, σχετικώς χαμηλού προϋπολογισμού που παράγονται εκτός του «συστήματος των στούντιο».

Off line edit Το μοντάζ υλικού βίντεο με τη χρήση εξοπλισμού χαμηλού κόστους με σκοπό τη παραγωγή ενός χοντρου μοντάζ (βλ. λ. *Rough cut*). Το τελικό προϊόν μοντάρεται σε διαφορετικά, υψηλότερου κόστους μηχανήματα.

Off peak Η ζώνη του τηλεοπτικού προγράμματος που δεν έχει υψηλή τηλεθέαση. Βλ. επίσης, *Prime time*

Off the top payments Πληρωμές που γίνονται πριν από τον καταμερισμό των κερδών.

Off-screen space *Εκτός πεδίου χώρος* Ο χώρος που βρίσκεται εκτός κινηματογραφικού κάδρου/εκτός κινηματογραφικής ή τηλεοπτικής οθόνης, περιβάλλοντάς τα και στον οποίο οι θεατές χτίζουν νοητά τη συνέχειά του. Χώρος τόσο σημαντικός για πολλούς κλασικούς σκηνοθέτες, όσο και το ίδιο το κάδρο. Βλ. επίσης *On-screen space*, *Premature closure*

One light Τύπωμα του φιλμ που γίνεται με τη χρήση της ίδια φωτιστικής έκθεσης για κάθε σκηνή, χωρίς καμία χρωματική διόρθωση.

One-sheet Το πιο συνηθισμένο μέγεθος αφίσας κινηματογραφικών ταινιών (70cmx100cm). Είναι το πιο κοινό εργαλείο μάρκετινγκ στην Ευρώπη, που χρησιμοποιείται σε εξωτερικούς χώρους ή μέσα στον κινηματογράφο. Περιέχει ένα γραφικό σχέδιο, όπως μια φωτογραφία ή ένα σκίτσο, τον τίτλο της κινηματογραφικής ταινίας, το όνομα του σκηνοθέτη, του παραγωγού, των πρωταγωνιστών και των βασικών καλλιτεχνικών συντελεστών. Μπορεί επίσης να περιέχει το βασικό σλόγκαν της ταινίας, κάποιο καλό απόσπασμα κριτικής, βραβεία ή υποψηφιότητες κ.λπ.

On-line edit Το τελευταίο στάδιο στο μοντάζ υλικού βίντεο που οδηγεί στο τελικό προϊόν. Το υλικό με τον κωδικοποιητή χρόνου χρησιμοποιείται για τη δημιουργία του μάστερ (της μήτρας). Βλ. επίσης *Time code*

On-screen space Το κινηματογραφικό κάδρο. Ο χώρος που περικλείεται μέσα στην κινηματογραφική ή την τηλεοπτική οθόνη. Βλ. επίσης *Off-screen space*, *Premature closure*

Opinion formers Αυτοί που επηρεάζουν τις φήμες που κυκλοφορούν για μια κινηματογραφική ταινία. Μπορεί να είναι εκείνοι που εργάζονται μέσα στη βιομηχανία (διανομείς, αιθουσάρχες, παραγωγοί κ.λπ.), τα ΜΜΕ ή το κοινό.

Optical printer Μηχανή προβολής υψηλής ποιότητας και κάμερα, τα οποία είναι μηχανικά συνδεδεμένα με τέτοιο τρόπο ώστε να προωθούν το φιλμ συγχρόνως, καρέ προς καρέ.

Optical track *Οπτικό* Υλικό πάνω στο οποίο μεταγράφεται το σάουντρακ που έχει ήδη μιξαριστεί, έτσι ώστε να μπορεί να συνδυαστεί με την εικόνα σε μια ενιαία κόπια.

Option Δικαίωμα στην επιλογή για την κινηματογραφική ή τηλεοπτική αξιοποίηση μιας ιδέας, ενός πρωτότυπου λογοτεχνικού ή θεατρικού έργου, ενός σεναρίου κ.λπ.

Orbital slot «Χώρος στάθμευσης» για ένα δορυφόρο τηλεπικοινωνιών που κινείται σε παράλληλη τροχιά με τη γη.

Original film *Πρωτότυπο φιλμ* Το φιλμ από την κάμερα που έχει χρησιμοποιηθεί για την καταγραφή εικόνας και έχει εμφανιστεί, καθώς και η πρώτη εγγραφή βίντεο χωρίς αντιγραφή, μοντάζ ή άλλη επεξεργασία.

Original work *Πρωτότυπο έργο* Έργο που δεν αποτελεί προσαρμογή, μετάφραση ή διασκευή κάποιου άλλου, προϋπάρχοντος. Αντίθετα, *Derivative work*

Output deal Η συμφωνία μεταξύ μιας εταιρείας διανομής και ενός παραγωγού ή μιας εταιρείας πωλήσεων, η οποία παρέχει στον διανομέα τα δικαιώματα ενός αριθμού ταινιών για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Outright sale Βλ. *Flat fee license agreement*

Outtakes Πλάνα ή σκηνές που έχουν γυριστεί και στη συνέχεια έχουν απορριφθεί κατά τη διαδικασία του μοντάζ. Οι σκηνές και τα πλάνα αυτά δεν περιλαμβάνονται στην τελική μορφή του έργου.

Overages Επί πλέον έσοδα που προέρχονται από την εκμετάλλευση μιας κινηματογραφικής ταινίας, τα οποία καταβάλλονται από τον διανομέα στον πράκτορα πωλήσεων και τον παραγωγό [σύμφωνα με προκαθορισμένη συμφωνία] από τη στιγμή που ο διανομέας θα αποσβήσει την αμοιβή διανομής και το minimum guarantee (βλ.λ.).

Overcast Η υπέρβαση του αρχικού προϋπολογισμού. Σε αυτήν την περίπτωση, το ποσό που αντιστοιχεί στην παρέκκλιση από τον προϋπολογισμό μαζί με τον (πιθανό) τόκο θα καταβληθεί από τα ακαθάριστα κέρδη του παραγωγού σε όλους τους χρηματοδότες/επενδυτές. Η ακριβής διαδικασία και ο τρόπος με τον οποίο θα γίνει η καταβολή του ποσού αυτού ποικίλλουν. Σε γενικές γραμμές το ποσό επιστρέφεται πριν ή ταυτόχρονα με την αποζημίωση του κόστους παραγωγής του προϋπολογισμού, εκτός αν το ποσό εκτός προϋπολογισμού έχει ασφαλιστεί από κάποιο είδος εγγύησης ολοκλήρωσης (της ταινίας). Επίσης, *Overspend*. Βλ. επίσης *Completion bond*

Overexposure *Υπερέκθεση* Η έκθεση του φιλμ στο φως για περισσότερο χρόνο ή με περισσότερη ποσότητα φωτός από τα ενδεικνυόμενα. Το αποτέλεσμα είναι μια μη ρεαλιστική απόδοση της εικόνας, με συμπυκνωμένους τους ανοιχτούς τόνους και τους σκούρους τόνους να πλησιάζουν το γκρι. Μια τέτοια εικόνα φαίνεται ξεθωριασμένη. Βλ. επίσης *Underexposure*

Overlighting Η τάση να φωτίζονται υπερβολικά οι ηθοποιοί, ιδιαίτερα με βοηθητικές φωτιστικές πηγές που αμβλύνουν την αντίθεση ανάμεσα στο φως και τη σκιά, και με φωτιστικές πηγές που σχηματίζουν φωτεινό κύκλο. Επίσης, η τάση να φωτίζεται υπερβολικά το φόντο, πράγμα που μειώνει την αναλογία φωτισμού θέματος-φόντου.

Overspend Βλ. *Overcast*

Over-the-shoulder shooting Είδος πλάνου στο οποίο η κάμερα είναι τοποθετημένη πάνω και πίσω από τον ώμο ενός ηθοποιού που δρα ή μιλά με κάποιον άλλο ηθοποιό που βρίσκεται ακριβώς απέναντί και στο ίδιο ύψος με αυτόν. Στο κάδρο περιλαμβάνονται ο ώμος και το κεφάλι του πρώτου ηθοποιού και το πρόσωπο του άλλου ηθοποιού με το οποίο μιλά.

Pp

Pace Ρυθμός Η ταχύτητα με την οποία ο θεατής αντιλαμβάνεται ότι εξελίσσεται ένα γεγονός σε μια κινηματογραφική ταινία. Αυτή η αντίληψη της ταχύτητας προσδίδει σε ολόκληρη την ταινία τον ρυθμό της.

Package Πακέτο Συνδυασμός αριθμού ταινιών, από τις οποίες κάποιες έχουν μεγάλες εμπορικές δυνατότητες και κάποιες άλλες περιορισμένες εμπορικές δυνατότητες, τις οποίες η εταιρεία διανομής προσφέρει μαζί προς πώληση σε τηλεοπτικούς σταθμούς και καλωδιακά ή δορυφορικά δίκτυα κ.λπ.

PAL Το ευρωπαϊκό σύστημα τηλεοπτικής μετάδοσης, δηλαδή 625 οριζόντιες γραμμές ανά δευτερόλεπτο.

Panel method Μέθοδος έρευνας αγοράς κατά την οποία οι ίδιοι άνθρωποι γίνονται αντικείμενο μελέτης σε διαφορετικά χρονικά σημεία.

Panning shot Πλάνο κατά το οποίο η κάμερα κινείται κατά μήκος ενός οριζόντιου άξονα.

PAR - Parabolic Aluminized Reflector Είδος λαμπτήρα με ανεξάρτητα ανακλυστήρα και φακό. Μοιάζει με τον προβολέα του αυτοκινήτου.

Parallel action *Παράλληλη δράση* Δύο γεγονότα που συμβαίνουν ταυτοχρόνως σε μια κινηματογραφική ταινία.

Parallel editing Βλ. *Cross-cut*

Partial lighting Τεχνική φωτισμού που χρησιμοποιήθηκε ευρέως στις δεκαετίες του '40 και του '50 στο φιλμ νουάρ, το μελόδραμα και γενικά στις δραματικές ταινίες, κατά την οποία η σκηνή φωτίζεται μερικά και επιλεκτικά. Ο διευθυντής φωτογραφίας κρατάει για παράδειγμα το σώμα στη σκιά, προκειμένου να δώσει έμφαση στο πρόσωπο, ή κρατάει το μέτωπο στη σκιά, ώστε όλο το ενδιαφέρον να επικεντρωθεί στα μάτια.

Participation Μερίδιο στα κέρδη μιας ταινίας.

Pay or Play Αργκό για το συμβόλαιο που οι πιο σημαντικοί ηθοποιοί (οι «σταρ»), οι παραγωγοί και οι σκηνοθέτες εξασφαλίζουν από την εταιρεία παραγωγής για τις υπηρεσίες τους. Η συμφωνία δηλώνει ότι, ανεξάρτητα από το αν η εταιρεία παραγωγής χρησιμοποιήσει αυτές τις υπηρεσίες ή όχι, από τη στιγμή που είναι στη διάθεσή της, υποχρεούται να καταβάλει τα προσυμφωνημένα ποσά.

Pay TV Τηλεόραση που δεν αντλεί έσοδα από τη διαφήμιση, αλλά από συνδρομητές σε μηνιαία ή άλλη περιοδική βάση.

Peanut bulb Μικρός λαμπτήρας που μπορεί να κρυφτεί σε μικρό χώρο για τις ανάγκες κάποιου γυρίσματος. Ο τύπος GE 656 είναι παράδειγμα τέτοιου λαμπτήρα.

PEG channel – Pedagogical-Educational-Governmental channel Καλωδιακό κανάλι που εξυπηρετεί δημόσιες, εκπαιδευτικές ή κυβερνητικές ανάγκες.

Peoplemeter Χειροκίνητη συσκευή που δίνεται σε τηλεθεατές από εταιρείες μέτρησης τηλεθέασης για τη μέτρηση της θεαματικότητας και καταγράφει ποιο τηλεοπτικό πρόγραμμα παρακολουθείται κάθε στιγμή. Η συσκευή αυτή επίσης συλλέγει πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά των τηλεθεατών που παρακολουθούν το πρόγραμμα.

Percentage deal Ποσοστιαία συμμετοχή Η διανομή των ακαθόριστων εσόδων από την εκμετάλλευση μιας κινηματογραφικής ταινίας μεταξύ του διανομέα, του αισθυσάρχη, του παραγωγού και άλλων δικαιούχων.

Perforation Περιφορασιών Τρύπες κατά μήκος της άκρης του φιλμ που χρησιμοποιούνται για την τοποθέτηση και την κίνηση του φιλμ μέσα στην κάμερα, τη μηχανή προβολής κ.λπ. Ο όρος έχει καθιερωθεί από τη γαλλική. Βλ. επίσης *Double-perf film*

Persistence of vision Η τάση των ανθρώπινων ματιών να διατηρούν μια εικόνα ένα δέκατο του δευτερολέπτου αφότου η εικόνα δεν βρίσκεται πια στο οπτικό τους πεδίο. Σε αυτή την αρχή βασίζεται η τεχνική του κινηματογράφου και της τηλεόρασης, καθώς το φαινόμενο αυτό καθιστά δυνατή την ψευδαίσθηση της κίνησης στην κινηματογραφική εικόνα, η οποία ουσιαστικά αποτελεί μια σειρά από ακίνητες εικόνες. Συμπληρωματικά στη δημιουργία της ψευδαίσθησης λειτουργεί και το phi phenomenon (βλ. λ.). Βλ. επίσης *Psychological closure*

Personification Η δημιουργία της εντύπωσης στους θεατές ότι το πρόσωπο (για παράδειγμα ενός παρουσιαστή ειδήσεων) που εμφανίζεται στον πρωτογενή χώρο της οθόνης είναι ένα πραγματικό πρόσωπο, το οποίο συμμετέχει στον ψυχολογικό και –μερικές φορές και– στον υλικό κόσμο του θεατή.

Phasing Το τμήμα της ηχητικής επένδυσης μιας σκηνής το οποίο είτε προηγείται είτε ακολουθεί την εικόνα που αντιστοιχεί σε αυτό.

Phi phenomenon Η τάση των αισθητήριων οργάνων να «γεμίζουν τα κενά» ανάμεσα σε δύο κοντινά γεγονότα, για παράδειγμα ανάμεσα σε δύο εικόνες ή σε δύο φωτιστικές πηγές που βρίσκονται η μία κοντά στην άλλη. Ειδικά όσον αφορά τον φωτισμό, καθώς το φως της μιας φωτιστικής πηγής σβήνει και το φως της άλλης ανάβει, ο εγκέφαλος αντιλαμβάνεται αυτήν την αλλαγή σαν κάποιο είδος κίνησης. Βλ. επίσης *Persistence of vision, Psychological closure*

Photo flood Είδος λαμπτήρα που δίνει περισσότερο φως και υψηλότερη θερμοκρασία χρώματος από ό,τι ο συνηθισμένος λαμπτήρας της ίδιας ισχύος, αλλά έχει μικρότερη διάρκεια ζωής.

Photon Ποσότητα φωτεινής ενέργειας.

Pilot projects *Πιλοτικά σχέδια* Προκήρυξη (σε πειραματικό πλαίσιο εφαρμογής) του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA για την ενίσχυση της εφαρμογής των ψηφιακών τεχνολογιών στον οπτικοακουστικό τομέα. Συγκεκριμένα ενισχύονται οι τομείς της διανομής, της έκθεσης (κινηματογραφικής προβολής), της προώθησης, καθώς και ο τομέας της σύγχρονης αξιοποίησης της ευρωπαϊκής οπτικοακουστικής κληρονομιάς. Βλ. επίσης *MEDIA*

Pilot *Πιλότος* Οπτικοακουστικό υλικό που δημιουργείται ως «δείγμα» μιας μελλοντικής παραγωγής (κινηματογραφικής ή άλλης), που σκοπό έχει να πείσει πιθανούς παραγωγούς, διανομείς ή άλλου είδους επενδυτές και αγοραστές να συμβάλουν στην παραγωγή. Επίσης, επεισόδιο-«δείγμα» προτεινόμενης τηλεοπτικής σειράς.

Pitch Η οξύτητα ενός ήχου, πόσο αξύς δηλαδή ή πόσο βαθύς (χαμηλός) είναι, με γνώμονα τη συχνότητά του (hertz).

Pitching Η παρουσίαση μιας ιδέας για κινηματογραφική ταινία από τον παραγωγό, τον πράκτορα πωλήσεων ή άλλο συντελεστή της, που γίνεται στο στάδιο της ανάπτυξης με στόχο να πείσει πιθανούς επενδυτές να τη χρηματοδοτήσουν.

Pixel Συντομογραφία της φράσης **picture element** (στοιχείο εικόνας). Το ελάχιστο αδιαίρετο συστατικό μιας εικόνας. Επίσης, έτσι ονομάζονται τα φωτοευαίσθητα στοιχεία του μηχανισμού εγγραφής εικόνας σε μια τηλεοπτική κάμερα, τα οποία μετατρέπουν το φως σε ηλεκτρονικό οπτικό σήμα. Βλ. επίσης *Low definition*

Plate Προϋπάρχον υλικό που προβάλλεται σε οθόνες πίσω από τους ηθοποιούς κατά το γύρισμα, έτσι ώστε από τον συνδυασμό των εικόνων να δημιουργείται η εντύπωση ότι η δράση λαμβάνει χώρα σε κάποιο άλλο μέρος. Για παράδειγμα σε όχημα που κινείται, τα τοπία που υποτίθεται ότι φαίνονται από το παράθυρο. Επίσης, *Back projection*

Platform release Το είδος διανομής κατά το οποίο μια κινηματογραφική ταινία ξεκινά την προβολή της σε περιορισμένο αριθμό κινηματογραφικών αιθουσών με σκοπό να αναπτυχθεί σταδιακά και σε άλλες, αφού πετύχει στο πρώτο αυτό στάδιο και αποσπάσει θετική ανταπόκριση και θετικές κριτικές. Βλ. επίσης *Day and date release*

Playability Η διαδικασία ελέγχου των δυνατοτήτων επιτυχίας μιας ταινίας στο κοινό στο οποίο η ταινία αυτή απευθύνεται.

Playdate Η ημερομηνία έναρξης της προβολής μιας ταινίας σε μια συγκεκριμένη αγορά.

Playoff Η συνέχεια της κινηματογραφικής διανομής μιας ταινίας, η οποία ακολουθεί την «πρώτη προβολή».

Point of view shot *Υποκειμενικό πλάνο* Στη σκηνοθεσία, πλάνο στο οποίο η κάμερα «δείχνει» το οπτικό πεδίο, την άποψη ενός συγκεκριμένου χαρακτήρα. Αυτή η τεχνική ωθεί το κοινό να βλέπει τη δράση μέσα από την οπτική γωνία του χαρακτήρα και να συμμερίζεται τα συναισθήματά του. Επίσης, *POV shot*. Βλ. επίσης *Subjective camera*

Points Το προκαθορισμένο ποσοστό κέρδους που δίνεται στους συμπαραγωγούς μιας ταινίας –αναλόγως με τη συμβολή καθενός– από την εκμετάλλευσή της.

Positioning Η διαδικασία με την οποία τοποθετείται μια ταινία ως προϊόν στην αγορά, με σκοπό να προσελκύσει το κοινό στο οποίο απευθύνεται (χρηματοδότες, διανομείς, αισθυσάρκες ή το απλό κοινό). Ο στόχος μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση εργαλείων μάρκετινγκ όπως οι επαφές, οι πιλότοι, η διαφήμιση, η δημοσιότητα, η προώθηση κ.λπ.

Positive volume Στην αισθητική του κινηματογράφου, υλικά αντικείμενα τα οποία είναι αισθητά με την αφή και έχουν ορισμένο βάρος. Αντικείμενα που αποτελούνται από συγκεκριμένη ποσότητα μάζας. Βλ. επίσης *Negative volume*

Post production *Μετα-παραγωγικό στάδιο* Η χρονική περίοδος και οι εργασίες που ξεκινούν μετά το τέλος των γυρισμάτων και ολοκληρώνονται με την παραγωγή του τελικού οπτικοακουστικού προϊόντος (μοντάζ και επεξεργασία εικόνας και ήχου, μιξάζ, ειδικά εφέ κ.λπ.).

POV (shot) Βλ. *Point of view shot*

PPT - Pay per Transaction Σύστημα διανομής κατά το οποίο η εταιρεία παραγωγής μιας ταινίας παίρνει ένα μέρος από τα χρήματα ενοικίασης της βιντεοκασέτας/DVD.

PPV - Pay per View Σύστημα κατά το οποίο οι συνδρομητές της καλωδιακής τηλεόρασης επιλέγουν ένα ειδικό πρόγραμμα που δεν είναι διαθέσιμο για όλους (για παράδειγμα ταινίες, αθλητικά γεγονότα κ.λπ.) και γίνεται διαθέσιμο με την έκτακτη καταβολή συγκεκριμένου χρηματικού ποσού.

Practicals Αναφέρεται στις φωτιστικές πηγές που βρίσκονται μέσα στο πλάνο, όπως για παράδειγμα ένα πορτατίφ, ένα κερί ή ένας ηλεκτρικός λαμπτήρας. Χρησιμοποιούνται για να δείξουν ότι ο φωτισμός της σκηνής προέρχεται από αυτές και αποτελούν μέρος του σκηνικού, ενώ συνήθως χρησιμοποιούνται παράλληλα και ως φωτιστικές πηγές για τις ανάγκες του γυρίσματος της σκηνής.

Pre production *Προ-παραγωγικό στάδιο* Το στάδιο της προετοιμασίας μιας κινηματογραφικής παραγωγής, το οποίο προηγείται του κυρίως γυρίσματος (συμπλήρωση του χρηματοδοτικού πλάνου, ανάπτυξη σεναρίου, συμφωνίες και συμβόλαια με καλλιτεχνικούς και τεχνικούς συντελεστές, ρεπεράζ κ.ά.).

Predictive lighting Αλληγορές στον φωτισμό μιας σκηνής, ενώ ακόμα αυτή εξελίσσεται, οι οποίες προκαλούν διαφορετική διάθεση, προμηνύοντας έτσι κάτι που πρόκειται να συμβεί.

Predictive sound Αλληγορές στον ήχο ή συγκεκριμένοι συνδυασμοί ήχων σε μια ταινία, που προμηνύουν κάτι που πρόκειται να συμβεί.

Pre-financing payment(s) *Προπληρωμή χρηματοδότησης*

Τα ποσά που προκαταβάλλονται στους δικαιούχους, οι οποίοι έχουν επιλεγεί από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA, με σκοπό να δαπανηθούν για την υλοποίηση του επιλεγμένου έργου. Βλ. επίσης *MEDIA*

Prelighting *Συνήθης τεχνική που χρησιμοποιείται από μέρος*

του συνεργείου κατά τη διαδικασία των γυρισμάτων ταινιών μεγάλου μήκους. Ο ηλεκτρολόγος και οι βοηθοί του προετοιμάζουν τον φωτισμό στην επόμενη τοποθεσία που θα γίνει το γύρισμα, μέσα ή έξω από το στούντιο, πριν ακόμα τελειώσει η λήψη στην προηγούμενη.

Premature closure *Η vonτή δημιουργία σταθερών και*

εύκολα κατανωντών σχημάτων με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν στην οθόνη, έτσι ώστε οι θεατές να μην προεκτείνουν νοερά τις εικόνες στον εκτός πεδίου χώρο. Βλ. επίσης *Off-screen space, On-screen space*

Premise *Ένα από τα βασικά κείμενα που δημιουργούνται στο*

στάδιο της ανάπτυξης ενός έργου. Απευθύνεται σε παραγωγούς, χρηματοδότες, συμπαραγωγούς, συνεργάτες κ.λπ. Λίγες αράδες που διατυπώνουν αυτό που τράβηξε το ενδιαφέρον του σεναριογράφου στην ιστορία. Υπό μία έννοια, είναι η αρχή της, το σημείο εκείνο από το οποίο ο σεναριογράφος «βουτάει στα βαθιά» της ιστορίας του.

Pre-sales *Προπωλήσεις* *Χρηματικοί πόροι που συγκεντρώνονται*

από τον πράκτορα πωλήσεων ή από τον παραγωγό για τη χρηματοδότηση της ταινίας προτού αυτή ολοκληρωθεί.

Presence *Η ιδιότητα του ήχου να δημιουργεί στον θεατή*

την εντύπωση ότι βρίσκεται κοντά στην πηγή προέλευσής του.

Press attaché *Ακόλουθος τύπου* *Πέρα από την πρωταρχική*

έννοια του όρου στη διπλωματία, στην κινηματογραφική βιομηχανία το άτομο που ασχολείται με τη δημοσιότητα

μιας ταινίας και που προσλαμβάνεται από τον παραγωγό, τον διανομέα ή τον πράκτορα πωλήσεων για την εξασφάλιση της κάλυψής της από τα ΜΜΕ.

Press junkets *Βλ. Star junkets***Press Kit** *Βασικό υλικό δημοσιότητας που παρέχεται στα*

ΜΜΕ. Για τις ανάγκες των προϊόντων της οπτικοακουστικής βιομηχανίας, περιλαμβάνει λίστα με τους βασικούς συντελεστές, τους ηθοποιούς και το συνεργείο, σημειώσεις σχετικές με την παραγωγή, φωτογραφίες και περίληψη της ταινίας, βιογραφικά και φιλμογραφίες των ηθοποιών, του σκηνοθέτη, του παραγωγού, έτοιμες κριτικές κ.λπ. Βλ. επίσης *EPK*

Press tour *Η διαδικασία της αποστολής του σκηνοθέτη και*

των πρωταγωνιστών μιας κινηματογραφικής ταινίας σε μεγάλες πόλεις μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής με σκοπό να προωθήσουν την ταινία και να συναντηθούν με τους τοπικούς δημοσιογράφους.

Primaries/Primary colors *Βασικά χρώματα* *Τα βασικά*

χρώματα που δεν προέρχονται από ανάμειξη, και από την ανάμειξη των οποίων προέρχονται όλα τα υπόλοιπα. Αυτά είναι το κόκκινο, το πράσινο και το μπλε. Ο ρόλος και οι ιδιότητές τους είναι σημαντικά για την κινηματογραφική φωτογραφία, καθώς έχουν άμεση συνάρτηση με τον χειρισμό της θερμοκρασίας χρώματος, τη χρήση του φωτισμού και των φίλτρων κ.ά.

Primary audience *Το πρωταρχικό (κυρίως) κοινό στο*

οποίο απευθύνεται μία κινηματογραφική ταινία ή ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα. Βλ. επίσης *Target audience, Secondary audience*

Primary motion *Κίνηση του θέματος μπροστά από την*

κάμερα.

Prime time Η ζώνη του τηλεοπτικού προγράμματος που συγκεντρώνει αριθμητικά –και όχι ποσοστιαία– τους περισσότερους τηλεθεατές και η οποία διαφέρει από χώρα σε χώρα με βάση τις συνήθειες των τηλεθεατών. Στην Ελλάδα, κυμαίνεται από τις 19:00 έως τις 23:00. Βλ. επίσης *Off peak*

Principal casting Βασική διανομή ρόλων.

Principal photography *Το κυρίως γύρισμα* Η κύρια περίοδος κατά την οποία διαρκεί το γύρισμα μιας ταινίας.

Print *Κόπια* Φωτογραφικό αντίγραφο του φιλμ, συνήθως με θετική εικόνα.

Printer light scale Κλίμακα υπολογισμού της φωτεινότητας κατά την εκτύπωση του φιλμ. Δίνει τη δυνατότητα εκτύπωσης πιο φωτεινών ή πιο σκοτεινών εικόνων, έτσι ώστε να έχουμε μια κόπια με μοιόμορφο φωτισμό ακόμα και αν ο φωτισμός στο πρωτότυπο είχε διακυμάνσεις. Η κλίμακα αυτή χρησιμοποιείται επίσης στα οπτικά εφέ, όταν για παράδειγμα ένα πλάνο ξεκινά από το σκοτάδι και σταδιακά αποκτά πλήρη φωτεινότητα και το αντίστροφο (βλ. λ. *Fade in/fade out*), ή όταν το τέλος ενός πλάνου συγχωνεύεται με την αρχή του επόμενου (βλ. λ. *dissolve*). Επίσης, *Printing lights*

Prints and Advertising (P&A) Budget Προϋπολογισμός που καλύπτει συνολικά το κόστος κυκλοφορίας μιας κινηματογραφικής ταινίας. Περιλαμβάνει το κόστος αναπαραγωγής αντιτύπων, υλικού προώθησης, διαφήμισης, διάθεσης χρόνου στα ΜΜΕ, δημοσιότητας κ.λπ. Στις ΗΠΑ περιλαμβάνεται και το κόστος για την έρευνα αγοράς.

Prints *Κόνιες* Θετικά αντίτυπα μιας ταινίας που δίνονται στους κινηματογράφους για την προβολή της.

Producer *Παραγωγός* Ο όρος έχει πολλές σημασίες. Συχνά χρησιμοποιείται για να αναφερθεί στην εταιρεία παραγωγής και όμοια χρησιμοποιείται για να αναφερθεί στο πρόσωπο που διαχειρίζεται τα οικονομικά και λογιστικά ζητήματα της ταινίας. Με αυτή την έννοια ο παραγωγός μπορεί να έχει αναμειχθεί δημιουργικά αφού συμμετέχει στην επιλογή του αρχικού σεναρίου και στην επιλογή του σκηνοθέτη και των άλλων δημιουργικών στοιχείων της ταινίας. Ο τίτλος είναι περιζήτητος και έχει προκαλέσει την προσθήκη πολλών προθεμάτων που διαχωρίζουν τους διάφορους ρόλους (όπως εκτελεστής παραγωγός, συνεργάτης παραγωγός κ.ά.). Πάντως ο όρος χωρίς κάποιο πρόθεμα αναφέρεται στο πιο σημαντικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για το σύνολο των διαδικασιών και εργασιών που απαιτούνται για την παραγωγή του έργου. Ο *Executive producer* (εκτελεστής παραγωγός) είναι το πρόσωπο στο οποίο αναθέτει ο παραγωγός την υλοποίηση της παραγωγής και το οποίο ασχολείται με την ουσιαστική οργάνωση του έργου, έχοντας τη συνολική διοικητική της ευθύνη. Ο όρος *Associate producer* μπορεί να αναφέρεται στο πρόσωπο που είναι βοηθός του παραγωγού ή να είναι τίτλος τιμής για την καταλυτική ανάμιξη κάποιου. Ο όρος *Co-producer* δίνεται σε τρίτους που σχετίζονται με κάποιο τρόπο με τη χρηματοδότηση της ταινίας. Ο *Line producer* είναι ο υπεύθυνος σε καθημερινή βάση κατά τη διάρκεια της παραγωγής για την παραγωγή της ταινίας (οργάνωση των οικονομικών, του προσωπικού, των εγκαταστάσεων του στούντιο και των τοποθεσιών για γύρισμα). Όλοι αυτοί οι ορισμοί είναι κάπως αφηρημένοι και συχνά χρησιμοποιούνται αντιφατικά. Διαφορετικές αποκλίσεις παρατηρούνται σε διαφορετικές χώρες. Συχνά τίθεται θέμα διαπραγμάτευσης των τίτλων.

Projection contrast *Κοντράστ προβολής* Οι καλύτερες προβολές στην κινηματογραφική οθόνη γίνονται από φιλμ στα οποία η αντίθεση ανοιχτών-σκούρων τόνων είναι της τάξης του 1,6-1,8. Αυτή η αναλογία είναι καταλληλότερη για τις συνθήκες προβολής, όπου η λάμψη της μηχανής προβολής, η αντανάκλαση του φωτός από την οθόνη και ο φωτισμός του χώρου μειώνουν το κοντράστ στην ιδανική τιμή 1,4.

Promo Βλ. *Promotional announcement*

Promoter *Αιτών* Κινηματογραφική σχολή, πανεπιστήμιο, εταιρεία, επαγγελματική ένωση και οργανισμός που δραστηριοποιείται στον οπτικοακουστικό τομέα, υποβάλλει πρόταση και μπορεί να υλοποιήσει πρόγραμμα εκπαίδευσης/κατάρτισης στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA. Βλ. επίσης *MEDIA, Training*

Promotional activities *Ενέργειες προώθησης* Δραστηριότητες που έχουν στόχο να προσελκύσουν την προσοχή των ΜΜΕ και του κοινού, όπως συνεντεύξεις, προβολές τύπου, δημόσιες εμφανίσεις των συντελεστών της ταινίας, μπλουζάκια, φυλλάδια κ.λπ.

Promotional announcement Σύντομη αναγγελία που στοχεύει να πληροφορήσει τους τηλεθεατές ή τους ακροατές για κάποιο πρόγραμμα που θα μεταδοθεί αργότερα. Επίσης, *Promo*

Property rights *Περιουσιακά δικαιώματα* Αποτελούν το ένα από τα δύο μέρη των πνευματικών δικαιωμάτων του δημιουργού (το άλλο είναι το ηθικό), όπως ορίζεται από το νόμο 2121/93 περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα δικαιώματα αυτά μεταβιβάζονται και πωλούνται με σκοπό την εκμετάλλευση ενός οπτικοακουστικού έργου. Βλ. επίσης *Moral rights, Rights*

PSA - Public Service Announcement *Κοινωνικό μήνυμα* Αναγγελία με τη μορφή διαφήμισης, η οποία μεταδίδεται δωρεάν από τους ραδιοτηλεοπτικούς σταθμούς για φιланθρωπικούς ή άλλους κοινωφελείς σκοπούς.

Pseudonymous work *Ψευδώνυμο έργο* Το έργο που καθίσταται γνωστό στο κοινό με κάποιο ψευδώνυμο του συγγραφέα. Η προστασία τέτοιων έργων διέπεται κυρίως από ειδικούς κανόνες παρόμοιους με τους κανόνες που αφορούν τα ανώνυμα έργα σε σχέση με τη διάρκεια της προστασίας τους και την εφαρμογή του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Βλ. επίσης *Copyright*

Psychographic research *Ψυχογραφική έρευνα* Έρευνα που χρησιμοποιεί προσωπικά στοιχεία, προκειμένου να χωρίσει το κοινό σε ομάδες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Psychographic variables *Ψυχογραφικές παράμετροι* Ψυχολογικοί παράγοντες που κωδικοποιούνται και μπορούν να ερμηνεύσουν τη συμπεριφορά του κοινού.

Psychological closure Η διαδικασία κατά την οποία, με βάση μια συγκεκριμένη ποσότητα στοιχείων και με τη νοερή συμπλήρωση άλλων που στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν, οδηγούμαστε στη δημιουργία σταθερών και εύκολα κατανοητών σχημάτων και εννοιών. Η τάση του ανθρώπου να συμπληρώνει με τη φαντασία του τα οποιαδήποτε κενά. Σχετίζεται άμεσα με τη βασική αρχή της τεχνικής του κινηματογράφου και της τηλεόρασης. Βλ. επίσης *Persistence of vision, Phi phenomenon*

Psychological time Βλ. *Subjective time*

Published work *Δημοσιευμένο έργο* Σύμφωνα με τη συνθήκη της Βέρνης, έργο που έχει εκδοθεί με τη συγκατάθεση των δημιουργών του. Βλ. επίσης *Berne Convention*

Puffery Επιτρεπτό όριο υπερβολής από άποψη περιεχομένου στις διαφημίσεις.

Push and pull development Τεχνικές επιμήκυνσης ή συμπίκνωσης της διαδικασίας εμφάνισης του φιλμ, σε σχέση με το κοινώς αποδεκτό μέτρο. Αυτές οι μέθοδοι χρησιμοποιούνται είτε για να αλλιάξουν συνολικά το ύψος και την ατμόσφαιρα της εικόνας είτε για να διορθώσουν τον βαθμό φωτεινότητας. Η διαδικασία εμφάνισης που κρατάει περισσότερο ή λιγότερο από το συνηθισμένο, είναι ένα από τα τεστ που γίνονται στο φιλμ, για να δούμε τις διαφορετικές εκδοχές της εικόνας που μπορεί να δώσει. Άλλες παρόμοιες τεχνικές επεξεργασίας της εικόνας είναι αυτές που γίνονται κατά την εκτύπωση του φιλμ, ενώ η εμφάνιση έχει γίνει κανονικά. Τα αποτελέσματά τους ποικίλλουν – από υπερβολικά φωτεινές, τόσο που να δείχνουν ξεθωριασμένες, μέχρι υπερβολικά σκοτεινές, ζοφερές εικόνες.

Qq

Rr

Quotes Επιλεγμένες φράσεις κριτικών που χρησιμοποιούνται στο υλικό για την προώθηση και διαφήμιση μιας κινηματογραφικής ταινίας ή ενός τηλεοπτικού προγράμματος.

Radio Act of 1927 Νομοθετική πράξη στις ΗΠΑ το 1927 που έθεσε τις βάσεις για τη σύγχρονη διεθνή νομοθεσία που αφορά τη λειτουργία των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών.

Raking shot Είδος πλάνου, συνήθως δυο προσώπων, τραβηγμένο από το πλάι, στο οποίο βλέπουμε το προφίλ αυτού που είναι πιο κοντά στην κάμερα. Για παράδειγμα, πλάνο μέσα από το πλαϊνό παράθυρο ενός αυτοκινήτου, στο οποίο βλέπουμε το προφίλ του ενός ή και των δύο προσώπων. Επίσης, *Raking two-shot*

Rating Για την τηλεόραση, το ποσοστό των τηλεοράσεων σε μια περιοχή που είναι συντονισμένες σε έναν τηλεοπτικό σταθμό, σε σχέση με το σύνολο των τηλεοράσεων που υπάρχουν στην περιοχή. Για το ραδιόφωνο, ο συνολικός αριθμός των ακροατών ενός σταθμού, σε σχέση με το σύνολο των ανθρώπων που κατοικούν στην περιοχή.

Reaction shot *Πλάνο αντίδρασης* Πλάνο του προσώπου ενός χαρακτήρα με σκοπό να συλλάβει τη συναισθηματική του αντίδραση στη σκηνή του εκτυλίσσεται.

Reference black Ο σκούρος τόνος που εισάγεται στις κινηματογραφικές εικόνες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ανοιχτούς τόνους και μικρή αντίθεση φωτός-σκιάς, όταν πρόκειται να προβληθούν στην τηλεόραση. Η διαδικασία αυτή γίνεται για να αποτραπεί η αντίστοιχη αυτόματη επέμβαση που θα γινόταν ούτως ή άλλως από το τηλεοπτικό σήμα, χωρίς όμως έλεγχο του τελικού αποτελέσματος.

Reference white Ο ανοιχτός τόνος που εισάγεται στις κινηματογραφικές εικόνες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από σκούρους τόνους και μικρή αντίθεση φωτός-σκιάς, όταν πρόκειται να προβληθούν στην τηλεόραση. Χωρίς αυτή τη διαδικασία, το τηλεοπτικό σήμα θα αυξήσει αυτόματα το ανώτατο όριο φωτεινότητας του θέματος έως το επίπεδο του άσπρου και θα αλλιάξει εντελώς το ύφος και την ατμόσφαιρα της κινηματογραφικής εικόνας.

Reflectance Το ποσοστό της φωτεινής ενέργειας που τελικά αντανακλά ένα αντικείμενο σε σχέση με αυτό που δέχεται. Ένα λευκό αντικείμενο για παράδειγμα έχει 90% ποσοστό αντανάκλασης του φωτός, ένα μύρο 4% κ.ο.κ. Επίσης, *Reflection factor*

Release advertising Οι δαπάνες διαφήμισης μιας κινηματογραφικής ταινίας από την έναρξη της διαφημιστικής καμπάνιας έως την ημερομηνία της κυκλοφορίας της. Κάθε επακόλουθη δαπάνη αναφέρεται ως continuation spend (βλ. λ.).

Release print *Κόπια διανομής* Θετική κόπια κινηματογραφικής ταινίας που περιλαμβάνει την εικόνα και τον ήχο και προορίζεται για ευρεία διανομή και προβολή.

Remake Μια νέα ταινία που βασίζεται σε μια παλιότερη –συνήθως κλασική– και χρησιμοποιεί την ίδια ιστορία και τους ίδιους χαρακτήρες.

Rembrandt effect Ευρέως διαδεδομένη τεχνική φωτισμού σκηνών κινηματογραφικών ταινιών, που έχει τις ρίζες της στο έργο του ζωγράφου Ρέμπραντ. Η βασική φωτιστική πηγή βρίσκεται σε θέση τριών τετάρτων και σχηματίζει ένα φωτεινό τρίγωνο στην πλευρά του προσώπου που βρίσκεται στη σκιά. Εκτός από αυτήν, υπάρχουν επίσης μια βοηθητική φωτιστική πηγή που αμβλύνει την αντίθεση ανάμεσα στο φως και τη σκιά, και άλλο ένα φως που είναι τοποθετημένο στο πλάι και πίσω από το θέμα. Αυτός είναι ο πιο συνηθισμένος συνδυασμός τριών φωτιστικών πηγών που δημιουργούν συνεχείς εναλλαγές φωτεινών και σκοτεινών περιοχών μέσα στην εικόνα.

Rembrandt lighting Είδος φωτισμού με έντονη αντίθεση ανάμεσα στο φως και τη σκιά. Μόνο κάποιες αυστηρά επιλεγμένες ζώνες είναι φωτισμένες, ενώ άλλες παραμένουν σκόπιμα στο σκοτάδι. Βλ. επίσης *Rembrandt effect*

Reporting *Μηνοπτερό* Η διαδικασία λεπτομερούς αναφοράς των εισπραξίων που απέφερε μια ταινία σε κάθε κινηματογράφο χωριστά. Κάθε αλυσίδα κινηματογράφων ή κάθε κινηματογραφικός επιχειρηματίας οφείλει να υποβάλει αυτή την αναφορά στον διανομέα της ταινίας. Αποτελεί τη βάση για τη διανομή των εσόδων ανάμεσα στον αιθουσάρχη, τον διανομέα, τον παραγωγό και τους συμπαραγωγούς της ταινίας.

Reproduction right *Δικαίωμα αναπαραγωγής* Το δικαίωμα που έχει εκ του νόμου ο δημιουργός να εγκρίνει κάθε φορά την αναπαραγωγή του έργου του σε αντίγραφο. Πρόκειται για το πιο βασικό από όλα τα περιουσιακά δικαιώματα ενός δημιουργού και αναγνωρίζεται στη Σύμβαση της Βέρνης (βλ. λ. *Berne Convention*), στη Διεθνή Σύμβαση για την Πνευματική Ιδιοκτησία (Universal Copyright Convention) και σε κάθε σχεδόν εθνικό νόμο για το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας (στην Ελλάδα στον ν. 2121/93). Βλ. επίσης *Rights*

Residual Αμοιβές ή άλλα ποσά που καταβάλλονται στους καλλιτεχνικούς συντελεστές σύμφωνα με τις προϋπάρχουσες συμφωνίες ή ως όρος προβολής του έργου ανά περίπτωση. Δεν περιλαμβάνονται στο κόστος παραγωγής.

Retake Η επανάληψη μιας λήψης.

Reversal film Ειδικός τύπος θετικού φιλμ για εγγραφή εικόνas από κάμερα και προβολή του ίδιου υλικού στη συνέχεια. Έχει χρησιμοποιηθεί κυρίως σε εκπαιδευτικά πλαίσια.

Rhythm *Ρυθμός* Η ροή μιας σκηνής ή ενός τηλεοπτικού προγράμματος. Δηλώνει τον ρυθμό εξέλιξης κάθε πλάνου και της σκηνής γενικότερα, και το εάν και κατά πόσο τα διάφορα μέρη συνδέονται μεταξύ τους από άποψη συνοχής.

Rights *Πνευματικά δικαιώματα* Τα δικαιώματα του δημιουργού ενός οπτικοακουστικού έργου. Στην Ελλάδα, ορίζονται από τον νόμο 2121/93. Τα πνευματικά δικαιώματα περιλαμβάνουν τα ηθικά δικαιώματα (βλ. λ. *Moral rights*), τα οποία δεν μεταβιβάζονται και τα περιουσιακά δικαιώματα (βλ. λ. *Property rights*), τα οποία σχετίζονται με την εκμετάλλευση του έργου και μεταβιβάζονται. Βλ. επίσης *Copyright*, *Option*, *Berne Convention*

Right of authorship *Δικαίωμα πατρότητας* Το δικαίωμα πατρότητας ενός έργου, όπως αυτό ορίζεται στον νόμο 2121/93 περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Το δικαίωμα αυτό του δημιουργού επιβάλλει την αδιαπραγμάτευτη αναφορά του ονόματός του σε κάθε αντίγραφο του έργου του ή/και σε κάθε δημοσιοποίησή του. Βλ. επίσης *Rights*

Right of first refusal Στη σύμβαση ανάμεσα σε τηλεοπτικό δίκτυο ή σταθμό και εταιρεία παραγωγής, ο όρος σύμφωνα με τον οποίο η εταιρεία δεν έχει το δικαίωμα να αναλάβει την παραγωγή μιας συγκεκριμένης εκπομπής για άλλον πελάτη. Βλ. επίσης *Rights*

Right of publication *Δικαίωμα έκδοσης* Το δικαίωμα έκδοσης ενός έργου, το οποίο συνίσταται σε δύο επιμέρους δικαιώματα: το πνευματικό δικαίωμα του δημιουργού να αποφασίσει εάν και πότε πρόκειται να εκδοθεί το έργο του, και στο δικαίωμα να αποσύρει το έργο του μετά την έκδοση, εάν ο ίδιος το επιθυμεί. Βλ. επίσης *Rights*

Rim light Βλ. *Back light*

Rough cut *Χοντρό μοντάζ* Το πρώτο στάδιο στο μοντάζ μιας ταινίας ή ενός προγράμματος, το οποίο περιλαμβάνει και υλικό από τα γυρίσματα, το οποίο θα απορριφθεί στη συνέχεια στο στάδιο του τελικού μοντάζ. Βλ. επίσης *Off line edit*

Roughing in Η δοκιμαστική, προσωρινή εγκατάσταση των φωτιστικών πηγών. Το σύνολο και η θέση καθεμιάς θα τελειοποιηθούν αργότερα, όταν ληφθούν οι τελικές αποφάσεις για τις θέσεις και τις κινήσεις των ηθοποιών και τις γωνίες λήψης της κάμερας.

Roving fill Τεχνική που χρησιμοποιείται κατά την κίνηση της κάμερας. Το φως μεταφέρεται από κάποιο μέλος του συνεργείου ή τοποθετείται πάνω στην κινητή πλατφόρμα μαζί με την κάμερα. Η ιδέα είναι πως η βοηθητική φωτιστική πηγή πρέπει πάντα να ακολουθεί την κάμερα. Επίσης, *Basher* και *Obie*, όταν προσαρμόζεται πάνω στην κάμερα και χρησιμοποιείται ως μόνιμη βοηθητική φωτιστική πηγή για κάθε πλάνο.

Royalty report Οικονομική λογιστική αναφορά που παρέχεται (συνήθως σε τριμηνιαία βάση) από τον πράκτορα πωλήσεων στον παραγωγό και περιγράφει λεπτομερώς τα έσοδα, τις προμήθειες και τα έξοδα που έχουν προκύψει από την εκμετάλλευση ενός οπτικοακουστικού προϊόντος.

Royalty Το δικαίωμα εκμετάλλευσης Ένα ιδιαίτερο είδος αμοιβής για τον πνευματικό δημιουργό, που αντιπροσωπεύει το μερίδιό του στα κέρδη από την οποιασδήποτε μορφής εμπορική εκμετάλλευση του έργου του.

Run time Μέτρηση του αντικειμενικού χρόνου. Η διάρκεια (σε χρόνο) μιας κινηματογραφικής ταινίας ή ενός τηλεοπτικού προγράμματος. Επίσης, *Running time*

Rushes Βλ. *Dailies*

Ss

SAG - Screen Actor's Guild Σωματείο Ηθοποιών των ΗΠΑ.

Sales agent *Πράκτορας/Υπεύθυνος πωλήσεων* Πρόσωπο που διορίζεται από τον παραγωγό και ειδικεύεται στην πώληση των δικαιωμάτων διανομής κινηματογραφικών ταινιών έναντι προσυμφωνημένης προμήθειας (συνήθως 10%-35%). Βλ. επίσης *Film agent*

Sales Η παραχώρηση δικαιωμάτων από τον πράκτορα πωλήσεων ή τον παραγωγό στον διανομέα.

Sampling *Δειγματοληψία* Για τις ανάγκες έρευνας αγοράς οπτικοακουστικών προϊόντων, η επιλογή μιας ομάδας ανθρώπων, αντιπροσωπευτικής του πληθυσμού.

Scene time Η πραγματική χρονική διάρκεια μιας σκηνής.

Scene *Σκηνή* Ένα σαφώς διακριτό, οργανικό μέρος ενός κινηματογραφικού ή τηλεοπτικού γεγονότος. Μια μικρή οργανική δράση ή θεματική ενότητα, η οποία συνήθως αποτελείται από περισσότερα πλάνα. Βλ. επίσης, *Shot*, *Sequence*

Scholarship Υποτροφία Η δυνατότητα που προσφέρεται σε έναν εκπαιδευόμενο συμμετέχοντα σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα που υποστηρίζεται από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA να το παρακολουθήσει δωρεάν ή/και να μην καταβάλει το κόστος που απαιτείται για τη μετακίνηση και τη διαμονή του. Βλ. επίσης *MEDIA, Training*

Screen space Ο χώρος που περικλείεται μέσα στα όρια της οθόνης ή το σύνολο των χώρων που εμφανίζονται σε πολλαπλές οθόνες.

Script editor Επιμελητής σεναρίου Το πρόσωπο που συνεργάζεται με τον σεναριογράφο κατά τη διαδικασία ανάπτυξης ενός σεναρίου, προκειμένου να εντοπιστούν εγκαίρως τα τυχόν προβλήματα που παρουσιάζονται στην πλοκή και στους χαρακτήρες και να αναπτυχθεί όλη η δυναμική της ιστορίας. Πολλές φορές ονομάζεται *script doctor*, χαρακτηρισμός που θεωρείται απορριπτικός γιατί εκφράζει έμμεσα την άποψη ότι ο επιμελητής επεμβαίνει και «θεραπεύει» τις αδυναμίες του σεναρίου εφαρμόζοντας κάποια συνταγή ή φόρμουλα. Οι πιο πρόσφατες τάσεις στον τομέα ανάπτυξης σεναρίου υποστηρίζουν ότι το έργο του επιμελητή συνίσταται στο να βοηθήσει τον σεναριογράφο, χρησιμοποιώντας τις θεωρητικές του γνώσεις και την πρακτική του εμπειρία, να ανακαλύψει και να αναπτύξει την ιστορία με τις δικές του δυνάμεις, θέτοντάς του τα κατάλληλα ερωτήματα και παρέχοντάς του μια νέα, πιο «αντικειμενική» οπτική.

Second unit Δευτερεύον, μικρότερο από το βασικό, συνεργείο που συνήθως αποτελείται από τον βοηθό σκηνοθέτη, έναν οπερατέρ, έναν ηχοηγήτη και έναν ηλεκτρολόγο και κινηματογραφεί σε διαφορετική τοποθεσία από το βασικό συνεργείο. Συνήθως γυρίζει μικρότερες ή δευτερεύουσες σκηνές που δεν συμπεριλαμβάνουν το επιτελείο των ηθοποιών όπως τοπία, διερχόμενα αυτοκίνητα, κ.λπ. Στις ταινίες μεγάλου προϋπολογισμού υπάρχει και ειδικός σκηνοθέτης.

Secondary audience Δευτερεύον κοινό Ένα τμήμα του ενδεχόμενου κινηματογραφικού κοινού που δεν αποτελεί το άμεσο κοινό της ταινίας, πείθεται όμως να τη δει αφού η ταινία αρχίσει να διανέμεται και δημιουργήσει θετικές εντυπώσεις. Βλ. επίσης *Target audience, Primary audience*

Secondary motion Η κίνηση της κάμερας κατά μήκος ενός οριζόντιου ή κατακόρυφου άξονα ή η κυκλική κίνηση της ή η τοποθέτησή της σε γερανό ή σε κινούμενη πλατφόρμα ή η προσέγγιση του θέματος μέσω της μεγέθυνσης μιας επιλεγμένης περιοχής της εικόνας με τη χρησιμοποίηση φακού ζουμ (φακός με μεταβλητή εστιακή απόσταση). Γενικά, η οποιαδήποτε κίνηση της κάμερας σε συσχέτισμό με τη δράση της σκηνής και την κίνηση των ηθοποιών.

Second-order space Ένας σαφώς προσδιορισμένος χώρος μέσα στην οθόνη της τηλεόρασης (όπως το παράθυρο που εμφανίζεται πίσω από τον τηλεπαρουσιαστή) ή ο χώρος της οθόνης μιας δεύτερης τηλεόρασης που περικλείεται μέσα στον πρωτεύοντα (κύριο) χώρο, και γενικά οποιοσδήποτε χώρος με ευδιάκριτο πλαίσιο που εμφανίζεται μέσα στην τηλεοπτική οθόνη.

Sectional analytical montage Η προσωρινή διακοπή της εξέλιξης ενός κινηματογραφικού ή τηλεοπτικού γεγονότος και η ανάλυση μιας μεμονωμένης στιγμής από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Ένας τρόπος διερεύνησης ενός σχετικά πολυσύνθετου γεγονότος.

SEG - Screen Extras Guild Σωματείο Κομπάρσων των ΗΠΑ.

Selective focus Επιλεκτική εστίαση Τρόπος κινηματογραφικής ή βίντεο φωτογραφίας κατά τον οποίο εμφανίζεται επιλεκτικά ένα στοιχείο της σκηνής καθαρό και τα υπόλοιπα θολά. Η επιλογή είναι σκηνοθετική και στόχο έχει να δώσει ιδιαίτερη έμφαση και βαρύτητα στο επιλεγμένο στοιχείο.

Selective seeing *Επιλεκτική πρόσληψη* Η τάση του ανθρώπου να βλέπει μόνο εκείνα τα γεγονότα και τις επί μέρους πλευρές τους που τον ενδιαφέρουν και/ή επιβεβαιώνουν τις προϋπάρχουσες πεποιθήσεις και προσδοκίες του. Ο ρόλος αυτής της ανθρώπινης ιδιότητας είναι σημαντικό στοιχείο για τη σκηνοθεσία ενός οπτικοακουστικού έργου.

Selective support-Distribution *Επιλεκτικό σύστημα υποστήριξης-Διανομή* Προκήρυξη του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA για την ενίσχυση της κυκλοφορίας των οπτικοακουστικών έργων στις κινηματογραφικές αίθουσες της Ευρώπης. Πρόταση μπορούν να υποβάλλουν ομάδες που σχηματίζονται από τουλάχιστον 3 εταιρείες διανομής προερχόμενες από διαφορετικές χώρες της Ευρώπης και να ακολουθήσουν προεπιλεγμένο πρόγραμμα διανομών. Βλ. επίσης *MEDIA, Distribution*

Selling treatment Ένα από τα βασικά κείμενα που δημιουργούνται στο στάδιο της ανάπτυξης ενός έργου. Απευθύνεται σε παραγωγούς, χρηματοδότες, συμπαραγωγούς, συνεργάτες κ.λπ. Είναι η εκδοχή του treatment (βλ. λ.) που προορίζεται αποκλειστικά για εμπορικούς και οικονομικούς σκοπούς: εξεύρεση χρηματοδότησης, διανομής κ.λπ.

Sell-through DVD ή βιντεοκασέτα που προορίζεται κατευθείαν για πώληση στους καταναλωτές και όχι για ενοίκιαση.

Senior Είδος προβολέα σε σταύριο που δημιουργεί μια ευδιάκριτη και εστιασμένη φωτεινή δέσμη. Έχει φακό Fresnel και λειτουργεί με λαμπτήρα 5000 W.

Sequel Κινηματογραφική ταινία που χρησιμοποιεί τους χαρακτήρες και τη γενική κατάσταση μιας προηγούμενης ταινίας, αλλά έχει καινούργια ιστορία.

Sequence *Σεκάνς* Στον κινηματογράφο, σκηνές που απαρτίζουν ένα οργανικό σύνολο. Η αντιστοιχία μιας σεκάνς σε ένα μυθιστόρημα, θα ήταν ένα κεφάλαιο. Βλ. επίσης *Shot, Scene*

Sequence time Η χρονική διάρκεια μιας σεκάνς.

Servicing Η συνεχής παράδοση υλικών από τον πράκτορα πωλήσεων ή τον παραγωγό στον διανομέα κατά το στάδιο του post-production (βλ. λ.). Περιλαμβάνει υλικό δημοσιότητας, demo, κινηματογραφικά τρέιλερ, τηλεοπτικά σποτ, κόπιες, κ.λπ.

Set light Φωτιστική πηγή που χρησιμοποιείται για να φωτίσει μέρος του σκηνικού, συνήθως το φόντο. Επίσης, *Background light, Fill light*

Sets in use Στις έρευνες τηλεθέασης ή ακροαματικότητας, ο αριθμός των συσκευών (τηλεοράσεις ή ραδιόφωνα) που βρίσκονται σε λειτουργία μια δεδομένη χρονική στιγμή.

SIA - Storage Instantaneous Audimeter Μηχανισμός τηλεοπτικών μετρήσεων μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή, που παρέχει τη δυνατότητα αυτόματου υπολογισμού της θεαματικότητας.

Shadow projecting device Ειδικός προβολέας που χρησιμοποιείται για να προβάλει σκιές διαφόρων σχημάτων πάνω στους τοίχους, όπως για παράδειγμα σκιά από γρίλιες, ανθρώπινες σκιές ή σκιές τεράτων κ.ά.

Share Για το ραδιόφωνο, ο αριθμός των ακροατών ενός σταθμού σε σχέση με το σύνολο των ανθρώπων που ακούν ραδιόφωνο τη δεδομένη στιγμή. Για την τηλεόραση, ο αριθμός των συσκευών που είναι συντονισμένες σε ένα τηλεοπτικό κανάλι σε σχέση με το σύνολο των τηλεοπτικών συσκευών που βρίσκονται σε λειτουργία τη δεδομένη στιγμή.

Shelf life Ο ζωτικός χρόνος για την πώληση ενός οπτικοακουστικού προϊόντος. Ο ορισμένος χρόνος κατά τον οποίο ο πράκτορας πωλήσεων ή ο παραγωγός πρέπει να πουλήσει την ταινία πριν αυτή αρχίσει να χάνει την αγοραστική της αξία.

Shooting ratio Η ποσότητα του φιλμ ή του βίντεο που χρησιμοποιήθηκε σε μια παραγωγή συγκριτικά με την ποσότητα που τελικά χρησιμοποιήθηκε στο μονταρισμένο προϊόν.

Shot time Η πραγματική χρονική διάρκεια ενός πλάνου.

Shot Πλάνο Η μικρότερη λειτουργική μονάδα στην τηλεόραση και τον κινηματογράφο. Είναι το διάστημα που μεσολαβεί ανάμεσα σε δυο ευδιάκριτους τρόπους μετάβασης από τη μια εικόνα στην επόμενη, δηλαδή μια συνεχής λήψη της κάμερας, από τη στιγμή που ο σκηνοθέτης θα πει «Πάμε!» έως τη στιγμή που θα πει «Στο!»». Βλ. επίσης *Sequence, Scene*

Showreel Σύνοψη σύντομη της κινηματογραφικής ταινίας σε DVD, βιντεοταινία, φιλμ 35mm ή σε οποιοδήποτε άλλο υλικό που συνήθως προσφέρει πιο κατανοητό δείγμα της ταινίας από ένα τρέιλερ και απευθύνεται κυρίως σε αγοραστές ή χρηματοδότες. Σχεδιάζεται από τον πράκτορα πωλήσεων ή τον παραγωγό με το πρώτο υλικό της ταινίας και συνήθως έχει διάρκεια 5-15 λεπτά. Συνήθως συνοδεύεται από πρόχειρη μουσική επένδυση. Βλ. επίσης *Trailer*

Side key (light) Βασική φωτιστική πηγή που βρίσκεται στο πλάι του νοντού άξονα που εκτείνεται από την κάμερα προς το θέμα. Η κλασική διάταξη είναι η τοποθέτηση της βασικής φωτιστικής πηγής (βλ. λ. *Key light*) στο ύψος της κάμερας, όταν αυτή βρίσκεται ακριβώς απέναντι από το πρόσωπο του ηθοποιού. Τότε το πρόσωπο χωρίζεται στα δυο από μια κάθετη σκιά. Μια κατευθυνόμενη δεσμίδα φωτός έρχεται από τη μια πλευρά του

θέματος, χρησιμεύοντας στο να αμβλύνει τις σκιές και τονίζει το περίγραμμα του ηθοποιού.

Sideband Τα σήματα που εκπέμπονται σε συχνότητες υψηλότερες ή χαμηλότερες από εκείνη που έχει παραχωρηθεί για την αναμετάδοση των εκπομπών ενός ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού.

Signal-to-noise ratio Η ποσότητα της επιθυμητής πληροφορίας σε εικόνα και ήχο, συγκριτικά με τις ανεπιθύμητες παρεμβολές, οι οποίες τελικά αφαιρούνται.

Simultaneous screen space Το άθροισμα των δευτερευόντων χώρων, είτε αυτοί είναι πολλαπλές οθόνες είτε άλλες περιοχές με ευδιάκριτο πλαίσιο, που περικλείονται μέσα στην οθόνη της τηλεόρασης.

Single system Μέθοδος εγγραφής φιλμ ή βίντεο όπου ο ήχος και η εικόνα εγγράφονται στο ίδιο υλικό. Βλ. επίσης *Double system*

Skypan (Skylite) Είδος προβολέα σε στούντιο που παράγει διάχυτο φως. Λειτουργεί με λαμπτήρα από 5.000 μέχρι 10.000 W και μπορεί να φωτίσει μια μεγάλη περιοχή, για παράδειγμα ένα ολόκληρο σκηνικό.

Slate funding Πακέτο/Δέσμη σχεδίων παραγωγής Περισσότερα από τρία σχέδια παραγωγής (συνδυασμός ταινίας μυθοπλασίας, ντοκιμαντέρ, πολυμεσικού έργου, κινουμένου σχεδίου κ.λπ., ή περισσότερα από τρία ενός είδους) που υποβάλλονται για υποστήριξη της ανάπτυξής τους στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA. Υπάρχουν δύο πακέτα υποστήριξης: Το Slate funding 1 στο πλαίσιο του οποίου μπορούν να υποβληθούν 3-9 σχέδια παραγωγής και το Slate funding 2 στο πλαίσιο του οποίου μπορούν να υποβληθούν 5-15 σχέδια παραγωγής. Βλ. επίσης *Individual projects, Development, MEDIA*

Slate Βλ. *Clapstick*

Slow motion Ένα είδος κατασκευασμένης κίνησης, στην οποία το θέμα φαίνεται να κινείται στην οθόνη πολύ πιο αργά από ό,τι στην πραγματικότητα. Στον κινηματογράφο επιτυγχάνεται με τον κατακερματισμό της κίνησης σε πολλή καρτέ, δηλαδή σε πολλές ακίνητες εικόνες, που η καθεμιά διαφέρει ελάχιστα από την προηγούμενη και την επόμενη (τεχνικά με την ταχύτερη λήψη ή τη βραδύτερη προβολή). Στην τηλεόραση επιτυγχάνεται μέσω της χρήσης ταχύτητας προβολής μικρότερης από την κανονική.

SMATV - Satellite Master-Antenna Television Σύστημα που χρησιμοποιείται στις πολυκατοικίες, στην οροφή των οποίων τοποθετούνται η κεντρική κεραία και το πιάτο για τη λήψη του τηλεοπτικού σήματος, το οποίο στη συνέχεια διαβιβάζεται στα διαμερίσματα.

SNG - Satellite News Gathering Η χρήση ειδικού φορητού εξοπλισμού για τη μετάδοση ζωντανών ή μαγνητοσκοπημένων ρεπορτάζ σε έναν τοπικό σταθμό.

Soft light *Απαλός φωτισμός* Φωτισμός απαλός και διάχυτος. Οι σκιές που δημιουργεί δεν έχουν ευδιάκριτο περίγραμμα, αλλά είναι αποτέλεσμα μιας σταδιακής μετάβασης από τις πιο φωτεινές περιοχές σε άλλες λιγότερο φωτεινές. Υπάρχει μικρότερη αντίθεση ανάμεσα στο φως και τη σκιά και οι σκιές είναι περισσότερο γκριζες παρά μαύρες. Ο απαλός φωτισμός συνήθως προέρχεται από μεγάλες φωτιστικές πηγές που δίνουν διάχυτο φως, ή φως που αντανακλάται πάνω σε μια επιφάνεια ή φιτράρεται. Βλ. επίσης *Hard light*

Sound continuity Η διατήρηση της επιθυμητής έντασης και ποιότητας του ήχου μετά το μοντάζ.

Sound perspective Η σχέση του ήχου που συνοδεύει ένα πλάνο με αυτό. Ένα κοντινό πλάνο εικόνας συνοδεύεται από έναν κοντινό ήχο και ένα μακρινό πλάνο από έναν

μακρινό ήχο. Ένα κοντινό πλάνο του θέματος συνοδεύεται από έναν ήχο με πιο έντονη παρουσία (που φαίνεται να έρχεται από κάπου κοντά), ενώ ένα μακρινό πλάνο συνοδεύεται από έναν ήχο με λιγότερο έντονη παρουσία (που φαίνεται να έρχεται από πιο μακριά).

Sound texture Ο βαθμός της πολυπλοκότητας της αρμονικής ηχητικής σύνθεσης (πολυπλοκότητα των κατακόρυφων ηχητικών αετών).

Sound *Ήχος* Δονήσεις (ταλαντώσεις) του αέρα οι οποίες γίνονται αντιληπτές με την ακοή και οι οποίες, για τις ανάγκες των οπτικοακουστικών παραγωγών, προκαλούνται σκόπιμα, με στόχο να μεταδώσουν ηχητική πληροφορία στον αποδέκτη τους.

Source-connected sound Ήχος που συνδέεται οπτικά με την πηγή του, δηλαδή ήχος που τον ακούμε, ενώ ταυτόχρονα βλέπουμε την πηγή από την οποία παράγεται. Για παράδειγμα, βλέπουμε το κοντινό πλάνο ενός ομιλητή και τον ακούμε να μιλάει. Βλ. επίσης *Source-disconnected sound*

Source-disconnected sound Ήχος που δεν συνδέεται οπτικά με την πηγή του, δηλαδή ήχος που τον ακούμε ενώ δεν βλέπουμε την πηγή από την οποία παράγεται και πιθανόν βλέπουμε κάτι άλλο. Βλ. επίσης *Source-connected sound*

Specialized lights Γενικός όρος που δηλώνει τις φωτιστικές πηγές που έχουν μια πολύ συγκεκριμένη λειτουργία, όπως για παράδειγμα να φωτίζουν τα μάτια ή τα μαλλιά των ηθοποιών. Συνήθως χρησιμοποιούνται για να τελειοποιήσουν το φωτιστικό σύνολο.

Specific-effects theory Θεωρία που υποστηρίζει ότι μερικά μέσα μαζικής ενημέρωσης κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες μπορεί να ασκήσουν μεγάλη επιρροή σε ένα μέρος του κοινού. Βλ. επίσης *Stimulation theory*, *Limited-effects theory*

Splice *Κόλληση* Η φυσική ένωση φιλμ ή βίντεο που γίνεται στο μοντάζ.

Split 50/50 Μία από τις συννηθέστερες μορφές συμφωνίας διανομής κερδών μεταξύ παραγωγού και διανομέα, όπου ο υπολογισμός των κερδών (σε ποσοστό 50% για κάθε μέρος) γίνεται αφού αφαιρεθούν τα έξοδα διανομής. Επίσης, *50/50 split*

Spun glass Υλικό που κατασκευάζεται από γυάλινες ίνες και προκαλεί τη διάχυση του φωτός. Είναι εξαιρετικά ανθεκτικό στη ζέστη, αλλά ερεθίζει τα μάτια και το δέρμα όπως ο υαλοβάμβακας. Σήμερα έχει αντικατασταθεί από το tough spun (βλ. λ.) που δεν προκαλεί ερεθισμούς.

Star junkets *Ταξίδια Τύπου* Επαγγελματικό ταξίδι, κατά το οποίο ομάδα επιλεγμένων δημοσιογράφων προσκαλείται από την εταιρεία παραγωγής ή την ομάδα πωλήσεων ή την ομάδα διανομής σε τοποθεσία όπου γυρίζεται η ταινία ώστε οι δημοσιογράφοι να συναντηθούν με τους πρωταγωνιστές, τον σκηνοθέτη και άλλους συντελεστές για φωτογραφήσεις και συνεντεύξεις. Επίσης, *Press junkets*

Station *Σταθμός* Οργανισμός που εκπέμπει ραδιοφωνικά ή τηλεοπτικά σήματα.

Step deal Συμφωνία βάσει της οποίας γίνεται η παραγωγή ορισμένων τηλεοπτικών σειρών. Η παραγωγή προχωρά σε προκαθορισμένα στάδια και ο τηλεοπτικός σταθμός ή το δίκτυο διατηρεί το δικαίωμα να τη ματαιώσει μετά την ολοκλήρωση καθενός από αυτά.

Step outline Ένα από τα βασικά κείμενα που δημιουργούνται στο στάδιο της ανάπτυξης ενός έργου. Δημιουργείται από τον σεναριογράφο αποκλειστικά για δική του χρήση (ή των στενών συνεργατών του) και δεν βγαίνει προς τα έξω. Είναι μία λεπτομερής ανάλυση

της δομής, σκηνή-σκηνή. Αναλύει την ιστορία σε μια σειρά αριθμημένων σκηνών. Περιγράφει κάθε σκηνή με δύο προτάσεις. Η πρώτη αφορά τη δράση και η δεύτερη επεξηγεί τη σημασία αυτής της δράσης.

Stills *Φωτογραφίες* Φωτογραφίες που τραβιούνται κατά τη διάρκεια της παραγωγής και χρησιμοποιούνται αργότερα για δημοσιότητα ή/και διαφήμιση.

Stimulation theory Θεωρία που υποστηρίζει ότι η βία που προβάλλεται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης τείνει να προκαλεί στον θεατή επιθετικές τάσεις, οι οποίες εκδηλώνονται στην πραγματική ζωή. Βλ. επίσης *Specific-effects theory, Limited-effects theory*

Story synopsis *Σύνοψη της ιστορίας* Ένα από τα βασικά κείμενα που δημιουργούνται στο στάδιο της ανάπτυξης ενός έργου. Απευθύνεται σε παραγωγούς, χρηματοδότες, συμπαραγωγούς, συνεργάτες κ.λπ. Διαφέρει από τη σύνοψη, που είναι στην πραγματικότητα σύνοψη της πλοκής. Η σύνοψη της ιστορίας περιγράφει στην ουσία το θέμα της ιστορίας και τον τρόπο με τον οποίο αυτό αναπτύσσεται μέσα από τη δράση και τους χαρακτήρες. Βλ. επίσης *Synopsis*

Story time Η χρονική περίοδος που καλύπτει μια ιστορία που βλέπουμε στην τηλεόραση ή τον κινηματογράφο. Η αρχή και το τέλος της προσδιορίζονται είτε ημερολογιακά είτε ωρολογιακά.

Storyboard Σειρά από σκίτσα που είναι η αναπαράσταση του σεναρίου για διαφήμιση, κινηματογραφική ή τηλεοπτική ταινία κ.λπ. με εικόνες. Τα σκίτσα δείχνουν τα σημαντικότερα πλάνα μιας σκηνής: Το καθρέφισμα, τη γωνία λήψης της κάμερας, τη θέση και την κίνηση των χαρακτήρων στον χώρο, καθώς και τα πιο βασικά αντικείμενα και τα σκηνικά. Οι διάλογοι και τα εφέ σημειώνονται με λέξεις κάτω από τις εικόνες.

Stripping Ο προγραμματισμός της προβολής μιας τηλεοπτικής εκπομπής την ίδια ώρα από Δευτέρα έως Παρασκευή.

Structural matching *Δομικός συνδυασμός* Ο συνδυασμός εικόνας και ήχου με βάση την εσωτερική τους δομή και τις βασικές τους κατευθύνσεις.

Structural unit of film *Δομική κινηματογραφική μονάδα* Το καρέ, δηλαδή μια ακίνητη εικόνα του φιλμ που δείχνει μια «παγωμένη» σκηνή της δράσης.

Structural unit of television *Δομική τηλεοπτική μονάδα* Ένα «καρέ» που βρίσκεται σε συνεχή εξέλιξη και στη διαδικασία της εμφάνισης και της εξαφάνισης. Μια εικόνα σε αδιάκοπη ροή.

Structural visual rhythm *Δομικός οπτικός ρυθμός* Ρυθμός που δημιουργείται από την επανάληψη ευδιάκριτων οπτικών στοιχείων.

STV - Subscription Television *Συνδρομητική τηλεόραση* Είδος τηλεοπτικού σταθμού ή δικτύου, τα έσοδα για τη λειτουργία του οποίου προέρχονται από συνδρομές και όχι από τη διαφήμιση. Λειτουργεί με σύστημα αποστολής κωδικοποιημένου σήματος σε συσκευές τηλεόρασης που διαθέτουν αποκωδικοποιητή.

Sub distribution *Συμπληρωματική διανομή* Η πρόσληψη πράκτορα πωλήσεων με σκοπό να αναλάβει κάποιες συμπληρωματικές πωλήσεις για βίντεο, τηλεόραση κ.λπ. σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Επίσης, η πρόσληψη διανομέα από τον κύριο διανομέα για την κυκλοφορία ταινίας σε συγκεκριμένη –συνήθως περιορισμένη– γεωγραφική περιφέρεια. Σε αυτή την περίπτωση, υπάρχει ο κίνδυνος η συμφωνία αυτή να αποβεί επιζήμια για τον παραγωγό, καθώς συνεπάγεται διπλά τέλη διανομής.

Subject luminance range Η κλίμακα φωτεινότητας του θέματος, από το υψηλότερο επίπεδο έως το χαμηλότερο.

Subject/background ratio Αναλογία που εκφράζει τη διαφορά στα επίπεδα φωτεινότητας ανάμεσα στο θέμα (κυρίως δράση) και τον περιβάλλοντα χώρο (κυρίως το φόντο). Βλ. επίσης *Lighting contrast ratio*

Subjective camera *Υποκειμενική κάμερα* Στη σκηνοθεσία, τεχνική κατά την οποία η κάμερα παίρνει τη θέση κάποιου από τους χαρακτήρες και δεν παρατηρεί πια, αλλά συμμετέχει στα δράματα μέσω του συγκεκριμένου χαρακτήρα. Βλ. επίσης *Point of view shot*

Subjective color perception *Υποκειμενική πρόσληψη χρωμάτων* Ένας ιδιαίτερος τρόπος αντίληψης των χρωμάτων, κατά τον οποίο διαφορετικά και διακριτά μεταξύ τους χρώματα αναμειγνύονται νοητά στον εγκέφαλό μας και σχηματίζουν καινούργια.

Subjective time *Υποκειμενικός χρόνος* Η χρονική διάρκεια όπως την αντιλαμβανόμαστε υποκειμενικά. Επίσης, *Psychological time*. Βλ. επίσης *Objective time*

Superimposition *Διηθητικότητα* Η τοποθέτηση μιας εικόνας πάνω από κάποια άλλη. Συνήθως, παραμένουν εμφανείς και οι δύο. Επίσης, η προσθήκη ηεζάντας ή γραφικών πάνω σε μια εικόνα.

Superstation Τοπικός τηλεοπτικός σταθμός που συνδέεται μέσω δορυφόρου με πολλά καθημερινά δίκτυα, αποκτώντας έτσι εθνική εμβέλεια.

Switching Η εναλλαγή από μια πηγή βίντεο σε άλλη κατά τη διάρκεια μιας εκπομπής ή τμήματος εκπομπής, με τη βοήθεια ενός ηλεκτρονικού διακόπτη. Επίσης, *Instantaneous editing*

Sync Βλ. *Lip synch*

Synchronization pulse Σήμα που δίνει τη δυνατότητα μίξης της εικόνας που προέρχεται από δύο ή περισσότερες κάμερες και από άλλες πηγές βίντεο. Επίσης, συντονίζει τη διαδικασία ανίχνευσης της εικόνας μέσα στην κάμερα, έτσι ώστε να συμπίπτει ακριβώς με την αντίστοιχη διαδικασία μέσα στον τηλεοπτικό δέκτη.

Syndicated exclusivity (syndex) Κανονισμός που απαγορεύει σε ένα τοπικό καλωδιακό δίκτυο να αναμεταδίδει το πρόγραμμα σταθμού άλλης περιοχής, αν αυτό αναμεταδίδεται ήδη από κάποιο τηλεοπτικό σταθμό που βρίσκεται στην ίδια περιοχή με το καλωδιακό δίκτυο.

Syndication Η παραγωγή τηλεοπτικών προγραμμάτων από ανεξάρτητες εταιρείες με σκοπό την πώλησή τους σε τηλεοπτικούς σταθμούς και καλωδιακά δίκτυα. Σε αυτό το πλαίσιο, και η διανομή κινηματογραφικών ταινιών σε ανεξάρτητους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς, σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο.

Synopsis Σύνοψη Ένα από τα βασικά κείμενα που δημιουργούνται στο στάδιο της ανάπτυξης ενός έργου. Απευθύνεται σε παραγωγούς, χρηματοδότες, συμπαραγωγούς, συνεργάτες κ.λπ. Είναι η σύντομη έκθεση (γραπτή περίληψη) σε 7-8 παραγράφους της πλοκής και περιλαμβάνει την περιγραφή του περιβάλλοντος, των κεντρικών χαρακτήρων, του θέματος και του είδους της ιστορίας, της σύγκρουσης των χαρακτήρων, των κινήτρων τους και της λύσης που δίνεται, καθώς και το τέλος της ιστορίας. Βλ. επίσης *Story synopsis*

Taglines *Σλόγκαν* Προσεκτικά επιλεγμένες και διατυπωμένες, σύντομες κατά κανόνα, φράσεις που δίνουν έμφαση σε συγκεκριμένα στοιχεία της ιστορίας και χρησιμοποιούνται για την προώθηση μιας κινηματογραφικής ταινίας. Εμφανίζονται στο κινηματογραφικό τρέιλερ, τα τηλεοπτικά σποτ, σε αφίσες και καταχωρίσεις, σε δεητία τύπου και γενικά σε όλο το υλικό προώθησης μιας ταινίας. Βλ. επίσης *Trailer*

Take *Λήψη* Ό,τι καταγράφει η κάμερα σε συνεχή ροή – από τη στιγμή που ξεκινά με το παράγγελλο του σκηνοθέτη «Πάμε!» μέχρι τη στιγμή που σταματά με το παράγγελλο του σκηνοθέτη «Στοη!».

Talker screenings *Αβάν πρεμιέρ* Προκαταρκτικές προβολές σχεδιασμένες για να γνωστοποιηθεί μια ταινία. Στοιχεύουν ιδιαίτερα στο πρωταρχικό κοινό της ταινίας.

Target audience Συγκεκριμένο τμήμα του κοινού το οποίο προσπαθεί να προσελκύσει ένα οπτικοακουστικό έργο. Βλ. επίσης *Primary audience, Secondary audience*

Teaser trailers Σύντομα τρέιλερ μέγιστης διάρκειας 30 δευτερολέπτων. Σκοπός τους είναι να δώσουν στο κοινό μια πολύ σύντομη πληροφορία για την ταινία και να διεγείρουν την περιέργειά του. Επίσης, έμμεσο σχόλιο που χρησιμοποιείται στην αρχή του δεητίου ειδήσεων, εισάγοντας ρεπορτάζ που θα ακολουθήσει στη συνέχεια και προκαλώντας το ενδιαφέρον του κοινού για αυτό. Επίσης, *Teasers*. Βλ. επίσης *Trailer*

Teleconference Επικοινωνία ατόμων που βρίσκονται σε διαφορετικά γεωγραφικά σημεία μέσω βίντεο. Χρησιμοποιείται συχνά σε επαγγελματικές συναντήσεις.

Teleports Εξοπλισμός που παρέχει τη δυνατότητα σύνδεσης με δορυφόρο τηλεπικοινωνιών.

Teletext Καλωδιακός μηχανισμός με τον οποίο εμφανίζονται στην οθόνη κείμενα και γραφικές παραστάσεις, συνήθως με πληροφοριακό περιεχόμενο.

Television broadcasting *Τηλεοπτική μετάδοση* Εκτός από την ευρεία έννοια του όρου, προκήρυξη του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο της ενίσχυσης της κυκλοφορίας ευρωπαϊκών τηλεοπτικών προγραμμάτων (τηλεταινίες, ντοκιμαντέρ, κινούμενα σχέδια) και ενισχύει με επιδότηση την παραγωγή των έργων με την προϋπόθεση ότι αυτά τα έργα έχουν εξασφαλίσει προβολή από τουλάχιστον δύο τηλεοπτικούς σταθμούς από δύο διαφορετικές χώρες της Ε.Ε. Βλ. επίσης *MEDIA*

Television receive-only earth station Ενίγεια συσκευή («πιάτο») για τη λήψη τηλεοπτικού σήματος που εκπέμπεται από δορυφόρο.

Tener Προβολέας που δημιουργεί φωτεινή δέσμη. Λειτουργεί με φακό Fresnel και λαμπτήρα 10.000 W.

Theatrical distribution *Κινηματογραφική διανομή* Η διανομή μιας ταινίας σε κινηματογραφικές αίθουσες. Για αυτό τον σκοπό, ο διανομέας που αγοράζει τα «κινηματογραφικά δικαιώματα» μιας ταινίας, φροντίζει για την προβολή της σε κινηματογραφικές αίθουσες.

Theatrical distribution rights *Κινηματογραφικά δικαιώματα* Τα δικαιώματα που μεταβιβάζονται στον διανομέα για τη διανομή μιας ταινίας στις κινηματογραφικές αίθουσες. Τα δικαιώματα αυτά θεωρούνται πρωταρχικά

διότι: (α) συνήθως αποφέρουν τα περισσότερα κέρδη, (β) έρχονται πρώτα στη σειρά της αγοράς και (γ) η διαφήμιση και η δημοσιότητα για την κινηματογραφική κυκλοφορία λειτουργεί θετικά και για τις δευτερεύουσες αγορές. Βλ. επίσης *Ancillary rights, Domestic rights, World-wide rights*

Theatrical film *Κινηματογραφική ταινία* Κινηματογραφικό έργο μεγάλου μήκους που προορίζεται για διανομή αρχικά σε κινηματογραφικές αίθουσες και στη συνέχεια σε όλες τις δυνατές πλατφόρμες/αγορές. Βλ. επίσης *Film*

Theatrical release *Κινηματογραφική κυκλοφορία* Η προβολή μιας ταινίας σε κινηματογραφικές αίθουσες. Βλ. επίσης *Non-theatrical distribution*

Thematic matching Διαδικασία στο μοντάζ με την οποία η δράση στην οθόνη συνοδεύεται από ήχους με τους οποίους συνήθως τη συνδέουμε. Για παράδειγμα το εσωτερικό ενός καθεδρικού ναού με εκκλησιαστική μουσική ή ένας ποδοσφαιρικός αγώνας με τις φωνές του πλήθους.

Three-point lighting Ο τριπλός συνδυασμός της βασικής φωτιστικής πηγής (βλ. λ. *Key light*) που βρίσκεται μπροστά και πλάι στο θέμα, της βοηθητικής φωτιστικής πηγής (βλ. λ. *Side key*) και μιας τρίτης φωτιστικής πηγής (βλ. λ. *Back light*) που βρίσκεται πίσω και πλάι στο θέμα και χρησιμεύει κυρίως στο να τονίζει το περίγραμμα. Αυτή η διάταξη σχηματίζει ένα φωτιστικό σύνολο με τριγωνικό σχήμα. Επίσης, οποιοσδήποτε συνδυασμός αυτών των τριών φωτιστικών πηγών.

Three-quarter front key Η πιο συνηθισμένη θέση για τη βασική φωτιστική πηγή, όπως έχει καθιερωθεί από τον φωτισμό των ταινιών του Χόλιγουντ. Το φως προέρχεται από πάνω και από γωνία 45 μοιρών, σχηματίζοντας έτσι το γνωστό φωτεινό τρίγωνο πάνω στη σκοτεινή πλευρά του προσώπου. Βλ. επίσης *Key light*

Three-quarter rear key Η αντεστραμμένη εκδοχή της προηγούμενης διάταξης, με τη βασική φωτιστική πηγή να βρίσκεται αυτή τη φορά πίσω από το θέμα. Το αποτέλεσμα προσθέτει ένταση και μελαγχολία στη σκηνή και χρησιμοποιείται συχνά σε νυχτερινά εξωτερικά πλάνο. Η διάθεση αυτή γίνεται ακόμα πιο αισθητή, αν χρησιμοποιήσουμε φωτιστική πηγή που δίνει σκληρό φως (με έντονη αντίθεση ανάμεσα στο φως και τη σκιά) και οργανώσουμε το φωτιστικό σύνολο όπως στα φιλμ νουάρ ή το μελόδραμα.

Tie-ins Εκστρατείες προώθησης που οργανώνονται σε συνεργασία με τα ΜΜΕ για να ενισχύσουν την κυκλοφορία μιας ταινίας. Περιλαμβάνουν διαγωνισμούς σε εφημερίδες, προώθηση συγκεκριμένων προϊόντων που συνδυάζονται με σκηνές ή με χαρακτήρες της ταινίας κ.λπ.

Tiering Η αναβάθμιση των υπηρεσιών που παρέχονται στους συνδρομητές ενός καλωδιακού δικτύου.

Tilt Η κίνηση της κάμερας κατά μήκος του κάθετου άξονα – από πάνω προς τα κάτω και από κάτω προς τα πάνω. Βλ. επίσης *Axis of action*

Timbre Ο τόνος ή ο χρωματισμός ενός ήχου ο οποίος εξαρτάται από τη συχνότητα δόνησης της πηγής και τον συνδυασμό διαφορετικών συχνοτήτων.

Time code Σύστημα κωδικοποίησης, συνήθως δυαδικό, που καταγράφεται σε ταινία ήχου, σε βίντεο και, μερικές φορές, σε φιλμ. Δηλώνει την ώρα, τα λεπτά και τα δευτερόλεπτα, επιτρέπει τον προσδιορισμό των καρέ, και χρησιμοποιείται στο μοντάζ.

Time vector Ο «οριζόντιος» άξονας του χρόνου που κινείται από το παρελθόν στο μέλλον.

Timescale Χρονικό πλάνο ολοκλήρωσης μιας κινηματογραφικής ταινίας.

Timing Επεξεργασία που γίνεται στο εργαστήριο πριν την εκτύπωση του φιλμ και κατά την οποία γίνεται επιλογή της κλίμακας φωτεινότητας και των έγχρωμων φίλτρων, προκειμένου να βελτιωθεί ο φωτισμός και η απόδοση των χρωμάτων του αρχικού φιλμ και να προκύψει ένα όσο το δυνατό πιο ικανοποιητικό αποτέλεσμα. Επίσης *Grading*

Timing Ο τρόπος χειρισμού του αντικειμενικού και του υποκειμενικού χρόνου.

Tough spun Υλικό που κατασκευάζεται από συνθετικές ίνες και προκαλεί τη διάχυση του φωτός. Εξαιρετικά ανθεκτικό στη ζέστη. Βλ. επίσης *Spun glass*

Track Ένα συγκεκριμένο τμήμα του μέσου εγγραφής –φωτογραφικού, μαγνητικού, ηλεκτρονικού κ.λπ.- που μεταφέρει ξεχωριστές πληροφορίες.

Tracking Η αναζήτηση από τους διανομείς ταινιών σε πρώιμο στάδιο παραγωγής, με στόχο την απόκτηση των δικαιωμάτων τους.

Tracking shot Είδος πλάνου που γυρίζεται ενώ η κάμερα βρίσκεται πάνω σε κινούμενη πλατφόρμα (βλ. π. *Dolly*, *Trolley* κ.λπ.). Βλ. επίσης *Dolly shot*

Trade listings Εμπορικές λίστες που περιλαμβάνουν τα ονόματα των πρακτόρων πωλήσεων οι οποίοι τη δεδομένη χρονική στιγμή δραστηριοποιούνται στην αγορά, μαζί με σύντομες λεπτομέρειες σχετικά με τις προς πώληση ταινίες. Δημοσιεύονται σε τεύχη μεγάλης κυκλοφορίας εμπορικών εκδόσεων πριν από κάθε οπτικοακουστική αγορά. Βλ. επίσης *Market*

Trade papers Περιοδικά της κινηματογραφικής βιομηχανίας που εκδίδονται ημερησίως, εβδομαδιαίως ή μηνιαίως και είναι αφιερωμένα στην επιχειρηματική κάλυψη των τομέων του κινηματογράφου, της τηλεόρασης και του βίντεο. Παραδείγματα αποτελούν τα περιοδικά *Variety*, *Screen International*, *Le Film Français* κ.λπ.

Tradeout Η παραχώρηση διαφημιστικού χρόνου με αντάλλαγμα ένα προϊόν ή μια υπηρεσία.

Trailer Εξειδικευμένο εργαλείο μάρκετινγκ που φέρνει σε επαφή τον καταναλωτή με κάποιο δείγμα της ταινίας και τον ενημερώνει σχετικά με αυτήν. Αποτελείται από κινούμενη εικόνα, γραφικά με τους τίτλους και τους συντελεστές, σπικάζ με σχόλια κ.λπ. Η διάρκειά του κυμαίνεται μεταξύ 90 και 180 δευτερολέπτων. Βλ. επίσης *Showreel*

Training Εκπαίδευση/Κατάρτιση Δράση που ενισχύεται από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA με την υποβολή προτάσεων κατά την περίοδο που δημοσιεύεται η σχετική προκήρυξη. Στόχο έχει τη συνεχή ενημέρωση και την επιμόρφωση των επαγγελματιών του οπτικοακουστικού χώρου. Βλ. επίσης *MEDIA*

Training module Εκπαιδευτική ενότητα Θεματική ενότητα που αποτελεί τη βασική παιδαγωγική μονάδα μιας εκπαιδευτικής δραστηριότητας, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος MEDIA. Βλ. επίσης *MEDIA*, *Training*

Translite backing Είδος καλύμματος που χρησιμοποιείται στα γυρίσματα και μπαίνει μπροστά από πόρτες και παράθυρα, με σκοπό να δώσει την ψευδαίσθηση της ύπαρξης ενός χώρου που στην πραγματικότητα δεν υπάρχει. Κατασκευάζεται από μεγεθύνσεις φωτογραφιών και φωτίζεται από πίσω, προκειμένου να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Treatment Ένα από τα βασικά κείμενα που δημιουργούνται στο στάδιο της ανάπτυξης ενός έργου. Απευθύνεται σε παραγωγούς, χρηματοδότες, συμπαραγωγούς, συνεργάτες κ.λπ. Είναι το κείμενο που πρέπει να κάνει τον αναγνώστη να «χαθεί» μέσα στην ιστορία, να νιώσει ότι αυτή μπορεί να τον απορροφήσει και να τον ψυχαγωγήσει. Αν δώσει την αίσθηση ότι πρόκειται απλώς για μία ακόμη ιστορία, τότε υπάρχει πρόβλημα – είτε στο ίδιο, είτε στην ιστορία. Αποτελεί, ίσως, το πιο δύσκολο τεχνικά κείμενο και για τον λόγο αυτόν δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αναπτυχθεί.

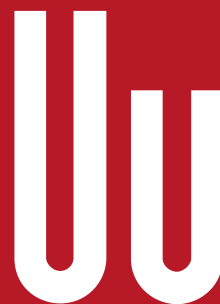
Trim Το τμήμα του πλάνου που περισσεύει αφού το επιλεγμένο στο μοντάζ υλικό έχει χρησιμοποιηθεί.

Trolley Συσκευή με ρόδες πάνω στην οποία η κάμερα μπορεί να μετακινηθεί κατά τη διάρκεια της λήψης ενός πλάνου.

Tungsten film Είδος έγχρωμου κινηματογραφικού φιλμ με θερμοκρασία χρώματος που ισορροπεί στον τεχνητό φωτισμό (5500 K). Βλ. επίσης *Color temperature*

TV Q Η μέτρηση της δημοτικότητας των τηλεοπτικών αστέρων.

Two-shot Είδος πλάνου που καθορίζει δυο πρόσωπα, συνήθως από τη μέση και πάνω.

UHF - Ultra High Frequency Το τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος που περιλαμβάνει τα τηλεοπτικά κανάλια 14 έως 83.

Underexposure Υποέκθεση Υποφωτισμένο πλάνο. Τεχνική κατά την οποία το θέμα φωτίζεται με χαμηλότερα από το ενδεικνυόμενο επίπεδο, ενώ παράλληλα καταργούνται οι διαφοροποιήσεις των σκούρων τόνων και το τμήμα της κλίμακας που περιλαμβάνει τους πιο ανοιχτούς τόνους. Η ατμόσφαιρα της εικόνας γίνεται έτσι ζοφερή και καταθλιπτική. Βλ. επίσης *Overexposure*

Underlying rights Τα δικαιώματα των στοιχείων πνευματικής ιδιοκτησίας (ηθικά και περιουσιακά) όπως απορρέουν από τη Συνθήκη της Βέρνης και όπως ορίζονται στον ν. 2121/93, στα οποία βασίζεται η εκμετάλλευση ενός οπτικοακουστικού έργου, όπως για παράδειγμα τα κινηματογραφικά και τηλεοπτικά δικαιώματα ενός βιβλίου ή έργου ή/και το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας του σεναρίου κ.λπ. Βλ. επίσης *Rights*

Unit photographer Φωτογράφος πλανά Φωτογράφος υπεύθυνος για τη λήψη και την παράδοση φωτογραφιών της ταινίας κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων.

על

Vanishing point Το σημείο στο οποίο όλες οι παράλληλες γραμμές μοιάζουν να συγκλίνουν και να τερματίζονται. Βρίσκεται πάντα στο ύψος των ματιών στη γραμμή του ορίζοντα.

VAT - Value Added Tax *Φόρος Προσθήμενης Αξίας*

Vector Στην αισθητική των οπτικοακουστικών μέσων, μια «δύναμη» που μπορεί να γίνει αντιληπτή και έχει ορισμένη κατεύθυνση, λειτουργία και σπουδαιότητα (στα μαθηματικά, ένα φυσικό μέγεθος με ορισμένη κατεύθυνση και σπουδαιότητα).

Vector field Ένας συνδυασμός διαφόρων αξόνων, οι οποίοι είτε συνυπάρχουν μέσα στην ίδια εικόνα (καρέ), είτε συνδυάζονται από εικόνα σε εικόνα (από καρέ σε καρέ), είτε από οθόνη σε οθόνη (πολλοπληλές οθόνες).

Vector line *Βασικός άξονας* Μια νοητή γραμμή που σχηματίζεται από την προέκταση αξόνων ένδειξης που συγκλίνουν ή ενός άξονα κίνησης. Προκειμένου να διατηρηθεί η συνέχεια από πλάνο σε πλάνο, όλες οι κάμερες πρέπει να βρίσκονται είτε στη μια είτε στην άλλη πλευρά αυτής της γραμμής. Ονομάζεται επίσης άξονας μετατροπής και δρόμος, 180° ή απλώς άξονας. Βλ. επίσης *Axis of action*, *Z-Axis*

Vector magnitude Στην αισθητική ο βαθμός της κατευθυντήριας δύναμης του άξονα. Το σύνολο της ενέργειας που προσλαμβάνουμε. Ένας άξονας υψηλής ενέργειας είναι ισχυρός. Ένας άξονας χαμηλής ενέργειας είναι ασθενής.

Velocity microphone Είδος μικροφώνου που χρησιμοποιεί μια λεπτή μεταλλική ταινία και ηλεκτρομαγνήτες για την αναπαραγωγή του ήχου.

Vertical integration *Κάθετη μονάδα* Το επιχειρηματικό μοντέλο όπου η ίδια εταιρεία συμμετέχει σε όλα τα στάδια παραγωγής, διανομής και διάθεσης ενός προϊόντος.

Video on demand Υπηρεσία που προσφέρεται στον καταναλωτή τηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω οπτικών ινών ή τηλεφωνικής γραμμής, δίνοντάς του τη δυνατότητα επιλογής από μεγάλη ποικιλία προγραμμάτων.

Visual dialectic Κάθε αντιπαράθεση αντίθετων εικόνων. Η αντίθεση μπορεί να εντοπίζεται στα στοιχεία της αισθητικής (μέγεθος, χρώμα, άξονες), στις ιδέες που εκφράζονται ή σε άλλες παραμέτρους.

Visualization Η αποτύπωση ενός οπτικοακουστικού προϊόντος ή μέρους αυτού με εικόνες, προτού αυτό παραχθεί.

VNR - Video News Release Είδος εταιρικού βίντεο, με πλήρες ρεπορτάζ με σχολιασμό, που στέλνει μια εταιρεία σε έναν ειδησεογραφικό οργανισμό, για να της δοθεί τηλεοπτικός χρόνος.

Voice-over Βλ. *Narration*

Volume duality Η ισορροπία ανάμεσα σε θετικούς και αρνητικούς όγκους. Κάθε διαμόρφωση του αρνητικού χώρου με τη χρήση θετικών όγκων. Βλ. επίσης *Negative volume*, *Positive volume*

Vox pops Στο πλαίσιο του κινηματογραφικού μάρκετινγκ, η τεχνική ραδιοφωνικής διαφήμισης της ταινίας κατά την οποία ζωντανές συνεντεύξεις με ενθουσιώδεις κινηματογραφόφιλους αναμειγνύονται με τη φωνή του εκφωνητή ή με μουσική.

VPL - Video Performance Limited *Ανώνυμη Εταιρεία Προβολής Τηλεοπτικών Έργων* Αντιπροσωπεύει τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας εγγεγραμμένων τηλεοπτικών έργων.

VTR - Video Tape Recorder *Συσκευή Βίντεο* Συσκευή που χρησιμοποιείται για την εγγραφή και την αναπαραγωγή τηλεοπτικού ήχου και εικόνας σε μαγνητική ταινία.

WGA - Writer's Guild of America Ένωση Σεναριογράφων των ΗΠΑ

WGGB - Writer's Guild of Great Britain Ένωση Σεναριογράφων της Μεγάλης Βρετανίας

White balance Η ρύθμιση των τριών χρωματικών σημάτων της βιντεοκάμερας, έτσι ώστε ένα λευκό αντικείμενο να καταγράφεται και να φαίνεται λευκό, ανεξάρτητα από τη θερμοκρασία χρώματος της φωτιστικής πηγής που το φωτίζει.

Wide screen TV *Τηλεόραση ευρείας οθόνης* Τηλεοπτικός δέκτης με ευρεία οθόνη, μεγαλύτερων διαστάσεων από 1.33:1, συνήθως 16:9 (1.77:1).

Wide-angle lens *Ευρυγώνιος φακός* Φακός με μικρή εστιακή απόσταση, ευρεία οπτική γωνία και μεγάλο βάθος πεδίου.

Wide-screen format Η πιο συνηθισμένη αναλογία οριζόντιων διαστάσεων προς τις κάθετες για φιλμ ευρείας οθόνης – 1,85 προς 1. Αυτό σημαίνει ότι σε κάθε μονάδα ύψους της οθόνης αντιστοιχούν 1,85 μονάδες πλάτους. Η κλασική αναλογία οριζόντιων διαστάσεων προς τις κάθετες για την τηλεόραση (1,33:1) είναι πολύ πιο στενή.

Wild shooting Γύρισμα της εικόνας για μια ταινία με ήχο, χωρίς τη σύγχρονη εγγραφή του ήχου που συνοδεύει τη δράση.

Wild track Σάουντρακ που έχει εγγραφεί ανεξάρτητα από την εικόνα με την οποία τελικά θα συνδυαστεί.

Wild wall, wild ceilings Τοίχοι και οροφές που είναι κατασκευασμένοι έτσι, ώστε να είναι δυνατή η μετακίνησή τους κατά βούληση, ακόμα και κατά τη διάρκεια του πλάνου.

Window Καθαρισμένο χρονικό διάστημα για την εκμετάλλευση των δικαιωμάτων ενός έργου από διάφορα μέσα. Αν, για παράδειγμα, υπάρχει περιορισμός 18 μηνών ανάμεσα στην πρώτη ημέρα της κινηματογραφικής κυκλοφορίας και την πρώτη ημέρα κυκλοφορίας σε βιντεοταινία, το «παράθυρο» είναι 18 μήνες.

Wipe Το πέρασμα από ένα πλάνο σε κάποιο άλλο (στο μοντάζ) με την εμφάνιση μιας κάθετης γραμμής, η οποία μετακινείται κατά μήκος της οθόνης και «διώχνει» το ένα πλάνο, αποκαλύπτοντας ταυτόχρονα το άλλο.

Word of mouth *Από στόμα σε στόμα* Προφορικές διαδόσεις/σχόλια, η γενική αντίληψη σχετικά με μια ταινία από τα κοινό και τα ΜΜΕ. Αποτελεί ισχυρότατη ένδειξη για την εμπορική επιτυχία της ταινίας.

Work print Η κόπια εργασίας. Επίσης, *cutting print*

World-wide rights Δικαιώματα για όλες τις αγορές και τα μέσα σε ολόκληρο τον κόσμο. Βλ. επίσης *Theatrical distribution rights*

Zapping 1. Αρχικά, η εξέλιξη των διαφημίσεων, όταν εγγράφουμε ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα στο βίντεο, με σκοπό να το παρακολουθήσουμε αργότερα. 2. Στη συνέχεια, η αλλαγή, και μάλιστα με γρήγορο ρυθμό, από κανάλι σε κανάλι με τη βοήθεια του τηλεχειριστηρίου.

Z-Axis Η νοητή γραμμή που εκτείνεται από τον φακό της κάμερας προς τον ορίζοντα και περιλαμβάνει το θέμα. Βλ. επίσης *Axis of action*, *Vector line*

Z-Axis vector Άξονας ένδειξης και κίνησης με κατεύθυνση προς ή από την κάμερα.

Zinger Φωτιστική πηγή που παράγει μια φωτεινή δέσμη με συγκεκριμένη κατεύθυνση, και η οποία χρησιμοποιείται για να δώσει έμφαση σε μια σκηνή που χαρακτηρίζεται γενικά από απαλό φωτισμό.

Ziping Η θέση της βιντεοταινίας σε ταχεία κίνηση προς τα εμπρός κατά τη διάρκεια των διαφημίσεων, όταν παρακολουθούμε ένα τηλεοπτικό πρόγραμμα που έχουμε εγγράψει στο βίντεο.

Zone system **Ζωνικό σύστημα** Η κλίμακα που επινόησε ο φωτογράφος Ansel Adams και περιλαμβάνει 11 στάδια ή ζώνες φωτεινότητας. Η κλίμακα αυτή, που μπορεί να εκφράζει τόσο το επίπεδο φωτεινότητας του θέματος, όσο και το επίπεδο φωτεινότητας του φιλμ, χρησιμοποιείται τελικά ως μονάδα μέτρησης της φωτεινότητας της εικόνας που προβάλλεται στην οθόνη. Καθώς κάθε ζώνη σε αυτήν την κλίμακα αντιστοιχεί σε λογαριθμική αξία 0,3, είναι εύκολο να βρούμε την αντιστοιχία ανάμεσα στις ζώνες και τη χαρακτηριστική καμπύλη. Οι 11 ζώνες αναπαράγονται πάνω στο αρνητικό.

Zoom Η μεγέθυνση μίας επιλεγμένης περιοχής από μια εικόνα μέσω ενός φακού με μεταβλητή εστιακή απόσταση έτσι ώστε η κάμερα μοιάζει να κινείται πιο κοντά στο θέμα.

ΟΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ MEDIA Plus

- α. CALL FOR PROPOSALS 82/2002
Support for the DEVELOPMENT OF INDIVIDUAL PROJECTS
- β. CALL FOR PROPOSALS 83/2002
Support for the DEVELOPMENT OF SLATES OF PROJECTS
- γ. CALL FOR PROPOSALS 85/2002
Support for TELEVISION BROADCASTING
of European Audiovisual Works
- δ. CALL FOR PROPOSALS 01/2003
Funding for MEDIA TRAINING
- ε. CALL FOR PROPOSALS 74/2002
Support for promotion and market access in the field
of AUDIOVISUAL FESTIVALS
- στ. CALL FOR PROPOSALS 01/2002
Funding for the implementation of PILOT PROJECTS
- ζ. CALL FOR PROPOSALS 88/2002
Support for the transnational distribution of European films
and the networking of European distributors
THE «SELECTIVE» SCHEME
- η. CALL FOR PROPOSALS 89/2002
Support for the transnational distribution of European films
THE «AUTOMATIC» SCHEME
- θ. CALL FOR PROPOSALS EAC/21/2003
Financial contribution - Growth and Audiovisual:
I2I AUDIOVISUAL

Βιβλιογραφικές πηγές

- Barsam Richard M., ***Non-Fiction Film: A Critical History***, Bloomington and Indianapolis, USA, Indiana University Press, 1992.
- Dancyger Ken, ***Broadcast Writing: Dramas, Comedies and Documentaries***, Boston, USA, Focal Press, 1991.
- Dancyger Ken, ***The Technique of Film and Video Editing***, Boston, USA, Focal Press, 1993.
- Dmytryk Edward, ***On Film Editing***, USA, Focal Press, 1984.
- Dominick Joseph, Sherman Barry, and Copeland Gary, ***Broadcasting / Cable and Beyond: An Introduction to Modern Electronic Media***, Second Edition, United States, McGraw - Hill Inc., 1993.
- Eisenstein Sergei, ***Film Form***, United States, Harcourt Brace & Company, 1977.
- Fiske John and Hartley John, ***Reading Television***, USA, Routledge, 1992.
- Laybourne Kit, ***The Animation Book***, New York, Crown Publishers, Inc., 1979.
- Mast Gerald, Cohen Marshall, and Braudy Leo, ***Film Theory and Criticism***, New York, Oxford, Oxford University Press USA Inc., 1992.
- Monaco James, ***How to Read a Film: The World of Movies, Media, and Multimedia: Language, History, Theory***, New York, Oxford University Press, 2000.
- Nowell-Smith Geoffrey, ***The Oxford History of World Cinema***, London, UK, Oxford University Press, 1997.
- Parker Philip, ***The Art and Science of Screenwriting***, London, UK, Intellect Publishing Ltd., 1999.
- Pincus Edward and Ascher Steven, ***The Filmmaker's Handbook: A Comprehensive Guide for the Digital Age***, New York, Penguin Books USA Inc., 1999.
- Pincus Edward and Ascher Steven, ***The Filmmaker's Handbook***, New York, Penguin Books USA Inc., 1992.
- Viera Dave, ***Lighting for Film & Electronic Cinematography***, Belmont, California, Wadsworth Publishing Company, 1993.
- Wyatt Justin, ***High Concept: Movies and Marketing in Hollywood***, University of Texas Press, USA, 2000.
- Zettl Herbert, ***Sight, Sound, Motion***, Second Edition, Belmont, California, Wadsworth Inc., 1990.

MEDIA DESK HELLAS

Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γ. Δ. «Εκπαίδευση και Πολιτισμός»

Υπουργείο Τύπου & ΜΜΕ

Βασ. Κωνσταντίνου 44, Αθήνα 11635

Τηλ. 210 7254056-7, Fax: 210 7254058

www.mediadesk.gr

mediadesk@otenet.gr

Υπεύθυνη έκδοσης

Ιωάννα Χαριτάτου

Διευθύντρια Media Desk Hellas

Σχεδιασμός έρευνας - Συγγραφή ρημάτων

Ελένη Ράμμου

Έρευνα πρωτογενούς υλικού - Μεταφράσεις

Μαριάννα Ασπρομάτη

Συνεργάστηκαν οι φοιτητές

Χρυσούλα Κλωνάρη, Εύη Παναγιώτου, Σταύρος Πιερράκος

ΛεΞικογραφική επιμέλεια

Αθηνά Καρτάλου

Καλλιτεχνική επιμέλεια

Ανδρέας Ρεμούνης

Εκτύπωση

Technograph - Δ. Πρίφτης & Υιοί ΟΕ, Σωνιέρου 6, 10438 Αθήνα

ΑΘΗΝΑ 2003

© Copyright MEDIA DESK HELLAS